

ประเทศไทยมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 เป็นต้นมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน นับเป็นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 แล้ว ซึ่งการใช้แผนพัฒนาฯ ในแต่ละฉบับจะมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศทั้งในเรื่องปริมาณและคุณภาพ เพื่อเป็นเครื่องบ่งชี้วัดผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในแต่ละช่วงระยะเวลาของแต่ละแผนฯ ซึ่งแผนพัฒนาฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้ดำเนินงานมาครึ่งแผนฯ แล้ว

ผลการพัฒนาในระยะครึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 พบว่าประเทศไทยประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ทั้งทางด้านการขยายตัวและการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ซึ่งส่งผลให้จำนวนคนยกฐานลูกถังกว่าเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ และสามารถขยายหลักประกันสุขภาพด้านหน้า นอกจากนี้ยังสามารถทำให้ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ลดลง และการให้บริการของระบบราชการมีประสิทธิภาพและคุณภาพมากขึ้นตามลำดับ

เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศไทยในช่วงครึ่งแผนฯ 9 ราษฎร์เศรษฐกิจและสังคมฉบับนี้จึงได้นำเสนอผลลัพธ์ที่สำคัญของแผนพัฒนาฯ ที่ได้รับการติดตามและประเมินผลโดยคณะกรรมการพัฒนาฯ ที่ตั้งขึ้น ประกอบด้วย ด้านความเชี่ยวชาญทางเศรษฐกิจ ด้านความอยู่ดีมีสุขของคนไทย และด้านเชื้อเพลิงทางเศรษฐกิจ ที่มีภารกิจที่สำคัญ ผลการดำเนินงานตามวาระแห่งชาติ ได้แก่ การพัฒนาชีวิตความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย และการพัฒนาที่ยั่งยืน การแก้ไขปัญหาความยากจนและกระจายรายได้ และการพัฒนาทุนทางสังคม รวมทั้งน้ำเส็นอยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคทั้ง 4 ภาค คือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ท่านสามารถติดตามอ่านรายละเอียดเรื่องต่างๆ ได้ในเว็บไซต์ ฉบับนี้ค่ะ

พบกันใหม่ฉบับหน้า... สวัสดีค่ะ

โปรดทราบ

บทความ ข้อคิดเห็นและข้อเขียนต่างๆ ในวารสารเศรษฐกิจฯ และสังคมเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน มิใช่เป็นความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ดำเนินการโดย

สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

962 ถนนกรุงเทพฯ เขตป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ 10100

โทร. 0-2282-4840-2 โทรสาร 0-2281-6635, 0-2282-2559

<http://www.nesdb.go.th> e-mail:dsid@nesdb.go.th

พิมพ์โดย โรงพิมพ์สมมิตรพิริย์

โทร. 0-2903-8257-9 โทรสาร 0-2921-4587 กด 0

วารสารเศรษฐกิจและสังคม

ปีที่ 41 ฉบับที่ 3 เดือนพฤษภาคม-มิถุนายน 2547

คณะที่ปรึกษา

เลขานุการฯ	นายจักรมงคล	ผู้อำนวยการ
รองเลขานุการฯ	นายสมเจตน์	ตรวจสอบ
รองเลขานุการฯ	นายสันติ	บางอ้อ
รองเลขานุการฯ	นายโภกพล	ขอบขั้นชุม
รองเลขานุการฯ	นายวิชณุ	พุลสูช
รองเลขานุการฯ	นายบุญยงค์	เวชมนีศรี
รองเลขานุการฯ	น.ส.พรพรรณ	ขันธกิจ
รองเลขานุการฯ	น.ส.วีไลพร	ลีลาภรณ์ศานต์
รองเลขานุการฯ	นายกิตติศักดิ์	สิน Küนิช
ที่ปรึกษาด้านนโยบายฯ	นายอุทิศ	ขาวเอียร์
ที่ปรึกษาด้านนโยบายฯ	นายสุรัณน์	วงศ์วิทย์กำจรา
ที่ปรึกษาด้านนโยบายฯ	นางจุฑามาศ	บาระมีชัย
ที่ปรึกษาด้านนโยบายฯ	นายสมบัติ	ชุดินันท์
ที่ปรึกษาด้านนโยบายฯ	นายปณิธาน	ยามกินิจ
ที่ปรึกษาด้านนโยบายฯ	นายอาทิต	เติมพิทยาไพรสีฐ

บรรณาธิการบริหาร

นางนิตยา กมลวัทนนิศา

บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

นายวรวิทย์ อวิรุทธ์วรกุล

กองบรรณาธิการ

นางภาณี ชนะิปกรณ์ น.ส.ช่อผกา แก้วใหญ่

น.ส.มนนิกา สังข์ศักดา น.ส.วันรี พุ่มทอง

นางนิสวนันต์ พิชญ์คำรง น.ยธีระพงษ์ มาลัยทอง

น.ส.รุ่ววรรณ เลี้ยดทอง

ฝ่ายการเงิน

นายเทวินทร์ อัมตรพ่าย

ฝ่ายจัดการ

นางนุชดา ตั้งคงนาฏกุลชัย นางจันทนา กระจางเนตร

นายสุรพล สวนชัยยัน

ฝ่ายศิลปกรรม

นายเนาวฤทธิ์ ฤทธิแปลง

ฝ่ายภาพ

น.ส.สุวิมล พิมพ์วงศ์

ປັກ 41 ຈັບກຳ 3 ເດືອນພດຸຊກາຄນ-ນຶດນາຍນ 2547

ມີວັດຖຸປະສົງຄົມພົ້ວເພຍແພຣ່ວຄວານຮູ້ຕ້ານການ

ພັນນາຄຣນະສຸກົງແລະສັງຄນ ຮວບກັ້ງແບວກົດ

ເກີຍວັກກັບການພັນນາປະເທດແກ່ສ່າງຕານນະບັນ

ກ່ຽວັບ ຕລອດຈົນເປັນສື່ອກລາງໃນການຮ່າງຈານ

ຄວາມຄෙດ້ວນໄຫວລົດຕົກການຄຣນະສຸກົງແລະສັງຄນ

ໃກ້ພັ້ງວ່າບການບັນຫຼວງເກົງຈົງ ອຍ່າງດູກຕ້ວອງ

ກັນສຳການການລົງ

ວາງສາຣເກຣນະສຸກົງແລະສັງຄນ

ສາຣ ບັນ

ເຮືອເໝີເປີເໜີ

- ❖ ດຳກຳລ່າງວາງງານຂອງເລີ່ມຕົກການ ສສຂ. ເຮົາງ ເຄຣນະສຸກົງຈົນອກກະບົບກັບການບໍລິຫານຈັດກາງທີ່.....4
ຂອງກາຄວິງ
- ❖ ປາສູກພາຕີເປີ ຂອງ ພະນາ ນາຍກົດຮ່ວມຕີ ເຮົາງ ການບໍລິຫານຈັດກາງໂຍບາຍເຄຣນະສຸກົງ.....9
ຂອງຮູ້ບັດກັບຄວາມອຸ່ນດີມີສຸຂະພາບ

ຜລລັ້ມຖືກາຮັກພັນນາ

- ❖ ກາຮັກພັນນາປະເທດ : ເປົ້າໝາຍກັບຄວາມເປັນຈິງ.....17
- ❖ ຄວາມເໝັ້ນແໜ້ງທາງເຄຣນະສຸກົງ : ທີ່ທຳກຳທີ່ນໍາຈັບຕາມອງ.....24
- ❖ ຄວາມອຸ່ນດີມີສຸຂະພາບໂຄນໄທ : ຕີ່ເໝັ້ນຍ່າງດ່ວຍເນື່ອງ.....29
- ❖ ກາຮັກພັນນາທີ່ຍິ່ງຍືນຂອງປະເທດໄທ : ຄວາມຝົ້າທີ່ຍິ່ງໄໝ່ເປັນຈິງ.....34
- ❖ ກາຮັກພັນນາກຸມມືກັດ : ສັດຕະກຳແລະທີ່ທຳກຳກາຮັກພັນນາ.....40

ຜລກາຮັດນັ້ນທາມວາຮະແທ່ງຂາດ

- ❖ ກາຮັກພັນນາຂຶ້ນຄວາມສາມາດໃນການແໜ້ງຂັນຂອງປະເທດແລະກາຮັກພັນນາທີ່ຍິ່ງຍືນ : ຜົນ 7 ປະກາຣ.....45
- ❖ ກາຮັກແກ້ໄຂປູ້ປຸ້ມ້າຄວາມຍາກຈົນແລະກະຈາຍຈາກໄດ້ : ປະສົບຜລເວົກວ່າເປົ້າໝາຍ.....49
- ❖ ກາຮັກພັນນາທຸນທາງສັງຄນ : ຄວາມທ້າທາຍຂອງກາຮັກພັນນາ.....54

ຍຸທອສາສຕ່ຽກກາຮັກພັນນາກັດ

- ❖ ກັດຕະວັນອອກເຈິ່ງແໜ້ອ.....59
- ❖ ກັດເໜື້ອ.....63
- ❖ ກັດກຳຕາ.....66
- ❖ ກັດໃຕ້.....70

ຄອລັ້ມນິປະຈຳ

- ❖ ມິດິບອົບສາພັນນີ້ : (ຮ່າງ) ກຣອບຍຸທອສາສຕ່ຽກກາຮັກພັນນາກັດປົວປັນແບບນູວາກາຮ.....75
- ❖ ແມ່ນຕາມໂລກ : ກາຮັກພັນນາຂອງປະເທດຕ່າງໆ.....77
- ❖ ແລກກ່າຍເຮືອງຈາກເລີ່ມຕົກການສາພັນນີ້.....80

“ກາຄຕະວັນຕກຂອງຈິນ : ດີບແດບແກ່ງອາຣຍຣຣມ ແລະປະວັດສາສຕຣ.... ກໍໂລກໄປປົວນລື່ມ”

ພິມ ເດີນທາງໄປກາຄຕະວັນຕກຂອງຈິນເພື່ອດູ
ກາຮັດນາປະເທດຂອງກຸມົມກາຄນີ້ ຊຶ່ງມີມຽດກທາງ
ວັດນອຮຣມແລະປະວັດສາສຕຣທີ່ເກົ່າແກ່ ແລະກາຮ
ຜສມຜສານກັນຮ່ວງກາຮພັດນາສັມຍໃໝ່ກັບກາຮ
ອນຸຮັກໜີໂບຮານສຖານແລະໂບຮານວັດຖຸຕ່າງໆ ອຢ່າງ
ກລມກລື່ນກັນອຢ່າງນ່າອັດຈະວົງ ໂດຍເວີນທີ່ກາຮເຢືຍມ
ໝານນິຄມອຸດສາຫກຮວມໄຊເທິກເມື່ອຄຸນໜົມ ຊຶ່ງຜມໄດ້
ເລົາໃໝ່ພິ່ນເນື້ອບັບທີ່ແລ້ວ

ໜັງຈາກນັ້ນສູນຍົງແລກເປີ່ຍືນວັດນອຮຣມ
ຢູ່ນານາກເປັນເຈົ້າກາປເລີ່ມຂອງກາຮນີ້ຄໍາ ເປັນມີ້ທີ່
ປະທັບໃຈເພຣະເໝືອນກັບກາຮນແກຮຽມເຫັດ
ຄລ້າຍໆ ກັບສຸກີ່ຍໍາກີ່ ແຕ່ຈະໄສເນັພະເຫັດອຢ່າງເດືອກທີ່
ມີປະມານ 20 ຊົນດ ມີແປ່ງແລະບະໜີ່ເປັນສ່ວນຜສມ
ອູ້ນ້ຳ ເຫັດແຕ່ລະໜົນດີກີ່ໄໝເໝືອນກັນ ບາງອຢ່າງ
ຂມ ສາວນ ມັນ ແນີ່ຍ່າ ແລະກຣອບ ເຫັດບາງໜົນດ
ເນື່ອຍັງດີບຈະມີພິ້ນ ແຕ່ມີ່ອລາກໃນນ້ຳເດືອກທີ່ຈະ
ຮັບປະທານໄດ້ ຊຶ່ງຈະມີຄົນຄອບບົກກາຮຕລອດ ໂດຍ
ເຂົພາະເຫັດທີ່ມີພິທີນ້ຳເຂາຈະດູແລ້ວໄມ້ໄໝເຮົາຈົ້ມ-ລວກ
ດ້ວຍຕົນເອງ ເຂົງວົງວ່າເຫັດແຕ່ລະໜົນດີຕ້ອງດັ່ນກິ່ນທີ່

ຈິງຈະກິນໄດ້ ໃນນໍ້າຫຼຸບທີ່ຕົມເຫັດມີສຸນໄພຮ່າກ່າຍໜົນດ ແລະເຫັດແຕ່ລະໜົນດ
ກີ່ໃນນໍ້າຫຼຸບທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ເມື່ອສຸກແລ້ວກີ່ຈົນກັບນໍ້າຈົ້ມທີ່ເຕີຍມໄວ້ ພມວ່າວ່ອຍດີທີ່
ເດືອກ ແລະເປັນກາຮວັກໜາສຸກພາພໄປໃນຕ້ວດ້ວຍ ຊຶ່ງຄົນຈິນຈະມີຄວາມຮູ້ເຮືອງ
ອາຫາຣເປັນອຍ່າງດືມາເປັນເລານັບພັນປີທີ່ເດືອກ

ເຂົວນໍ້າງ້ານ ພົມຍັງຄອງຢູ່ທີ່ຄຸນໜົມ ເພື່ອສຶກໜາແໜ່ດ່າງທີ່ອ່າງເວທາງ
ປະວັດສາສຕຣແລະອຮຣມໜາດທີ່ສາຍານ ສຖານທີ່ທີ່ເປັນຈຸດດຶງດູດນັກທ່ອງເຖິງວິຄີ່ອ
ອຸທຍານປ່າທິນຫຼືອໜີ້ອໜີ້ລິນ ເປັນປ່າທິນທີ່ໃໝ່ທີ່ສຸດໃນໂລກ ມີພື້ນທີ່ກວ່າ 400
ຕາງ່າງເມຕຣ ກາຍໃນອຸທຍານມີເສັ້ນທາງທີ່ຈັດໄວ້ສໍາຮັບໃຫ້ເດີນໝາປ່າທິນຍາວ
ປະມານ 1,200 ເມຕຣ ຕາມເສັ້ນທາງມີທີ່ແກ່ງນ້ອຍໃໝ່ຢູ່ປະກາດ ບ້າງ
ດູ້ເໝືອນກູພາຫຼືອໝູງຈານໃນວຽກຄົດ ຫົນແລ້ນ້ຳນີ້ມີຄວາມສູງຕັ້ງແຕ່ 5-30 ເມຕຣ
ຊື່ມີ້ 300 ລ້ານປຶກ່ອນ ເຄຍເປັນເພີ່ມທີ່ນຸ່າທີ່ພື້ນ້ຳ ຄ້ວ້າເລາຜ່ານໄປ
ກາຮປະມານແປ່ງທາງອຮຣມໜາດທີ່ໃຫ້ເປົ້ອກໂລກເຄລື່ອນດັກສູ້ນ້ຳແລະຮະດັບນ້ຳ
ໃນທະເລສາບດົດລົງ ຈຶ່ງເກີດເປັນປ່າທິນທີ່ຜຸດ້ຂັ້ນເໝືອພື້ນດິນ ເປັນອຮຣມໜາດທີ່
ສາຍານມາກ

ຈາກນັ້ນກີ່ເດີນທາງໄປຄ້າຈົ່ງເຊີ່ງ ເປັນປາກູກກາຮນໍອຮຣມໜາດທີ່ເກີດ
ຈາກກາຮກັດເຊົາຂອງກູເຂົາໄຟຈົນເກີດເປັນໂພງຂາດໃໝ່ ກາຍໃນມີ
ທີ່ມີທີ່ກັດເຊົາຫຼືມ້ອຍຢູ່ປະກາດ ອາຮນໍ້າຕົກແລະລໍາຮັບໃຫ້ເມນຸບເຂົລີກ ແລະ
ຍັງມີຄໍ້າເລືື່ອກັດ້ນ້ອຍ ເຊັ່ນ ດັ່ງກໍາຄວາ ດັ່ງໜ້າເຝື້ອກ ວັດທະນິດ ເປັນຕົ້ນ ຂະນະທີ່
ເດີນບັນເສັ້ນທາງທີ່ຂາງກັບຜັນຄໍ້າຢັ້ງມີນໍ້າຕົກຂາດໃໝ່ຢູ່ກາຍໃນຄໍ້າດ້ວຍຕ້ອງ

“

ດ້າຈົ່ງເຊີ່ງ

ເປັນປາກູກກາຮນໍອຮຣມໜາດ
ກີ່ເກີດຈາກກາຮກັດເຊົາຂອງ
ກູເຂົາໄຟຈົນເກີດເປັນໂພງ
ຂາດໃໝ່ ກາຍໃນມີທີ່ກັດ
ທີ່ບັນຍ້ອຍຮູ່ປະກາດ
ຮານໍ້າຕົກແລະລໍາຮັບໃຫ້
ເມນຸບເຂົລີກ
ຮັບໃຫ້ເມນຸບເຂົລີກ

”

ยอมรับว่าอิ่งใหญ่จริง ๆ ดังคำกลอนที่ว่า “บันดิน ชมป้าหิน ใต้ดินชมจ่าวเชียง”

เลิศจากภารกิจที่คุณหมิง กีบินลัดฟ้าสู่เมือง ซีอาน ซึ่งเป็นเมืองหลวงของมณฑลช่านชีและ เป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่มีอายุกว่า 3,000 ปี ด้วย ความได้เปรียบททางที่ตั้งและมีทรัพยากร ธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ทำให้นอดีตเคยเป็น ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การปกครอง ของจีน ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ฮั่น เป็นที่ตั้งพระราชวัง ของจักรพรรดิจีนซีอองเต้ (ฉินอี้หوان) ปัจจุบัน จักรพรรดิของจีน ที่ได้ทรงบรรลุความมั่งคั่งในที่ เป็นหนึ่งเดียวได้เป็นครั้งแรกในสมัยราชวงศ์ถังซึ่ง รุ่งเรืองมาก ในยุคนั้นเรียกว่า “จางอาน” แปลว่า ลัษติภาพแห่งสวรรค์ เป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ในโลก มีเส้นทางเชื่อมโยงกับเมืองต่างๆ ในภูมิภาค เอเชียกลางและยุโรป

ปัจจุบันซีอานได้พัฒนาเป็นเมือง อุดมสมบูรณ์ใหม่ มีสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการท่องเที่ยวมากมาย อุดมสมบูรณ์ใหม่ที่ ขึ้นชื่อและมีความสำคัญ คือ การบิน สิ่งทอ เครื่อง มือเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งมีการ ให้บริการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างต่อเนื่อง นอกจากราชวิทยาลัยและสถาบันวิจัยหลายแห่ง หนึ่งในมหาวิทยาลัยที่ได้มีโอกาสเข้าเยี่ยมชม คือ Northwestern Polytechnic University (NWPU) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2500 เป็นแหล่ง รวมความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีฯ ที่ดีที่สุดในโลก ด้านการบิน การบินในอากาศ และวิศวกรรม ทางทะเล มีพื้นที่กว้างมาก บริเวณภายใน มหาวิทยาลัยมีความร่มรื่นเต็มไปด้วยต้นไม้เขียวขจี ใหญ่หลายหลาชนิด เช่น ไทร 4 ต้น สนพัก ผ่อน และสิ่งปลูกสร้างที่ทันสมัยผสมผสานกันไป ทำให้บรรยากาศโดยรวมเหมาะสมสำหรับการเรียน การ สอน การฝึกอบรม และการวิจัยเป็นอย่างมาก

สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวในเมืองซีอาน ดิน แคนแห่งอารยธรรมที่น่าสนใจและสำคัญที่สุดแห่ง หนึ่ง คือ กองทัพทหารดินเผาปีกหัวหย่ง ซึ่งถูก

ผู้ได้ดินพร้อมกับจักรพรรดิจีนซีอองเต้ ถูกขุดพบในปี พ.ศ. 2517 ซึ่งได้ถูกบูรณะและนำมายังโลงน้ำใน น้ำแข็งในปี พ.ศ. 2523 ซึ่งมีลักษณะเหมือนรถม้าที่จักรพรรดิจีนซีอองเต้ ประทับเวลาออกตราชราชกาล สุสานแห่งนี้ถูกจัดให้เป็นสิ่งมหัศจรรย์ แห่งโลก และองค์การยูเนสโกกำหนดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งในโลก ที่มีอายุเก่าแก่กว่า 2,500 ปี แสดงให้เห็นถึง ความสามารถทางด้านศิลปกรรม การมีวัฒนธรรมชั้นสูง แสนนานุภาพ และความยิ่งใหญ่ทางการปกครอง และการมีพระสวัสดิ์ทางศิลปะ ของจักรพรรดิพระองค์นี้

อาณาจักรโบราณไก้ล้า กับกองทัพทหารดินเผา เป็นสุสานจักรพรรดิ จีนซีอองเต้ที่ปัจจุบันยังไม่เปิดให้เข้าชม และบ่อน้ำพุร้อนแห่งหัวชิงซือ ซึ่งเป็นรากแก้วมากกว่า 3,000 ปี ในอดีตเป็นที่ซึ่งจักรพรรดิจะมาพักผ่อน อาบน้ำแร่ ภายในมีบ่ออาบน้ำ และศาลาภายในถูกจัดไว้อย่างดงาม ในอดีตเป็นที่อาบน้ำของพระนาง “หยางกุยเฟย” นางสนมผู้มีชื่อ เสียงว่าเป็น 1 ใน 4 หญิงที่ดูแลและดูแลรักษาพระบรมราชโւปักรณ์ ที่หายไป 4 แห่งในประวัติศาสตร์จีน เดิมหยาง กุยเฟยเป็นสาวชาวบ้านที่ยากจน และถูกนำตัวเข้ามาเป็นสนมในพระราชนัดลักษณ์ แห่งจักรพรรดิจีนซีอองเต้ ที่มีอำนาจอย่างมากในอาณาจักรไก้ล้า จนได้รับการยกย่องว่าเป็น “นางสนมที่ดีที่สุดในโลก”

จนได้รับแต่งตั้งให้เป็นของเข้า จักรพรรดิชานจงลุ่ม หลงในความงามจนไม่สนใจปกครองอาณาฯ ประหาราชภูร์และบริหารราชการแผ่นดิน จน ประเทศจีนถูกคุกคามจากศัตรูภายนอก บรรดา ขุนนางเห็นควรให้พระหารชีวิตนางในข้อหาที่เป็น เหตุให้ยองเต็บบริหารราชการผิดพลาด ด้วยเหตุนี้ หยางกุยเพียงจึงแขวนคอตายเพื่อประเทศและยองเต้ อันเป็นที่รัก และหนีอั้นไปบนเทือกเขาไกล๊า กัน ยังคงเป็นที่ซึ่งเจียงไคเช็ค ประธานพรวมกิมตั้ง ถูกจับตัวได้หลังจากพยายามหลบหนีผู้นำกองทัพ ในปี พ.ศ. 2479

ผุดเดินทางต่อไปที่เจียงตูหรือเมืองแห่งต้นชาบะ เมืองหลวงของมณฑลเสฉวน รอบๆ เมืองเจียงตูมี สถานที่สำคัญเกี่ยวกับศาสนาหลายแห่ง และสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งที่หลายคนจะต้องพูดถึงก็คือ เทือก เขารอเอมะยชาน (Emei) หรือเขาจ้อไบ อยู่ห่าง จากเมืองเจียงตูประมาณ 160 กม. ได้ชื่อมาจากการ ทรงของภูเขาที่มีลักษณะคล้ายคิ้ว ผู้นับถือลัทธิเต่า ได้สร้างวัดเต้าชีนที่นี่ตั้งแต่ศตวรรษที่ 2 และนับตั้งแต่ศตวรรษที่ 6 เป็นยุคที่พุทธศาสนามิอิทธิพลสูงมาก เข้าแห่งนี้จึงเป็นหนึ่งในสี่เขาศักดิ์สิทธิ์ กล่าวกันว่าที่

นี่เคยมีความต่างๆ ถึง 151 แห่ง บางแห่งได้รุดโกร穆เสียหายไปตามกาล เวลา บางแห่งถูกทำลายไป ปัจจุบันยังเหลือความที่เข้าชมได้ประมาณ 20 แห่ง และยังมีกับพรหมอยู่ที่นั่นด้วย วัดนี้ไม่มีพระพุทธรูป แต่มีเจ้าแม่กวน อิมภัยในวัด ยอดเขาแห่งนี้มีความสูงประมาณ 3,099 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล เรียกว่ายอดเขาทอง (ยอดจันติง)

การเดินทางขึ้นไปสูงยอดเขาสามารถเดินทางโดยทางเท้าและนั่งรถ เคเบิลต่อไปยังยอดเขา แต่นักท่องเที่ยวสามารถขึ้นไปได้สูงสุดที่วัดยอดเขา ทอง (ยอดจันติงสีอ) ที่ความสูงประมาณ 3,077 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล และ เป็นที่ตั้งของ “ศาลาทอง” เป็นลานกว้างประมาณ 20 เมตร ทำจาก โลหะสัมฤทธิ์ เมื่อขึ้นไปถึงแล้วมองลงมายังเบื้องล่างเห็นภาพที่ สวยงามมาก เป็นทิวเขาไกลสุดลูกหูลูกตา เห็นภูเขาที่มีรูปร่างที่เป็น มิติต่างๆ มีลักษณะรุขระไม่เรียบเหมือนภูเขาทั่วไป สูงต่ำสลับกันไป มีเมฆต่ำลงมาเหมือนทะเลหมอก ตันไม้อยู่บนภูเขาเขียวชอุ่น ป่าหงส์ ยอด เขานางบานแห่งนี้มีหินมะบากคลุมทั้งๆ ที่เป็นหน้าร้อน ผุดคิดว่าภาพด ของจีนที่เป็นภูเขา ตันไม้ ตันหลิว และตันสนนั้นก็สวยงามมากแล้ว แต่เมื่อ มาเห็นของจริงต้องบอกว่าสวยงามมากที่เดียว ยิ่งมองก็ยิ่งสวยงาม ต้องเก็บไว้เป็นความทรงจำที่ไม่มีวันลืม เรียกว่า สวยงามดั่งสรวงสรรค์ชั้น วิมาน มีเรื่องเล่าว่าในอดีตผู้แสวงบุญหรือพระจีนมาบังวิปัสสนาที่นี่ เมื่อ สำเร็จแล้วถึงกับกระโดดจากยอดเขานี้ลงมา ด้วยความเชื่อว่าปรากฏการณ์ ที่เห็นเป็นเครื่องชี้ทางสูนพพาน เกิดปฏิและมีความสุขจนหาที่ไหนไม่ได้อีกแล้ว

ผมยังคงทัศนศึกษาเกี่ยวกับศาสนาโดยไปที่วัดของศิษย์เอกของเล่าจื้อ ที่นำคำสอนของเล่าจื้อหรือลักษณะเด่นมาเผยแพร่ ซึ่งนับถือจารพรรดินัยกเล่าจื้อเกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะในหมู่บ้านเล็กๆ ในขณะทดลองหน้าเมื่อ 604 ปีก่อนคริสตกาล เคยรับราชการเป็นเจ้าหน้าที่หอเอกสาร ต่อมาลาออกจากให้ชีวิตอย่างสันโดษจนวาระสุดท้าย เล่าจื้อเป็นผู้ก่อตั้งลัทธิเต่าที่มีชีวิตอยู่ในช่วงสถานการณ์ที่บ้านเมืองอยู่ในช่วงวิกฤติ จึงเป็นประษฐ์ที่มองในเรื่องมนุษย์จะอยู่กับธรรมชาติได้อย่างไร คือพลังขยันและหมาย และความสมดุลของธรรมชาติ คุณจะอยู่ในโลกใบนี้ให้สมดุลได้อย่างไร ซึ่งใกล้เคียงกับหลักของพระพุทธเจ้าคือ เมื่อกิจกรรมแล้วก็ต้องทุกข์ก่อน คำสอนจึงออกมากในลักษณะที่จะแก้ทุกข์ได้อย่างไร อยู่กันได้ด้วยความสมดุล ทุกข์ทางใจนักกว่าทุกข์ทางกายมาก หากคุณดื่มน้ำเพราะตันหา ความอยาก อิจฉาวิชญา กระบวนการภายในใจ มีไก ไกรหง ที่เป็นต้นเหตุแห่งความทุกข์ ก็ต้องแก้ไขกันที่ต้นเหตุ ซึ่งก็คือริยลักษณ์ 4 ประการ ที่เป็นหลักของพุทธศาสนานั้นเอง คนทั่วไปอาจมองว่าเล่าจื้อเป็นคนที่สติไม่ค่อยดีเท่าใด แต่จริงๆ แล้ว เล่าจื้อเป็นผู้ที่มีความลึกซึ้งมากในเรื่องนี้ จนคนทั่วไปตาม

“

สถาบันที่บำบัดใจอยู่บนหน้าพาหิน
ของเขาหลังหยุ่นมองอุดกไป
ทางก้ามเป็นน้ำ 3 สายมาบรรจบกัน
จะเห็นองค์พระประดิษฐานอยู่ตรงกลาง
เป็นพระพุทธรูปปางสมารธก์ให้ญาติสุสุด
ในโลกก้ามเป็นสลักติดกับภูเขาและแม่น้ำ
เรียกว่า หลวงพ่อโตเหลือชาบ

”

ไม่ทันหรือไม่เข้าใจ จึงต้องมีศิษย์มาอิบายให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

หลังจากนั้น ผมเดินทางไปที่วัดของจื้อ ซึ่งเป็นวัดของพุทธศาสนา แขวงจื้อเกิดในตระกูลชุมนานาที่ยากจน มองว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม เป็นส่วนหนึ่งของความจริง จึงควรดำเนินชีวิตตามระเบียบของโลก มนุษย์สามารถเรียนรู้กฎระเบียบต่างๆ ได้ อีกทั้ง แขวงจื้อเป็นที่ปรึกษาของกษัตริย์ ชุมนานา และเจ้าครองนคร จึงคิดว่าจะทำอย่างไรให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข จึงได้บัญญัติระเบียบสังคมและหน้าที่ของบุคคลต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน โดยเชื่อว่าหากสามารถชีวิตตามระเบียบอย่างเคร่งครัด สังคมโดยรวมก็จะดำเนินไปด้วยดี จึงให้ความสำคัญในเรื่องของศีลธรรม ความกตัญญู ความเคารพนับถือผู้ใหญ่ ดังนั้น ลัทธิของจื้อจึงเป็นศาสนาแห่งกฎหมายและความเป็นระเบียบ เพื่อให้คนอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข หลักปรัชญาของโลกตะวันออกเป็นแนวคิดแบบการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ การแก้ไขปัญหา และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ขณะที่โลกตะวันตก มองว่าจะทำอย่างไรจึงจะเข้าชนะธรรมชาติได้

บริเวณรอบๆ เมืองเจิงตุ มีสถานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งคือ เมืองเหลوخานที่มีอายุกว่า 1,300 ปี ตั้งอยู่ที่ลุ่มน้ำ 3 สาย คือ แม่น้ำชิงหยี่ แม่น้ำหมิน และแม่น้ำต้าตุ่ย สถานที่น่าสนใจอยู่บนหน้าผาหินของเขานั้นลักษณะที่มีหินหุ่นงอกไปทางที่แม่น้ำ 3 สายมาบรรจบกัน จะเห็นองค์พระประดิษฐานอยู่ตรงกลางเป็นพระพุทธรูปปางสมารธที่ใหญ่ที่สุดในโลก ที่แกะสลักติดกับภูเขาและแม่น้ำ เรียกว่า หลวงพ่อโตเหลือชาบ สูงประมาณ 71 เมตร พระศีรษะสูง 14.7 เมตร และกว้าง 10 เมตร พระศีรษะมีพระเกศเป็นก้นหอยกว่า 1,000 ปม และคนกว่าร้อยคนสามารถยืนบนพระบาทได้ เอพะปะปลายเล็บเท้า คนสามารถขึ้นไปยืนได้ถึง 30 คน หากไปยืนที่องค์พระก็จะดูว่าไม่สูงเท่าใดนัก แต่ถ้าไปมองไกลๆ ก็จะเห็นว่าสูงมาก มีตำนานกล่าวว่าพระพุทธรูปนี้สร้างขึ้นโดยพระจากอารามหลิงหยุ่น เพื่อบรรเทาความเกร็งกระดิ่งของลำน้ำที่ไหลผ่านตอนล่างของหน้าผา องค์พระยังคงอยู่ในสภาพดี เนื่องจากมีการสลักภัยในองค์พระให้กลาง เพื่อเป็นที่ระบายน้ำฝนที่จากัดเข้าขององค์พระ นับว่าคนโบราณมีความคุ้มสาหะและเฉลียวฉลาดมาก

นอกจากนั้น บริเวณที่แม่น้ำ 3 สายมาบรรจบกันนั้น น้ำจะมีสีแตกต่างกันเหมือนกับเป็นแองน้ำเล็ก ๆ แต่ละแห่งมีน้ำคันละสีทั้งๆ ที่อยู่ใกล้กัน ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสารเคมีบางอย่างที่อยู่ในธรรมชาติ เช่น น้ำเป็นสีฟ้าก็จะมีสารฟอสฟอรัส น้ำเป็นสีแดงเป็นสารแมกนีเซียมหรือเหล็ก และน้ำเป็นสีเหลืองเป็นสารกำมะถัน นับว่าเป็นลิ่งที่น่าอัศจรรย์ที่เดียว

วันสุดท้ายของการเดินทางครั้นนี้ ผมยังคงอยู่ในเมืองเจิงตุ สถานที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์อีกแห่งหนึ่งคือ วัดผู้ครองรัชชือ หรือศาลาเจ้า

สามก็ก หรือศาลาเจ้าของเบง หรืออู่ใหญ่ชือ สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่ของเบงหรืออู่เกอเหลียง อัครเสนาบดีแห่งแคว้นชูและเป็นผู้ครองอู่เชียง และได้ถูกพนักงานรวมกับพื้นที่วัดเจาเมี่ยเหลี่ยว ซึ่งเป็นอนุสรณ์สถานเพื่อสำลักถึงเล่าปีหรือ หลิ่วเปยกัชติรีย์ซู ภายในวัดได้แวดไปดูสุสานของ เล่าปีซึ่งฝังไว้เป็นเนินดินใหญ่สูงขึ้นมาเหนือพื้นดิน พั้นกับบมเหลี่ 2 พระองค์ ซึ่งไม่ทราบว่าอยู่ตรง ไหนแต่ก็จะอยู่ในบริเวณนี้เดินนั้น ใกล้ๆ กันมีศาลา เจ้าที่มีรูปปั้นของเล่าปีอยู่ตรงกลางที่ดูยิ่งใหญ่มาก ด้านขวาเป็นกวนอู เตียวสุย ส่วนด้านซ้ายมีทหาร เอกเรียงตามลำดับตั้งแต่จูลง ชูยอี้ยัน ยงตง เรียง รายกันเต็มไปหมด เมื่อเดินไปอีกแห่งที่อยู่ด้านหลัง ก็เป็นศาลาเจ้าของของเบงและมเหลี่ มีความยิ่งใหญ่ ไม่แพ้กันแต่เล็กกว่าศาลาเจ้าของเล่าปี แต่มีพื้นที่ มากกว่า

เมื่อนั่งรถผ่านไปอีกเมืองหนึ่งที่อยู่ไกลกัน จะเห็นอนุสาวรีย์ของของเบงที่ใหญ่มากตั้งอยู่กลางถนน จึงเป็นที่ยืนยันว่าคนเชื้อชุมชนของเบงมากกว่าเล่าปีทั้งๆ ที่ไม่ได้เป็นกัชติรีย์ เนื่องจากทำคุณประยะชน์แก่ ประเทศชาติให้รอดพ้นจากการพ่ายแพ้กับราชอาณาจักร เห็นแล้วทำให้ผมรู้สึกว่าคุณความดีที่มนุษย์ทำ ทึ้งไว้เป็นสิ่งที่ไม่ตาย เพราะมีการเขียนให้คน รุ่นหลังได้อ่านและมีการเล่าขานสืบท่อ กันเรื่อยมา ทำให้มีความเชื่อมหรือภูมิใจในสิ่งที่ได้กระทำ ลงไป ผมเห็นว่า yang มีคนจำนวนมากที่ทำงานดีและ มีผลงาน ดังนั้น ชีวิตคนเราเกิดมาเพียงครั้งเดียว กันน่าที่จะทำความดีเพื่อเป็นอนุสรณ์ให้คนรุ่น หลังได้กล่าวถึงต่อไป

การเดินทางไปสถาบันรัฐประชานจีน

ภาคตะวันตกครั้งนี้ มีความตื่นตาตื่นใจเป็นอย่างมาก ได้เห็นประวัติศาสตร์ ของจีนที่มีความเก่าแก่กว่า 3,000 ปี เป็นประเทศที่ใหญ่และมีอารยธรรมนาน รวมทั้งมีการสร้างสิ่งที่ยิ่งใหญ่ เช่น กำแพงเมืองจีนตั้งแต่ฝั่งตะวันตก ถึงตะวันออก การสร้างกองหัพททหารดินเผา รถม้า และอาวุธยุทธิ์โบราณ ในสมัยจักรพรรดิจิ้นชีอ่องเต่ที่เมืองชีอาน ประกอบกับมีทรัพยากรธรรมชาติ โบราณสถาน และโบราณวัตถุจำนวนมาก นับว่าเป็นความโชคดีของ ประเทศไทยที่มีพื้นที่มากขนาดนี้ และยังคงเก็บรักษาสิ่งเหล่านี้ไว้ได้ เป็นอย่างดี กอรบกับจีนได้พัฒนาฝั่งตะวันตกที่ห่างไกลความเจริญ ให้เริ่มเข้าสู่สมดุลมากขึ้นด้วย

ต้องชื่นชมจีนเป็นอย่างมากที่มีการผสมผสานประวัติศาสตร์ และการพัฒนาด้านต่างๆ เข้าไว้ด้วยกันอย่างกลมกลืน โดยส่วนตัวผม เป็นคนชอบประวัติศาสตร์ เพาะลั่งที่เกิดขึ้น พฤติกรรมของคน และปูชนีย- บุคคลในอดีต จะสอนใจและบอกว่าสิ่งใดควรจะทำหรือไม่ควรทำ ดังเช่น คำกล่าวที่ว่า “บางครั้งเราจะเสียใจในสิ่งที่เราไม่ได้ทำมากกว่าสิ่งที่เรา ได้ทำลงไปแล้ว”

สวัสดีครับเมืองจีน ดินแดนแห่งอารยธรรมและ ประวัติศาสตร์ที่ยAWNAN ซึ่งโลกไม่มีวันลืม....

◆◆◆◆◆

ການວາງແພບພັດນາປະເທດຂອງປະເທດຕ່າງໆ

ແນວທາງກາຮຽງແພນພັດນາປະເທດໃນກຸລຸມ ປະເທດອາເຊີຍໃນອົດືດ

ທຶນທາງກາຮຽງແພນພັດນາປະເທດໃນກຸລຸມປະເທດອາເຊີຍໃນອົດືດທີ່ຜ່ານມາ
ຈຸບັນແບກກາຈັດທຳແພນພັດນາຈະເປັນກາທຳກຳທັນດີ ແລະ ກາຈັດທຳແພນພັດນາ
ເສຣະສູກົງແລະສັງຄມ ຈາກໜ່ວຍງານວາງແພນກາຄວັງ ທີ່ຈະກຳທັນດີ່ຈ່າວ
ກາຮຽງແພນພັດນາປະເທດໃນຮະຍະເວລາປະມານ 5 ປີ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ຈະໄໝ້
ຄວາມສຳຄັງກັບກາຮຽງແພນພັດນາປະເທດ ເພື່ອສັນບສູນກາສົງອອກສິນດໍາ
ຂໍາຍາຍສູ້າກາຮົມ ພັດນາກາຄອຸດສາທາກຮົມ ສົ່ງເສີມກາຮົມເພື່ອ
ທົດແທນການນຳເຂົາ ແລະ ເນັ້ນກາລົງທຸນດ້ານກາງວິຊຍ ແລະ ພັດນາທາງ
ວິທະຍາສາສຕ່ວ ແລະ ເທດໂນໂລຢີ ຂະໜາດທີ່ແພນພັດນາເສຣະສູກົງແລະສັງຄມ
ຂອງປະເທດໄທຢີໃນອົດືດ ເນັ້ນພັດນາປະເທດເພື່ອສົ່ງເສີມກາສົງອອກ
ກາຮົມເພື່ອທົດແທນການນຳເຂົາ ກາຮຽງແພນພັດນາປະເທດ ແລະ ພັດນາ
ຄຸມພາພື້ນຖານ

ແນວທາງກາຮຽງແພນພັດນາປະເທດທີ່ລັບອົດືດ

ເນື່ອເກີດວິຖຸດທາງເສຣະສູກົງແລະກາຮົມໃນປີ 2540 ກາຮຽງແພນພັດນາປະເທດຂອງປະເທດໃນກຸລຸມ
ປະເທດອາເຊີຍ ມີຈຸບັນແບກທີ່ເປົ້າຢືນ ມາເປັນກາຈັດທຳແພນຍຸທອຄາສຕ່ວເພົາພະດ້ານ ທີ່ມີຮະຍະເວລາຍາວມາກັບ
ແລະ ໄ້ຄວາມສຳຄັງກັບກາຮຽງແພນພັດນາປະເທດໃນດ້ານກາສົງສົ່ງຄວາມສົມດຸລຸນໃນກາຮຽງແພນພັດນາ ກາຮົມສົ່ງຂຶ້ດຄວາມ
ສາມາດໃນການແຂ່ງຂັ້ນ ກາຮຽງແພນພັດນາປະເທດໃນດ້ານກາສົງສົ່ງຄວາມສົມດຸລຸນ ເພື່ອລັດວິຊຍ
ກາລົດປົ້ງທາງສັງຄມຕ່າງໆ ອາທີປະເທດອິນດີນີ້ເຫັນ ທີ່ຈະຂະໜາດນີ້ອ່າຍ່ວ່າກາຮຽງແພນພັດນາປະເທດຕາມການຂອບ National
Strategy for Capacity Building Framework ທີ່ມີຮະຍະເວລາຕັ້ງແຕ່ປີ 2544-2550 ເປັນດັ່ງໄປ ຮ້ອອິນປະເທດສິນຄໂປ່ງ
ທີ່ຂະໜາດນີ້ອ່າຍ່ວ່າຂ່າງແພນຍຸທອຄາສຕ່ວກາດຕ້ວະດັບທວິການ ແລະ ພຸກາດ ທີ່ມີຮະຍະເວລາຕັ້ງແຕ່ປີ 2546-2561

ສໍາໜັບປະເທດໄທຢີ ຂະໜາດນີ້ອ່າຍ່ວ່າໃນຂ່າງການໃຫ້ແພນພັດນາເສຣະສູກົງແລະສັງຄມ ຊັບທີ່ 9 ທີ່ຈະເປັນແພນທີ່
ດໍາເນີນການໃໝ່ປິດຕະຫຼາດໃນກຸລຸມປະເທດ ເພື່ອສ່ວນໃຫຍ່ ເພື່ອສ່ວນໃຫຍ່ ເພື່ອສ່ວນໃຫຍ່ ເພື່ອສ່ວນໃຫຍ່
ເສຣະສູກົງແລະສັງຄມ ໃ້ວ່າມີຄວາມເຂົ້າມື່ງແຕ່ງ ມີເສດຖະກິດ ແລະ ມີມູນຄຸມກັນຕ່ອງກະແນວ
ໂດຍເນັ້ນກາຮຽງແພນພັດນາເພື່ອເພີ່ມຂຶ້ດຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັ້ນ ລົດຄວາມຍາກຈານແລະ ກະຈາຍຮາຍໄດ້ ພັດນາ
ເສຣະສູກົງຈີຍຢ່າງຍິ່ນ ແລະ ພັດນາທຸນທາງສັງຄມ ອີ່ງໄກ້ຕາມ ແພນພັດນາປະເທດຂອງໄທຢີ ກົດ້ອງເພື່ນງານ
ທ້າທາຍຈາກກາຮຽງແພນພັດນາປະເທດຕ່າງໆ ເພື່ອສ່ວນໃຫຍ່ ທີ່ຈະເປັນກາຮຽງແພນພັດນາປະເທດຕ່າງໆ ທີ່ຈະເປັນກາຮຽງແພນພັດນາປະເທດຕ່າງໆ
ທີ່ຈະເປັນກາຮຽງແພນພັດນາປະເທດຕ່າງໆ ເພື່ອສ່ວນໃຫຍ່ ທີ່ຈະເປັນກາຮຽງແພນພັດນາປະເທດຕ່າງໆ

ຕາງ່າງສູ່ປະເທດວາງແພນພັດນາປະເທດຕ່າງໆ ເປັນ ມຸນແສດກາຮຽງແພນພັດນາປະເທດຕ່າງໆ ແລະ ທຶນທາງຂອງ
ແພນພັດນາປະເທດຕ່າງໆ ດີເກີດໄກ້ມາເລີ້ມຕົ້ນ ສິນຄໂປ່ງ ດີນີ້ເຫັນ ສາທາລະນະປະຊາຊົນ ນິ້ນ ປູ້ປູ້ ແລະ ເວັບແນວ
ເພື່ອເປັນກາຮຽງແພນພັດນາປະເທດຕ່າງໆ ເພື່ອສ່ວນໃຫຍ່ ທີ່ຈະເປັນກາຮຽງແພນພັດນາປະເທດຕ່າງໆ

การวางแผนพัฒนาประเทศอย่างเป็นระบบ

ประเภท	ลักษณะของแผน	ที่ศึกษาของแผน
มาเลเซีย	1. แผนระยะยาว หรือ The Outline Perspective Plan ก้าวแรกของประเทศ ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ให้ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ หรือ The Medium-term Plan ปี 2001-2005 ระยะ 5 ปี เป็นการพัฒนาสถาณะ 5 ปี ปรับให้เหมาะสม กับสภาวะภายนอก ลักษณะแบบๆ ไป 4. กิจกรรมประจำปี The Annual Budget และงบประมาณ滚动计划	The Post 1990 Policy (1991-2020) หรือ Total development แผนการพัฒนา ความสมดุลในภาพทั้งสอง 麟洋宏偉 Vision 2020 ผลักดันเมืองคิด United Malaysia Nation
สิงคโปร์	แผนยุทธศาสตร์เพื่อเศรษฐกิจ (Strategic Economic Plan -SEP) ซึ่งเป็นการแปลง แผนแม่บทต่างๆ ตามเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของ MTI และ EDB มาสู่แผนยุทธศาสตร์	2003-2018 : แผนยุทธศาสตร์การค้าระดับพหุภาคี รุ่งเรืองมา 15 ปี พร้อม สนับสนุนให้เกิดต้นแบบความสามารถในการแข่งขันทางการค้าโลก สนับสนุน นวัตกรรมที่นำไปสู่นวัตกรรมทุก แหล่งกรุงเทพฯ เศรษฐกิจ เทคโนโลยี Twin Pillar of the Economy หรือคุณภาพของชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ตลอดจนภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้
อินโดนีเซีย	แผนระยะกลาง 5 ปี แผนยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy)	2001 : National Strategy for Capacity Building Framework แบ่งเป็น 4 ระยะ Stage 1 (2001): รักษาคุณภาพและรากฐานให้ปรับปรุงต่อไป Stage 2 (2002-03): เร่งรัดจ่ายเงินตามจับเป้ารัฐบาลท่องเที่ยว Stage 3 (2004-07): สร้างความเข้มแข็ง Stage 4 (2007 เป็นต้นไป): รักษาและขยายผลการบริหารฯ นานาชาติ
สาธารณรัฐ ประชาธิรัฐ	แผนระยะยาว แผนยุทธศาสตร์ 5 ปี แผนระยะกลาง 5 ปี	ศักยภาพที่ดี (vision) หรือ เป้าหมาย (goal) ของ ที่ศักยภาพที่ดีจะได้ร่วมมือในระยะยาว 10-12 ปี และระยะกลาง 5 ปี ไบม์และมีเป้าหมาย แผนพัฒนาภายใน 5 ปี เป็นแผนและมีเป้าหมาย เศรษฐกิจและสังคม ไม่ใช่แค่แผนพัฒนา ประเมินที่ร่วมกันกับภารกิจและเป้าหมาย และแผนพัฒนาในระยะยาว 2 ปี
ญี่ปุ่น	แผนระยะยาวในกลาง และระยะยาว (5-10 ปี) White paper ในประเด็นที่นำเสนอใน บริบทงานทุก ๑๒ เดือน หรือ ๖ เดือน	Structural Reform and Medium-Term Economic and Fiscal Perspective (2002- 2006) : สร้างสังคมและเศรษฐกิจที่มีพลวัตต่ออาชญาติ โครงสร้างติดต่อ ประสิทธิภาพที่สูง ทางเศรษฐกิจและสังคม

ប្រភព	តារាងនិត្យបញ្ជាក់	តារាងចិត្ត
វិស័យណាម និងគម្រោងទំនាក់ទំនង	<p>ក្រសួងរាជរដ្ឋាភិបាល ក្រសួងការងារ ក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក (Policy strategy) រាយការ 10 ឆ្នាំ តូចរាប់នឹងរាជរដ្ឋាភិបាល Ministry of Planning and Investment និងក្រសួងរាជរដ្ឋាភិបាល និងរាជរដ្ឋាភិបាល និងក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក (Policy strategy) រាយការ 10 ឆ្នាំ តូចរាប់នឹងរាជរដ្ឋាភិបាល និងក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក (Policy strategy) រាយការ 10 ឆ្នាំ តូចរាប់នឹងរាជរដ្ឋាភិបាល និងក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក (Policy strategy)</p>	<p>យុទ្ធសាស្ត្រការអង្គភាពនៃក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក 2001-2010 - យុទ្ធសាស្ត្រការអង្គភាពនៃក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក 2001-2010 និងក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក 2001-2010</p> <ul style="list-style-type: none"> • មុនវគ្គធម្មុទំ GDP វិបីលប់ 7.5-8.0 • មុនវគ្គធម្មុទំការពីរាជការជាសាធារក បាន 7.5-8.0% ពីរាជការជាសាធារក 4.5-5.0 • មុនវគ្គធម្មុទំការពីរាជការជាសាធារក បាន 7.5-8.0% ពីរាជការជាសាធារក 4.0-4.5 • ការសំណងការរំលែកដើម្បីរួមចិត្តរបស់ក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក 15.0-16.0 • ការរំលែកដើម្បីរួមចិត្តរបស់ក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក 14.0 • ការរំលែកដើម្បីរួមចិត្តរបស់ក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក 20 • ក្រសួងរាជរដ្ឋាភិបាល និងក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក 5 • ចំណេះតម្លៃសំណងការរំលែកដើម្បីរួមចិត្តរបស់ក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក 6 ខាងក្រោម • ក្រសួងរាជរដ្ឋាភិបាល និងក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក 4.0 និងក្រសួងរាជរដ្ឋាភិបាល និងក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក 6.0 នៅក្នុងក្រសួងរាជរដ្ឋាភិបាល និងក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក 8.7 នៅក្នុងក្រសួងរាជរដ្ឋាភិបាល និងក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក 6.7 • ក្រសួងរាជរដ្ឋាភិបាល និងក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក 0.05 ពាក្យ • ក្រសួងរាជរដ្ឋាភិបាល និងក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក 1.48 ពាក្យ • ក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក 1.4 តានាគារ • ក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក 9.0-10.0 • ក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក 32.0 • ក្រសួងការពីរាជការជាសាធារក 50.0

< ຮ່າງ > ກຽບຍຸກຄາສຕ່າງການພັດທະນາ

ສາທາລະນະລົດປະເທດປຸດທະນາການ

ຄຣອບຄຣວ້າ

ເປັນສາທາລະນະພື້ນຖານແຮງເຮີ່ມທີ່ທໍາ
ໜ້າທີ່ສຳຄັນໃນການສ້າງແລະພັດທະນາສາມາຝຶກໃນຄຣອບຄຣວ້າໃຫ້ເປັນ
ມຸນຸ່ຍ໌ທີ່ມີຄຸນຄ່າຕ່ອສັງຄົມ ໃນຂະນະເຕີຍກັນຄຣອບຄຣວ້າຢັງເປັນ
ໜ່າຍເສດຖະກິຈຍ່ອຍທີ່ສຸດທີ່ມີຄຳມຳສຳຄັນສູງຕ່ອງວະບັນເສດຖະກິຈ
ສ່ວນຮ່ວມ ໄນວ່າຈະເປັນກະບວນກາຮັດລືດ ກາຮບວງໂກເລະກາຮອມ
ສາທາລະນະຄຣອບຄຣວ້າຈີ່ດີເປັນທຸນທາງສັງຄົມເພື່ອການພັດທະນາສັນນະ
ປະເທດໃຫ້ມີຄວາມມິດຕະກິດ ແລະຍື່ງຍື່ງສັງຄົມໄທຍ່ມີເອກລັກຊັນ
ໂດຍເດີນໃນຄວາມເປັນຄຣອບຄຣວ້າທີ່ເຂັ້ມແຂງມີຮະບັບເຄືອງຄູ່ມືແລະ
ສາຍໃຢູ່ກັບມາຊ້ານາ ແຕ່ບໍ່ຈຸບັນລັກຊະນະທີ່ແລະບໍ່ທີ່
ສຳຄັນຂອງສາທາລະນະຄຣອບຄຣວ້າໄທຍ່ອ່ອນແຂວງດ້ວຍສາເຫຼຸດບັງຈຸບ່າ
ທາງເສດຖະກິຈແລະສັງຄົມໜາຍປະກາດ ແລະນຳໄປສູ່ປົມຫາສັງຄົມ
ຕ່າງໆ ເປັນຍ່າງມາກ ແມ່ວ່າຈະມີໜ່ວຍງານກາງຄຣວ້າ ເອກຊັນແລະ
ຊຸມໝາດນຳເນີນງານທີ່ເກີ່ວຂໍ້ອັນກັບການພັດທະນາສາທາລະນະຄຣອບຄຣວ້າ
ເປັນຈຳນວນມາກ ແຕ່ຂອບເຂດກາດນຳເນີນງານຄ່ອນຂ້າງຈຳກັດ ຍັງ
ຂາດກາວກຳທີ່ເກີ່ວຂໍ້ອັນກັບກຳນົດກຳນົດ ແລະເປັນອົງຄ່າວຸມ ທີ່ໃຫ້ການພັດທະນາສາທາລະນະ

ຄຣອບຄຣວ້າຈັດພັດທະນາທີ່ກວາ ສສລ. ຈຶ່ງໄດ້ຈັດທຳ (ຮ່າງ) ກຽບ
ຍຸກຄາສຕ່າງການພັດທະນາສາທາລະນະຄຣອບຄຣວ້າແບບນູ່ຽນການ
ຄຣອບຄລຸມທຸກມີຕິການພັດທະນາ ເພື່ອເປັນທີ່ສຳຫັກການທຳນານຂອງທຸກ
ການສຳຄັນໃນການພັດທະນາທີ່ສຳຫັກການສຳຄັນຂອງສາທາລະນະຄຣອບຄຣວ້າ
ໃຫ້ກັບຄືນມາເພື່ອປະໂຍບນີ້ໃນການພັດທະນາສັນນະສັງຄົມຕ່ອງປິບ
ທີ່ນີ້ສຳນັກງານໆ ໄດ້ເສັນອ (ຮ່າງ) ກຽບຍຸກຄາສຕ່າງການພັດທະນາ
ສາທາລະນະຄຣອບຄຣວ້າແບບນູ່ຽນການກ່ຽວຂ້ອງຄະນະກວມພັດທະນາການ
ເສດຖະກິຈແລະສັງຄົມແຫ່ງຊາດທີ່ພິຈາລະນາ ເພື່ອເສັນອຄະນະຮັສູມນິຕີ
ພິຈາລະນາອຸນຸມືດີໃຫ້ກະທຽວການພັດທະນາສັງຄົມແລະຄວາມມິດຕະກິດ
ຂອງມຸນຸ່ຍ໌ໃຫ້ເປັນກຽບໃນການຈັດທຳ (ຮ່າງ) ນໂຍບາຍແລະ
ຍຸກຄາສຕ່າງການພັດທະນາສາທາລະນະຄຣອບຄຣວ້າ ພ.ສ. 2547 – 2556 ແລະ
ແຜນປົງປັບຕິການປີ 2548 ແລະໃຫ້ສຳນັກນີ້ປະມານສັນນັບສຸດນັ້ນນັ້ນ
ປະມານການພັດທະນາສາທາລະນະຄຣອບຄຣວ້າແບບນູ່ຽນການເພື່ອ¹
ໃຫ້ການແປ່ງຍຸກຄາສຕ່າງການເປັນໄປອ່າງຄວບວົງຈະ ໂດຍມີສາຮະສຳຄັນ
ປະກອບດ້ວຍ 4 ສ່ວນ ດືອນ

1. ກຽບແນວຄິດ ເນັ້ນການພັດທະນາສາທາລະນະຄຣອບຄຣວ້າ
ແບບນູ່ຽນການເຊື່ອມໂຍງມີຕິການພັດທະນາຕ່າງໆ ອຍ່າງເປັນອົງຄ່າວຸມ
ເພື່ອໃຫ້ຄຣອບຄຣວ້າໄທຍ່ມີຄວາມສູ່ ປັບຕ້ວັດໄດ້ທັນການເປີ່ມແປ່ງ
ໄດ້ຍ່າງເໜັງສົມ ເປັນທຸນທາງສັງຄົມທີ່ເຂັ້ມແຂງແລະມີສ່ວນຮ່ວມໃນ
ກະບວນການພັດທະນາປະເທດຍ່າງຍື່ນນັບວິບທຸກຄວາມເປັນ
ຄຣອບຄຣວ້າໄທຍ່ມີຄວາມໜາກໜາຍ

2. ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາ ກຽບຄລຸມຄຣອບຄຣວ້າໄທຍ່
ທັງໝົດ ໂດຍແນ່ນທີ່ຄຣອບຄຣວ້າຍາກຈຸນ 1.65 ລ້ານຄຣວ້າເຮືອນເປັນ
ລຳດັບແກງ

3. ຍຸກຄາສຕ່າງການພັດທະນາ 4 ຍຸກຄາສຕ່າງກິດໄດ້ແກ່ ການ
ພັດທະນາຕັກຍາພາບຂອງສາມາຝຶກໃນຄຣອບຄຣວ້າຍ່າງເປັນອົງຄ່າວຸມ ການ
ສ້າງໜັກປະກັນຄຸ້ມຄ່ອງທາງເສດຖະກິຈແລະສັງຄົມໃນງູ່ແບບທີ່
ເໜັງສົມ ການສ້າງຮະບັບແລະກຳໄກການບວງທຸກຄ່າກຳທີ່ໃຫ້ເກື້ອ
ຫຼຸນການສ້າງຄຣອບຄຣວ້າທີ່ເຂັ້ມແຂງ ແລະການສັນນັບສຸດນັ້ນທີ່
ຂອງສາທາລະນະຄຣອບຄຣວ້າໃນການເປັນທຸນທາງສັງຄົມ

4. ข้อเสนอการแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐต่างๆอย่างเป็นระบบ การจัดทำโครงการนำร่องแบบบูรณาการในพื้นที่วิกฤตหรือครอบครัววิกฤต การสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบันครอบครัวแบบบูรณาการ และการสร้างระบบและกระบวนการการติดตามประเมินผลที่ดี

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ครอบครัวทั้งหมดในสังคมไทยจะได้รับการพัฒนา เนื่องจากเป้าหมายการพัฒนาครอบคลุมครอบครัวไทยทั้งหมด โดยเน้นกลุ่มเสี่ยง คือ ครอบครัวยากจน 1.65 ล้านครัวเรือนเป็นลำดับแรก นอกจากนี้ยุทธศาสตร์การพัฒนา ยังให้ความสำคัญ กับการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกในครอบครัวอย่างเป็นองค์รวม ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สมรรถภาพ ความสุข ความสุข และความคุณธรรม

การสร้างหลักประกันคุณภาพของทางเศรษฐกิจและสังคม ในรูปแบบที่เหมาะสมแก่เป็น ครอบครัวทั่วไป เน้นมาตรการ พัฒนาและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหรืออุบัติเหตุในกลุ่มเสี่ยง ครอบครัวกลุ่มเสี่ยงและครอบครัววิกฤต เน้นการช่วยเหลือ บำบัด ฟื้นฟู และพัฒนาครอบครัวที่มีปัญหาทั้งชั่วคราวและ ถาวรหีเป็นครอบครัวยากจนและครอบครัวที่มีผู้ด้อยโอกาส ประเภทต่างๆ ให้กลับมาดำรงชีวิตอย่างปกติทั้งในเชิงเศรษฐกิจ และสังคม การสร้างและส่งเสริมการปรับระบบ/กลไกการ บริหารจัดการให้เกื้อหนุนการสร้างครอบครัวที่เข้มแข็ง สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป รวมทั้งการสนับสนุน บทบาทสถาบันครอบครัวในการเป็นทุนทางสังคมด้วยการ พัฒนาความรู้และศักยภาพของสมาชิกในครอบครัวเพื่อเป็น รากฐานของสมาชิกสังคมที่มีคุณภาพต่อส่วนรวม เป็นต้น

มติคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณา (ร่าง) ครอบยุทธศาสตร์ การพัฒนาสถาบันครอบครัวแบบบูรณาการแล้วให้ความเห็น

ชอบในหลักการ และมอบให้ ศศช. นำความเห็นและข้อเสนอ แนวของคณะกรรมการฯ ไปประกอบการปรับปรุง (ร่าง) ครอบยุทธศาสตร์ ดังกล่าวก่อนเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี รวมทั้งให้นำไป บูรณาการเป็นส่วนหนึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนทางสังคม โดย มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. ควรเพิ่มเรื่องการสร้างระบอบวินัยและค่านิยมที่ถูกต้องให้กับสมาชิกในครอบครัวเป็นอีกยุทธศาสตร์หนึ่ง เนื่องจาก การมีระเบียบวินัยและค่านิยมที่ถูกต้องจะช่วยสร้างความอยู่ดี มีสุขให้เกิดขึ้นภายในครอบครัวและเป็นรากฐานของการสร้าง วินัยของคนในชาติ โดยเฉพาะในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคมมีความสับสนขึ้นและรวดเร็ว ส่งผลให้ เกิดการบิโภคที่สร้างปัญหาให้กับตัวเองและครอบครัว

2. ควรมีนโยบายให้สถาบันของรัฐ เช่น โรงเรียน วัด และ สื่อต่างๆ เป็นผู้มีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาสถาบัน ครอบครัว โดยการถ่ายทอดและนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง สร้างสรรค์และเป็นไปในเชิงรุก มีการจัดกิจกรรมและพื้นที่ สาธารณะเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว รวม ทั้งมีการจัดบริการเตรียมความพร้อมก่อนมีครอบครัวด้วย

3. ศศช. ควรระดมการมีส่วนร่วมจากหน่วยปฏิบัติทั้ง ภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะกระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อประสานยุทธศาสตร์ให้เป็นที่ ยอมรับและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

มติคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการฯ มีมติเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2547 เห็นชอบ โดยให้รับข้อสังเกตของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี คณะที่ 6 (ฝ่ายสังคม) ในเรื่องการให้นำงบประมาณ ประจำปีของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการดำเนินงานก่อน การเพิ่มบทบาทบูรณาการกับหน่วยงานอื่นๆ การเชิญผู้แทน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการกิจกรรม รวมทั้งการ แปลงแผนไปสู่การปฏิบัติไปพิจารณาดำเนินการด้วย

♦♦♦♦♦

การพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้

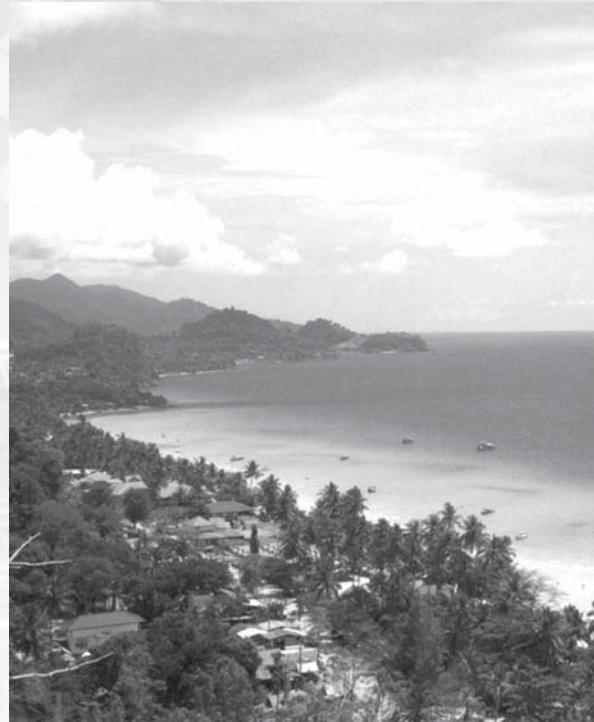
ภาคใต้ มีลักษณะภูมิภาคเป็นคาบสมุทรแคบๆ ขนาดข้างตัวยังเหล็กสองด้าน แบ่งเขตการปกครองเป็น 14 จังหวัด คือ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง ภูเก็ต พังงา กะรังสี สงขลา ศรีสะเกษ ปัตตานียะลา และนราธิวาส มีพื้นที่รวม 70,715 ตร.กม. และมีประชากร 9.8 ล้านคนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13.1 และ 13.5 ของประเทศตามลำดับ ในขณะที่มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคใต้มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 9.4 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ โดยมูลค่าการผลิตส่วนใหญ่มาจากการเกษตรที่มีสัดส่วนร้อยละ 31.05 รองลงมาได้แก่ ภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ 17.35 และ 14.16 ของผลิตภัณฑ์ภาคตามลำดับ มีรายได้เฉลี่ยต่อบุคคล 60,299 บาท/ปีซึ่งต่ำกว่าระดับเฉลี่ยของประเทศ (85,951 บาท) แต่สูงกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (27,752 บาท) และภาคเหนือ (43,987 บาท) ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540-2541 เศรษฐกิจภาคใต้หดตัวเพียงเฉลี่ยร้อยละ 2.3 ต่อปี นับเป็นภาคที่ได้รับผลกระทบหนักกว่าภาคอื่นๆ (ประเทศหดตัว ร้อยละ 5.9 ต่อปี)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้

การพัฒนาภาคใต้ในปัจจุบันได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับพื้นที่ขึ้นทั้งในระดับภาค ระดับอนุภาครหรือกลุ่มจังหวัด/จังหวัด ซึ่งได้แบ่งภาคใต้ออกเป็น 5 กลุ่มจังหวัด และกำหนดยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องเชื่อมโยงในทิศทางการพัฒนาเดียวกัน โดยกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาแต่ละระดับมีดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถ การแข่งขันทางเศรษฐกิจของภาคใต้ ประกอบด้วย 2 ประเด็น สำคัญ คือ

- การเปิดประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงสู่นานาชาติ** ที่มุ่งใช้ความได้เปรียบด้านที่ตั้งที่ติดทะเลทั้งด้านอ่าวไทยและทะเลอันดามันเพื่อเปิดการเชื่อมโยงกับนานาชาติ ด้านการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว มี 2 แนวทาง คือ แนวทางที่ 1 ปรับปรุงโครงข่ายบริการพื้นฐาน โดยเฉพาะโครงข่ายคมนาคมขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (Multi - modal Transportation) และพัฒนาฐานการผลิตเพื่อให้พื้นที่ภาคใต้เป็นแกนเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ กับภูมิภาคเอเชีย แนวทางที่ 2 เสริมสร้างความร่วมมือทาง

เศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ต่อไปล่าง

- การเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจภายในพื้นที่** ที่มุ่งเพิ่มประสิทธิภาพฐานการผลิตเดิมของพื้นที่ ทั้งการเกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว มี 2 แนวทาง คือ แนวทางที่ 1 พัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยวและปรับปรุงระบบการบริการให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อให้พื้นที่ภาคใต้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติทางทะเลในภูมิภาคเอเชีย และ แนวทางที่ 2 ปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพื่อขยายฐานเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็งและมั่นคง

- 2. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคนและสังคม** ที่มุ่งยกกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งด้านการศึกษาและสาธารณสุข โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความยากจนหนาแน่นและประชาชนส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากพื้นที่ส่วนอื่น มีแนวทางดำเนินการที่สำคัญ คือ การปฏิรูประบบการศึกษา พัฒนาฝีมือแรงงาน และการสาธารณสุขให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น

3. ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มุ่งคุ้มครองและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อคืนสมดุลสู่ธรรมชาติผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนโดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่น มีแนวทางดำเนินการที่สำคัญคือ การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ความเข้มข้อของยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้กับยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด/จังหวัด

การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคกลุ่มจังหวัด/จังหวัดของภาคใต้ภายใต้ภาระให้ด้วยตัวนโยบายการบริหารราชการพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ และการปรับเปลี่ยนบทบาทผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นแบบ CEO (Chief Executive Officer) ที่คณะกรรมการได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2546 มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับทิศทางยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ ดังนี้

● กลุ่มจังหวัดภาคใต้กลุ่มที่ 1 : ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี กำหนดยุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ ในเรื่อง (1) ศูนย์กลางการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศที่สำคัญ - อ่าวไทย (2) ศูนย์กลางการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรครบวงจร และ (3) ผู้นำการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพที่ยั่งยืนในภูมิภาค

● กลุ่มจังหวัดภาคใต้กลุ่มที่ 2 : ตรัง นครศรีธรรมราช พัทลุง กำหนดยุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ ในเรื่อง (1) ศูนย์กลางการผลิตภาคการเกษตร (2) พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมควบคู่ไปกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน

● กลุ่มจังหวัดภาคใต้กลุ่มที่ 3: ภูเก็ต พังงา กระบี่ กำหนดยุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ ในเรื่อง (1) สร้างเสริมการท่องเที่ยวทางทะเลและดับนานาชาติ และ (2) ประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจเอเชียใต้

● กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน กลุ่มที่ 1 : นราธิวาส ปัตตานี ยะลา กำหนดยุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ ในเรื่อง (1) ศูนย์กลางอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล (2) ศูนย์กลางการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว (3) ศูนย์กลางอิสลามศึกษานานาชาติ

● กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน กลุ่มที่ 2: สงขลา ศรีสะเกษ กำหนดยุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ ในเรื่อง (1) ศูนย์กลางการค้าและบริการเชื่อมโยง

ประเทศไทย (2) ศูนย์กลางการศึกษาของภาคใต้ตอนล่าง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) ได้จัดทำขึ้นภายใต้สถานการณ์การเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่และได้รับความเห็นชอบตามมติครม. เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2547 มีเป้าหมายหลักในการขัดความขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานด้านการดำรงชีวิตและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนไม่ให้ต่ำกว่าเกณฑ์พื้นฐาน 10 ประการ และมีกรอบยุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้และยุทธศาสตร์ระดับกลุ่มจังหวัด ประกอบด้วย 5 เรื่องคือ (1) เร่งแก้ไขปัญหาความจำเป็นพื้นฐานและขัดความยากจนกลุ่มคน/pั้นที่ เป้าหมาย (2) การสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่และยกฐานเศรษฐกิจเดิมให้เข้มแข็งและยั่งยืน (3) พัฒนาเครือข่ายการคุณภาพชั้นสูงเชื่อมสู่ภายนอก (4) การพัฒนาคนและสังคม (5) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยมีแผนงาน/โครงการที่ได้รับงบประมาณดำเนินการในช่วงปี 2547 – 2548 วงเงินรวม 8,640.4 ล้านบาท โดยเป็นโครงการที่เสนอจากภาคประชาชนผ่านกระบวนการประชาคมจังหวัด วงเงิน 1,346.8 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นโครงการด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้

ผลการพัฒนาภาคใต้ในช่วงครึ่งแรก พัฒนาฯ ฉบับที่ 9

การพัฒนาภาคใต้ภายใต้กรอบทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ ที่ในช่วงที่ผ่านมา มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1. การพัฒนาโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง เพื่อเปิดประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงภูมิภาค เอเชียมีความก้าวหน้าเป็นลำดับ

● โครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทางทะเล ความสะดวกมากขึ้น โดยมีการเปิดใช้ท่าเรือ大宗商品(สหุต) แห่งใหม่ฝั่งตะวันตกในปี 2546 และมีการเตรียมปรับปรุงและก่อสร้างท่าเรือทั้งฝั่งตะวันตกและฝั่งอ่าวไทยได้แก่ การปรับปรุงท่าเรือระโนงรังสิตขนาด 5,000 – 8,000 DWT การเตรียมก่อสร้างท่าเรืออกบุรีสังค์ที่ อ.อนลักษ์ จ.สุราษฎร์ธานี การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมในการขยายท่าเรือสงขลาและภูเก็ตและการศึกษาความเป็นไปได้เพื่อก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกที่ อ.ละงุ จ.สตูล

● โครงข่ายถนนสายหลักมีความเชื่อมโยงเป็นระบบที่สมบูรณ์ขึ้น โดยการก่อสร้างและปรับปรุงถนนขนาด 4 ช่องจราจรเชื่อมโยงฝั่งตะวันตกและฝั่งอ่าวไทยแล้วเสร็จ สลับเดินทางคือ ถนนกระเบน – ถนนที่ยว เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภูเก็ต/พังงา/กระบี่ – เกาะสมุย/พังงัน เป็นโครงข่ายการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ขึ้นและ ถนนเชื่อมสงขลา – สตูล ได้คำนึงถึงความสะดวกในการขนส่งสินค้าระหว่างสองฝั่งทะเลที่รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

● สนามบินนานาชาติของภาคมีความพร้อมสำหรับการเป็นศูนย์กลางการบินของภูมิภาค โดยมีการปรับปรุงสนามบินนานาชาติภูเก็ตทั้งอาคารผู้โดยสาร ลานจอดเครื่องบิน คลังสินค้าและลานจอดรถ เพื่อเป็นศูนย์กลางการบินของภูมิภาค(Regional hub) ปัจจุบันสามารถรองรับผู้โดยสารได้ 5 ล้านคนต่อปี และอยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายความยาว runway ของสนามบิน รวมทั้งอยู่ระหว่างดำเนินการปรับปรุงสนามบินกระบี่ให้รองรับผู้โดยสารให้เพิ่มขึ้นด้วย

2. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านภายใต้แผนงาน IMT-GT ช่วยเพิ่มความเข้มแข็งและความมั่นคงแก่เศรษฐกิจตามแนวชายแดนของภาคใต้

● การค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนมีความคล่องตัวสูงขึ้น จากการขยายเวลาเปิดด่านชายแดนไทย-มาเลเซีย ออกไป 3 ชั่วโมง ที่ด่านปาดังเบซาร์ (สงขลา) และสุไหง-โกลก (นราธิวาส) รวมทั้งการขยายเวลาเปิดด่านจนถึงเวลา 24.00 น. ที่ด่านสะเดา (สงขลา) และอยู่ระหว่างการก่อสร้างศูนย์ราชการด่านพรหมแด่นสุไหง-โกลก และการเตรียมก่อสร้างศูนย์ราชการด่านสะเดาแห่งใหม่

● ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวและการพัฒนาทรัพยากรม努ழย์เริ่มเกิดผลในทางปฏิบัติ โดยมีการ

ทดลองในการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานบุคลากรด้านการท่องเที่ยวระหว่างไทย - มาเลเซีย - อินโดนีเซีย โดยมีการสำรวจความต้องการและจัดหลักสูตรฝึกอบรมในสาขาเร่งด่วน แล้ว อาทิ การจัดการด้านการตลาดของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการพัฒนาคุณภาพของการบริการ รวมทั้งมีการเผยแพร่ข้อมูลตลาดแรงงาน และการส่งแรงงานไปต่างประเทศที่ได้คำนึงประโภชน์ด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างไทย - มาเลเซีย และ อินโดนีเซีย ได้มากขึ้น

● การก่อสร้างโครงข่ายก้าวกระโดดชาติไทย - มาเลเซียมีความก้าวหน้าไปมาก โดยมีการตั้งบริษัทร่วมทุนก่อสร้างท่อส่งก๊าซ และโรงแยกก๊าซไทย - มาเลเซีย (TTM) เพื่อนำก๊าซในแหล่งพัฒนาร่วมไทย - มาเลเซีย (JDA) บริเวณอ่าวไทยมาใช้เสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานและด้านเศรษฐกิจ ของทั้งสองประเทศ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการวางแผนท่อก๊าซ และการเตรียมพื้นที่สำหรับก่อสร้างโครงข่ายก๊าซที่ อ.จะนะ จ.สงขลา

3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งฐานเศรษฐกิจเดิมของภาค

● พิชเศรษฐกิจ “ปาล์มน้ำมัน” ได้รับการวางแผนทางพัฒนาเพื่อรองรับการค้าเสรี โดยกระบวนการปาล์มน้ำมันอย่างครบวงจร ทั้งการผลิต การแปรรูปขั้นต้น และ การผลิตผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป (Final Products) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าการผลิตและโดยเฉพาะการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันเพื่อรองรับการค้าเสรี

● เมืองนานาชาติภูเก็ตกำลังก้าวสู่การเป็น ICT City และ Shopping Paradise โดยมีการขยายบริการโทรศัพท์เข้าสู่มาตรฐานระดับสากล ที่มีเลขหมายให้บริการ 35 เลขหมายต่อประชากร 100 คน และพัฒนาระบบ Broadband Internet และ ICT Gateway ซึ่งจะเสร็จสมบูรณ์ในปี 2548 รวมทั้งอยู่ระหว่างการพิจารณากำหนดเขตพื้นที่สำหรับสินค้าปลดภาษี เพื่อเสริมจุดแข็งด้านการท่องเที่ยวของเกาะภูเก็ต

● แหล่งสวยงามตามธรรมชาติได้รับการคุ้มครองไว้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดย ททท. ได้ทำการศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอ่าวพังงา - กระบี่ - ภูเก็ต และทะเลรอบเกาะสมุยแล้วเสร็จ และอยู่ในระหว่างการนำสู่การปฏิบัติภายใต้กรอบวงเงินรวม 2,818.2 ล้านบาท นอกจากนี้ ยังได้จัดทำโครงการ Green Globe 21 Samui Destination เพื่อสมัครเป็นสมาชิกโครงการ Green Globe 21 ที่

มุ่งพัฒนาพื้นที่นำร่องให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และได้ มาตรฐานคุณภาพสูงแวดล้อมสากล

- การพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีความได้เปรียบสูง ความเป็นเลิศมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการ พัฒนาศูนย์กลางการผลิตอาหารยาลาล ซึ่งมีความก้าวหน้า การดำเนินงานทั้งด้านการส่งเสริมการตลาด และประชาสัมพันธ์ อาหารยาลาล ทั้งในและต่างประเทศ การปรับปรุงสุขอนามัย ท่าเที่ยบเรือประมงปัตตานี การจัดตั้งสถาบันมาตรฐานอาหารยาลาล การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารยาลาล และอยู่ระหว่างการเตรียมการเพื่อพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอาหารยาลาลขึ้นในจังหวัดปัตตานี

4. การพัฒนาคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของ ประชาชน มีความก้าวหน้าที่ เป็นรูปธรรม ดังนี้

- ประชาชนเข้าใจและตอบรับแนวทางการ เสริมสร้างสุขภาพด้วยตนเอง โดยมีการจัดทำโครงการ ส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ที่ส่งผลให้เกิดทุกตำบล ในภาคใต้จัดตั้งชุมชนและดำเนินกิจกรรมออกกำลังกายที่เป็น จริงเป็นจังมากขึ้น

- การศึกษา/ฝึกอบรมและพัฒนาฝีมือแรงงาน บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยในระยะครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 สามารถฝึกอบรมแรงงานในภาคใต้ได้ 61,843 คน สูง กว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ 55,325 คน ซึ่งจะส่งผลเป็นความพร้อม ของประชากรวัยแรงงานที่จะช่วยพัฒนาภาคใต้มากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีความก้าวหน้าในขั้นการเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยที่ นราธิวาส และการยกระดับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตปัตตานีเป็นเอกเทศคือด้วย

5. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

- ทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ และทรัพยากร ชายฝั่งได้รับการฟื้นฟูเพื่อเป็นฐานการพัฒนาในระยะยาว โดยมีการดำเนินงานในเรื่องสำคัญ ๆ ทั้งการปรับปรุงพื้นที่ดิน เปรี้ยว ดินเดิม การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาทรัพยากรที่ดิน ระดับจังหวัด การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมทั้งการ ฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ ด้วยโครงการปลูกป่าสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ และ โดยเฉพาะโครงการป่าชุมชนที่ได้สนับสนุนบทบาทของชุมชนในการอนุรักษ์ป่าทำให้พื้นที่ป่าชุมชนเพิ่มจาก 4,900 ไร่ในปี 2543 เป็น 11,700 ไร่ในปี 2545 นอกจากนี้ยังมีการดำเนินโครงการ ฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทั้งการปลูกเพิ่มป่าชายเลนและการจัด สร้างแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ เป็นต้น

- พื้นที่ที่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำจืดขึ้น วิกฤตมีแนวโน้มของปัญหาที่คลี่คลายลง โดยการดำเนิน โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังเพื่อกักเก็บน้ำจืดและ พัฒนาระบบท่ำประทานเพื่อส่งน้ำให้พื้นที่เพาะปลูกจำนวน 521,000 ไร่ ซึ่งปัจจุบันมีความก้าวหน้าการดำเนินงานร้อยละ 79.1 และเกษตรกรเริ่มได้รับประโยชน์แล้ว นอกจากนี้ยังมีการ ดำเนินโครงการชลประทานขนาดกลางในเขตจังหวัดพังงา สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ตรัง สตูล และนราธิวาสที่ สามารถจัดหน้าให้แก่พื้นที่รวม 87,700 ไร่

- สุ่มน้ำทะเลขานสงขลาได้รับการแก้ไข ปัญหาระด่วนและวางแผนทางการคืนสู่ความอุดม สมบูรณ์ในระยะยาว โดยในปี 2546 มีการดำเนินโครงการ

พื้นที่ประเทศไทยและสถาบันสาธารณะทั่วประเทศ 4 โครงการ วงเงิน 20.93 ล้านบาท ประกอบด้วยการพื้นฟูที่ดินน้ำท่าทะเลสาบสงขลา การปลูกป่าชายเลนและป่าพรุ การจัดระเบียบเครื่องมือประมงในทะเลสาบ และการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด รวมทั้งอยู่ระหว่างการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทพัฒนาสู่น้ำท่าทะเลสาบสงขลาทั้งระบบ กำหนดแล้วเสร็จในเดือนธันวาคม 2547 และมติครม. เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2546 ได้ให้ความเห็นชอบแผนบูรณาการพัฒนาสู่น้ำท่าทะเลสาบสงขลาในปีงบประมาณ 2547 วงเงินรวม 287 ล้านบาท

● การควบคุมผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เสี่ยงมีรูปธรรมที่ชัดเจนขึ้น ได้แก่ การก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียเทศบาลครสังขลา และแหล่งท่องเที่ยวหาดป่าตอง กะตะ ภรรน จังหวัดภูเก็ต การศึกษาออกแบบรายละเอียดระบบบำบัดน้ำเสียรวมเทศบาลครยะลา การอยู่ระหว่างจัดทำผังเมืองรวม และผังเมืองเฉพาะชุมชนจังหวัดภูเก็ต การจัดทำโครงการเมืองน่าอยู่ และการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกหลักสุขागามและ การปรับปรุงสถานที่ฝังกลบขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นท้าทายในการพัฒนาภาคใต้ในระยะต่อไป

การพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพของภาคใต้ภายใต้สถานการณ์ด้านการแข่งขันของโลกลุคโลกาภิวัตน์ที่เน้นการแข่งขันในเชิงคุณภาพและประสิทธิภาพเป็นหลักนั้น จำเป็นจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพคนและสังคมที่จะเป็นปัจจัยนำในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจวิถีใหม่ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านอื่นๆ ตามกรอบยุทธศาสตร์ข้างต้น เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคใต้ได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว โดยควรดำเนินการดังนี้

● การพัฒนาศักยภาพของคน ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนทุกมิติ ทั้งด้านกายภาพ สุขภาพ สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ

รวมทั้งควรพัฒนาระบบการศึกษาและการเรียนรู้ให้สามารถปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทัน และมีหลักสูตรการศึกษาและการพัฒนาทักษะที่มีโครงสร้างที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นทั้งด้านเกษตร อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ

● การแก้ไขปัญหาความยากจนในกลุ่มคนอาชีพยากจน รวมทั้งการช่วยเหลือกลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มที่ไม่สามารถพึงตนเองได้และกลุ่มแรงงานนอกระบบประกันสังคม

● ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนทางสังคมที่มีอยู่ทุกชุมชนท้องถิ่นในภาคใต้ โดยเฉพาะการนำภูมิปัญญา มาปรับใช้กับการพัฒนาคนและสังคม อาทิ การสนับสนุนการแพทย์แผนไทย เป็นต้น

● ควรเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ฐานทรัพยากรโดยเน้นการใช้ในเชิงคุณภาพที่มีความยั่งยืนและให้ผลตอบแทนสูง โดยเฉพาะกิจกรรมการผลิตที่มีศักยภาพสูง เช่น การเพิ่มมูลค่าจากการขยายพื้นาที่ด้วยการพัฒนาอย่างครบวงจร และการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพ/จีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ (Carrying Capacity) โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวระดับนานาชาติ เช่น ภูเก็ต-พังงา-กระบี่ สมุย-พังงัน เป็นต้น

● พัฒนาโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง โดยเฉพาะการคมนาคมขนส่งทางทะเลและการเชื่อมต่อเป็นเครือข่ายในระบบการคมนาคมขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (Multi-modal Transportation) ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาภาคใต้เป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงของภูมิภาคเอเชียและสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพระบบ Logistics ของประเทศไทย

ทั้งนี้ ควรพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีความเจริญทัดเทียมกับพื้นที่ส่วนอื่นของประเทศไทย บนพื้นฐานของความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อขัดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการพัฒนาและปัญหาความขาดแคลนของประชาชนที่มีส่วนเชื่อมโยงกับปัญหาความมั่นคงในพื้นที่

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถ ในการแบ่งปันของภาคกลาง

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ได้กำหนดให้ภาคกลางเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของภูมิภาค โดยให้ความสำคัญกับการใช้ต้นทุนทางการพัฒนาที่มีอยู่สูง ทั้งในด้านความพร้อมของฐานการผลิต ทรัพยากร โครงข่ายบุคลากรพื้นฐาน ศักยภาพของภาคธุรกิจเอกชน และข้อได้เปรียบที่มี得天独厚 ที่จะสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้เจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพต่อไป โดยเฉพาะการพัฒนาฐานเศรษฐกิจอุดสาหกรรมและบริการในพื้นที่กรุงเทพและปริมณฑล และพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ให้แข็งแกร่งและมีประสิทธิภาพเพื่อก้าวสู่การเป็นฐานเศรษฐกิจแนวหน้าของภูมิภาคเชี่ยวชาญระดับโลก ที่รับถูกภาคกลางให้เป็นแหล่งผลิตชั้นนำของประเทศไทย ควบคู่ไปกับกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจสู่พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตกโดยมีการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างไร้สิ้นสุด

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกลาง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เสนอรายชื่อยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคกลางขึ้น เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงบทบาทของประเทศไทยสู่พื้นที่ภาคกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : ยกระดับฐานเศรษฐกิจ
อุดสาหกรรมให้เป็นผู้นำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมี

แนวทางในการดำเนินการหลักฯ อยู่ 4 ประการ คือ

- เพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ (Logistics) ให้เชื่อมโยงการค้า การลงทุน และการส่งออกของกลุ่มอุตสาหกรรมในพื้นที่ไปสู่ตลาดโลก โดยจะต้องมีการปรับปรุงและขยายระบบโครงสร้างพื้นฐาน ระบบการขนส่งสินค้าและบริการต่าง ๆ ให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ อาทิ ขยายท่าเรือแหลมฉบัง เชื่อมถนน/รถไฟกับท่าเรือ ตลอดจน การให้บริการด้านการบริจาคล่องคัดแยกคุณภาพ และกำหนดมาตรฐานให้เป็นที่ยอมรับ และได้มาตรฐานสากล

- ลดปริมาณและการเผยแพร่องค์ภูมิปิชในแหล่งอุดสาหกรรม ชุมชน และพื้นที่ต้นน้ำให้เป็นที่ยอมรับ และไม่เป็นข้อกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ โดยการจัดตั้งระบบกำจัดลพบุรี ควบคุมและป้องกันไม่ให้มีการดำเนินการที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และมาตรการด้านภาษี ให้เกิดแรงจูงใจในการซื้อขาย และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

- เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของแหล่งอุดสาหกรรมเดิม และดึงดูดการลงทุนของอุดสาหกรรมใหม่เข้าสู่พื้นที่ โดยการปรับปรุงพื้นที่โครงสร้างภาษี และขั้นตอนพิธีการ ส่งออกและนำเข้า ให้เร็วทันการผลิตที่ต้องแข่งขันในตลาดโลกได้มากขึ้น

- ยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอุดสาหกรรมในพื้นที่ให้มีความทันสมัย และเป็นสากลไปสู่ตลาดโลก โดย

การสนับสนุนการผลิตที่เป็นกลุ่ม มีความเชื่อมโยงและพึ่งพาสนับสนุนซึ่งกันและกัน (Cluster & Value Chain) รวมทั้งปรับปรุงคุณภาพ ประเภทและราคาของผลิตภัณฑ์ให้มีต้นทุนและการส่งมอบสินค้าที่แข่งขันได้ (Economy of Speed) ตลอดจนประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การพัฒนาสินค้าใหม่ๆ สูตรลักษณะ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตอาหารไปสู่ระดับมาตรฐานโลก สนับสนุนการเป็นครัวของโลก ซึ่งมีแนวทางการดำเนินการดังต่อไปนี้

- ยกระดับวัตถุดิบและกระบวนการแปรรูปสินค้าเกษตรของภาคกลาง ให้ได้มาตรฐานสูตรลักษณะโดยเร่งรัดการดำเนินการกิจกรรมการเกษตร ปศุสัตว์และประมงในเขตพื้นที่ภาคกลางให้เข้าสู่ระบบฟาร์มมาตรฐานที่มีการปฏิบัติการทางเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP)

- เน้นการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง เพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในตลาดเฉพาะ (Niche Market) และตลาดระดับบน (High-end)

- พัฒนาระบบสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านการขนส่ง การเก็บรักษาสินค้า การกระจายสินค้า ตลอดจนการจัดแบบบรรจุภัณฑ์ ที่ดึงดูดผู้บริโภคและการสร้างสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะมากขึ้น เพื่อสนับสนุนผลผลิตทางการเกษตรสูตรลักษณะ

- รักษาพื้นที่เกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดของประเทศไว้ ให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพ โดยเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาการเกษตรเชิงพาณิชย์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : เสริมสร้างมาตรฐานสินค้าและธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยวสู่สากล รองรับการเป็นศูนย์รวมการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

- พัฒนาและจัดระบบแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม สมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ทั้งโดยการปรับปรุง อนุรักษ์และควบคุมการใช้ที่ดินอย่างเข้มงวด ตลอดจนการปรับเปลี่ยนรูปแบบการท่องเที่ยวให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเชิงเกษตรมากขึ้น

- พัฒนารูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวให้หลากหลาย เพื่อเพิ่มทางเลือกในการท่องเที่ยวที่ตอบสนองต่อตลาด เป้าหมายการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ระดับโลก/ระดับภูมิภาค และการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่สนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันทั้งในและต่างประเทศ

- ยกระดับคุณภาพและภาพลักษณ์ของธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว ให้ได้มาตรฐานระดับนานาชาติ และเป็นที่ประทับใจของนักท่องเที่ยว โดยสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทั้งด้านการสร้างมาตรฐานสินค้าและบริการ รวมทั้งพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้เพียงพอและได้มาตรฐานโดยตามมาตรฐานเมืองสำคัญและแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : ขยายฐานความร่วมมือเศรษฐกิจชายแคน โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้คือ

- สร้างฐานการผลิตใหม่ให้เกิดการจ้างงานและลดการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวเข้าสู่พื้นที่ตอนในของไทย โดยปรับปรุงระบบโครงสร้างบริการพื้นฐานและจัดตั้งเขตประกอบการอุตสาหกรรมในพื้นที่เป้าหมายให้ได้รับสิทธิประโยชน์อย่างเพียงพอต่อการลงทุนในพื้นที่ชัยแคน ได้แก่ ตลาด-เกษตร บ้านผักกาด-ไฟลิน กาญจนบุรี-ทวาย เจดี-สามองค์-พญาตองซู และบางสะพาน-บึกเบี้ยน

- เสริมสร้างความร่วมมือและความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยปรับปรุงกฎระเบียบและสิทธิประโยชน์ที่เอื้อต่อการลงทุนร่วมกันโดยเฉพาะการสร้างแรงจูงใจในการเข้าสู่ฐานการปลูกพืช และอุตสาหกรรม (SMEs) ไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

- ยกระดับมาตรฐานการให้บริการและอำนวยความสะดวกในการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะ สนับสนุนการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศไทยเพื่อนบ้าน อาทิ จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางในบริเวณด่านชายแดน และส่งเสริมให้การค้าอยู่ในระบบ รวมทั้งพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน โทรศัพท์ ไฟฟ้า ประจำ ให้เข้าไปถึงจุดผ่านแดนแต่ละจุดให้ได้มาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : พัฒนาศักยภาพคนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

- พัฒนาความพร้อมและกระบวนการเรียนรู้ของประชาชนภาคกลาง ให้มีความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และขยายโอกาสการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 12 ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรวิชาด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และธุรกิจบริการต่าง ๆ ให้ตรงกับความต้องการของประชากรในแต่ละจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

- พัฒนาคุณภาพและทักษะฝีมือแรงงานรองรับเศรษฐกิจฐานความรู้ โดยสนับสนุนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันฝึกอบรมแรงงาน และสถานประกอบการ ในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร วิธีการศึกษาและฝึกอบรม

ให้ไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต และของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

- พัฒนาขีดความสามารถในการผลิตของผู้ประกอบการ SMEs และเกษตรกร ให้มีความรู้ด้านการจัดการและเทคโนโลยีการผลิตในระดับสูงมากขึ้น เป็นการเตรียมตัวพัฒนาไปสู่การผลิตที่ได้มาตรฐานสากลภายใต้ระบบการค้าเสรี อาทิ สนับสนุนด้านสถานที่และบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเพื่อจัดการฝึกอบรมให้แก่แรงงาน จัดให้มีการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่องและจัดตั้งสถานฝึกอบรมเทคโนโลยีขั้นสูงเฉพาะในสาขาที่เป็นความต้องการของอุตสาหกรรมในพื้นที่

ความเข้มขiox ของ ยุทธศาสตร์ การพัฒนาภาคกลางกับยุทธศาสตร์ การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกลางได้ถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการจัดทำยุทธศาสตร์จังหวัดและกลุ่มจังหวัดดังจะเห็นได้ว่า สิ่ยทัศน์ แนวทางและมาตรการในยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด จะสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กับยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกลาง สรุปได้ดังนี้ :-

- กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน (กลุ่มที่ 1) ประกอบด้วยจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา และอ่างทอง ซึ่งยุทธศาสตร์ได้มุ่งเน้นการนำองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีและวัฒนธรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้า OTOP เกษตรและอุตสาหกรรม ในขณะเดียวกันก็เพิ่มบทบาทการเป็นศูนย์กลาง เชื่อมโยงคอมมานาคมเพื่อกระจายสินค้าและบริการระหว่างภาค

โดยเฉพาะการขนส่งทางน้ำ ซึ่งสอดคล้องและสนับสนุน ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการยกระดับคุณภาพของผลิตภัณฑ์การเกษตร อุตสาหกรรม และท่องเที่ยว ให้ได้มาตรฐานสูดลาดโลก ของ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกลาง

- กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน (กลุ่มที่ 2) ประกอบด้วยจังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี ลพบุรี และสระบุรี ได้กำหนด ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างศักยภาพไก่เนื้อ พัฒนาการผลิตและปรับปรุงข้าวคุณภาพ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้ผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้าง เชื่อมโยงการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด และพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมขนส่งหลัก สนับสนุนการเป็นศูนย์บริการคมนาคมทางบก ซึ่งสอดคล้องและอยู่ในกรอบ และทิศทางเดียวกันกับยุทธศาสตร์พัฒนาภาคกลาง โดยเฉพาะ ยุทธศาสตร์การเป็นฐานการผลิตอาหารสุกี้ครัวโลกและการเพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์

- กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง (กลุ่มที่ 1) ประกอบด้วยจังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี และนครปฐม ซึ่งมุ่งเป็นฐานการผลิตและส่งออกสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมด้วยระบบการผลิตที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมสูชาดและน้ำดื่ม แนะนำชาติ รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงนิเวศน์ ซึ่งโดยภาพรวมได้เชื่อมโยงยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกลางสู่การเป็นฐานการผลิตแนวหน้าของเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ในระดับกลุ่มจังหวัด

- กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง (กลุ่มที่ 2) ประกอบด้วยจังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร ที่จะพัฒนาภารกิจจังหวัดให้เป็นศูนย์กลางการผลิตและปรับปรุงสินค้าประมงและเกษตร พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและสุขภาพ พัฒนาสีสันทางเชื่อมโยงระหว่างจังหวัด และระหว่างประเทศ และพัฒนาสภาพแวดล้อมชายฝั่งและสิ่งแวดล้อมเมือง ซึ่งเชื่อมโยงและสนับคล้องกับทิศทางและขอบเขตของยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกลางที่จะขยายฐานความร่วมมือเศรษฐกิจชาติเด่น การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร และการพัฒนาชุมชนแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้หลากหลาย สนับสนุนการเป็นศูนย์รวมการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย

- กลุ่มภาคกลางตอนล่าง (กลุ่มที่ 3) ประกอบด้วย จังหวัดสมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งรองรับการขยายตัวของเมืองหลวงและศูนย์กลางการค้าและบริการระหว่างภาค

ศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ และแพทเทอร์เน็ตไทย ศูนย์กลาง Logistics เชื่อมโยงเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมสู่ตลาดโลก เปิดประชุมสู่สู่กันในจีน โดยเฉพาะการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาพื้นที่พัฒนาพิเศษรองรับการขยายตัวอย่างเป็นระบบในพื้นที่สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ซึ่งจะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกลางสู่กลุ่มจังหวัดได้อย่างดีเยี่ยมทั้งในด้านยุทธศาสตร์การยกระดับมาตรฐานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การท่องเที่ยว และการค้าชายแดน ให้เป็นผู้นำในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะการเป็นฐานส่งออกที่มีระบบ Logistics ที่ทันสมัย และเมืองสนามบิน ตลอดจนศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและศูนย์เศรษฐกิจชายแดนไทย-กัมพูชา ที่สำคัญของภาคกลาง

- **กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก** ประกอบด้วยจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มุ่งสู่การเป็นผู้นำการส่งออกสินค้า อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และศูนย์กลางการท่องเที่ยวในระดับสากล โดยการส่งเสริมและดึงดูดให้มีการลงทุนที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน และบริการสังคมให้สามารถรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของภูมิภาค ควบคู่ไปกับการพัฒนาสินค้าอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมให้ได้มาตรฐานสากล ในขณะเดียวกันอนุรักษ์พื้นที่และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบริการให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวทั่วไทยและต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปลดล็อกภัยและภัยธรรม รวมทั้งการขยายการค้าชายแดน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ภาคกลางในด้านการยกระดับฐานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมให้เป็นผู้นำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การส่งออกสินค้าเกษตร คุณภาพสูง การเสริมสร้างสินค้าและธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยวสู่สากล และการขยายฐานความร่วมมือเศรษฐกิจชายแดน

ประเด็นท้าทายในการพัฒนาภาคกลาง

ประเด็นสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อปูพื้นฐานการพัฒนาภาคกลางให้เกิดความยั่งยืนและสร้างความอยู่ดีมีสุขของคนในภาคกลางระยะต่อไป ดังนี้

- พัฒนาขยายฐานอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพอยู่ในปัจจุบันโดยการสร้างความเชื่อมโยงด้านการผลิตและขยายเครือข่ายอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เข้ากับศูนย์กลางอุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิม ควบคู่ไปกับการเพิ่มสิ่งจูงใจและการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการลงทุนพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม

- **รักษาพื้นที่เกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ไว้โดยจัดระเบียบและกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ควบคู่ไปกับการส่งเสริมเทคโนโลยีการผลิตสินค้าเกษตรที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและความอุดมสมบูรณ์ของดิน เช่น การพัฒนาการเกษตรผสมผสาน เกษตรกรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ และเกษตรแปลงสาธิ์ และการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและมาตรฐานสูงเป็นที่ยอมรับของตลาดโลก**

- **พัฒนาคุณภาพและขยายธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว โดยเน้นการพื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวหลักไม่ให้อۇيในสภาพเสื่อมโทรม พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้ได้มาตรฐานระดับนานาชาติ จัดระเบียบแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขีดความสามารถที่จะรองรับจำนวนนักท่องเที่ยว**

- **สร้างแรงจูงใจให้เกิดการลงทุนหรือย้ายฐานการผลิตไปยังพื้นที่ชายแดนและประเทศเพื่อนบ้าน โดยเจรจาหาข้อตกลงร่วมกัน เพื่อสร้างความมั่นใจ ประทับใจความเสี่ยง รวมทั้งอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ได้แก่ การขยายเวลาเปิด-ปิดจุดผ่านแดน การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนร่วม และการจัดเตรียมระบบโครงข่ายบริการพื้นฐานและสภาพแวดล้อมบริเวณจุดผ่านแดนให้ได้มาตรฐานสากล สอดคล้องกับความต้องการในการลงทุนธุรกิจการค้าชายแดนของภาคเอกชน**

- **กระจายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นโดยเฉพาะการพัฒนาความรู้และทักษะฝึกอบรมงานใหม่ผลิตภัณฑ์พื้นร้อนรับภาคการผลิตและเทคโนโลยีที่ทันสมัย อาทิ สนับสนุนการฝึกอบรมความรู้ในโรงงาน ฝึกอบรมการสร้างเครื่องข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษากับสถานประกอบการเพิ่มมากขึ้น**

- **ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบของรัฐให้ทันสมัย สามารถใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น รวมทั้งการกำหนดรายการทางเศรษฐกิจและสังคมที่เหมาะสม เพื่อจูงใจให้เกิดการปรับเปลี่ยนแบบแผนการผลิตและพฤติกรรมการบริโภคที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ การผลักดันให้ พ.ร.บ. ป่าชุมชน มีผลบังคับใช้โดยเร็ว การจัดเก็บค่าบริการสำหรับ และการจัดทำแนวเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และป่าชายเลนอนุรักษ์ให้สมบูรณ์ เป็นต้น**

ยุทธศาสตร์การพัฒนาชีวิตความสามัคคี ในการแบ่งปันของภาคเหนือ

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ได้กล่าวถึง
ศักยภาพการพัฒนาของภาคเหนือ โดยภาคเหนือ
ตอนบนมีศักยภาพในการผลิตผ้าผลไม้เมืองหนาว
พัฒนาการท่องเที่ยว งานศิลปหัตถกรรมล้านนา และ
ภาคเหนือตอนล่างมีศักยภาพในเรื่องของการเป็น
แหล่งเกษตรที่สมบูรณ์ มีศักยภาพในอุตสาหกรรม
ด้วยเช่นเดียวกัน ลักษณะเด่นของ โนราณสถาน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาชีวิตความ สามัคคีในการแบ่งปันของ ภาคเหนือ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาชีวิตความสามัคคีใน
การแบ่งปันของภาคเหนือ มุ่งเน้นการใช้ศักยภาพ
ของที่ดั้งซึ่งเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงกับประเทศ
ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (GMS) และ
แหล่งฐานเศรษฐกิจหลักของประเทศไทย คือ Eastern
Seaboard และ กทม. ประกอบกับการมีโครงสร้าง
บริการพื้นฐานในด้านต่างๆ ที่สมบูรณ์ การมีฐาน
ทางทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ และมีวัฒนธรรม
ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของถิ่น ผนวกกับกิจกรรม
ภาคบริการ เช่น การท่องเที่ยว บริการสุขภาพ การศึกษา
และการผลิตภาคเกษตรในพื้นที่ชลประทาน
ที่เป็นฐานการพัฒนาที่มีอยู่ เป็นศักยภาพในการ
ผลักดันการพัฒนาภาคเหนือ รวมถึงโอกาสที่จะได้
รับความร่วมมือทางเศรษฐกิจของ GMS การเปิด
โอกาสทางการค้าที่มากขึ้นของจีนที่เป็นสมาชิก WTO นโยบาย
ของรัฐบาลที่สนับสนุนการเพิ่มชีวิตความสามัคคี
ในการแบ่งปัน มากำหนดเป็นบทบาทการพัฒนา
เชิงพื้นที่ภาคเหนือ ดังนี้

ภาคเหนือตอนบน ใช้ฐานแข็งแกร่งในสาขา
บริการ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเป็นฐานหลัก ควบคู่
กับการพัฒนาหัตถศิลป์อุตสาหกรรม เน้นพัฒนา
อุตสาหกรรมที่ปราศจากมลพิษและอุตสาหกรรม
ที่มีโอกาสใหม่ เช่น อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์

ใช้ศักยภาพและที่ดั้งของพื้นที่เป็นฐานด้านการค้า ซึ่งเป็นปัจจัยเชื่อมโยงกับ
ประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงทั้งทางน้ำ ทางบก และทางอากาศและการ
พัฒนาเกษตรปัจจุบันเพื่อส่งออก

ภาคเหนือตอนล่าง ใช้ฐานแข็งแกร่งด้านการเกษตรที่มีระบบ
ชลประทานดี สร้างรายได้และสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้อุตสาหกรรมอาหาร
เป็นตัวนำ และพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ เม็ดพันธุ์ วิทยาการเก็บเกี่ยวให้
ครบถ้วนและเป็นระบบ พร้อมทั้งเพิ่มการผลิตปะมงน้ำจืด ควบคู่กับ
อุตสาหกรรมท่องเที่ยวโบราณสถานระดับมหิดลโลกเป็นสิ่งดึงดูด และ
พัฒนาการค้าจากการเป็นศูนย์กลางการค้าจีนที่เชื่อมโยงกับประเทศไทยเพื่อบ้านและ
การพัฒนาอุตสาหกรรมรับซ่อมจาก กทม. และพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเล
ตะวันออก

สร้างสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาชีวิตความสามัคคีในการแบ่ง
ปันของภาคเหนือประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ใช้ศักยภาพแหล่งที่ดั้งและความพร้อมของโครงสร้าง
บริการพื้นฐานที่มีอยู่สร้างฐานเศรษฐกิจใหม่ เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับนานาชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 นำคุณค่าด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและธรรมชาติ
เพื่อเป็นฐานในการสร้างรายได้ทั้งด้านการท่องเที่ยวและหัตถศิลปะอุตสาหกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ใช้ศักยภาพการผลิตของพื้นที่และทรัพยากรอนุรักษ์
สร้างประสิทธิภาพและเพิ่มความเข้มแข็งฐานเศรษฐกิจเดิมและช่วยการ
กระจายรายได้

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เร่งพัฒนาและอนุรักษ์เพื่อคืนทรัพยากรธรรมชาติที่
อุดมสมบูรณ์ให้กับภาคเหนือ

นอกจากนี้ยุทธศาสตร์การพัฒนาชีวิตความสามัคคีในการแบ่งปัน

ของภาคเหนือ ยังสนองตอบต่อนโยบายเพิ่มขึ้น ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในภาระแห่งชาติของรัฐบาลที่ใช้กำหนดเป็นแนวทางหลักในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศไทย ในอันที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่มีส่วนร่วมภาพและส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย ให้ยั่งยืน โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการวัฒนธรรม เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2546 ให้นำเสนอที่ กองวิชาชีว์ไปเป็นกรอบในการแปลงยุทธศาสตร์ ดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด/ กลุ่มจังหวัด

ในปลายปี 2546 รัฐบาลได้กำหนดกลุ่มจังหวัดให้จัดทำยุทธศาสตร์จังหวัดกลุ่มจังหวัดเพื่อใช้เป็นกรอบการพัฒนาจังหวัด โดยยุทธศาสตร์การพัฒนาขึ้นด้วยความสามารถทางการแข่งขันภาคเหนือ ได้ถูกนำไปใช้เป็นกรอบในการจัดทำยุทธศาสตร์จังหวัดและยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดด้วย โดยพิจารณาได้จากแนวทางและมาตรการในยุทธศาสตร์ที่ปรากฏอยู่ในวิสัยทัศน์ แนวทาง และมาตรการในยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ดังนี้

● กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน (กลุ่มจังหวัดล้านนา) ซึ่งประกอบด้วย เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ และน่าน ได้กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันที่จะเป็นประตูทางสินค้าโลก โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนา 3 ยุทธศาสตร์คือ (1) ยุทธศาสตร์เชิงรุก: สร้างฐานเศรษฐกิจใหม่สู่ตลาด (2) ยุทธศาสตร์ปรับตัว: เพิ่มนุ่มนวลและสร้างความยั่งยืนแก่ฐานเศรษฐกิจเดิม ยกระดับการผลิตฐานเศรษฐกิจเดิมสู่การแข่งขันระดับโลก (3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืน: เพื่อสนับสนุนทั้งฐานเศรษฐกิจเดิมและฐานเศรษฐกิจใหม่ให้ดำรงความเป็นฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาขึ้นด้วยความสามารถทางการแข่งขันภาคเหนือทั้งสี่ ยุทธศาสตร์

● กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (กลุ่มที่ 1) ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย ตาก อุตรดิตถ์ และเพชรบูรณ์ มีวิสัยทัศน์การพัฒนากลุ่มจังหวัดที่จะเป็นศูนย์กลางบริการสีแยกอินโดจีน โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาร่วม 7 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) การพัฒนาการคมนาคมเครือข่าย (2) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและประวัติศาสตร์ร่วมゆด (3) การส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนาภูมิภาค (4) การพัฒนาสุ่มความเป็นเมืองบริการและมีความปลดภัย (5) การพัฒนากระบวนการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดสินค้าทางการเกษตร (6) การส่งเสริมการค้าชายแดน และ (7) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งทุกยุทธศาสตร์มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาขึ้นด้วยความสามารถทางการแข่งขันภาคเหนือทั้งสี่ยุทธศาสตร์

● กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (กลุ่มที่ 2) ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดนครสวรรค์ อุทัยธานี กำแพงเพชร และพิจิตร ได้กำหนดวิสัยทัศน์ การพัฒนากลุ่มจังหวัดเป็นศูนย์ธุรกิจข้าวขันนำของประเทศไทย โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วม 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการผลิต (2) การเพิ่มนุ่มนวล (3) การตลาด และ (4) การวิจัยและพัฒนา สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาขึ้นด้วยความสามารถทางการแข่งขันภาคเหนือยุทธศาสตร์ที่ 3

ปัญหาท้าทายของภาคเหนือ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลการดำเนินงานที่ผ่านมา จะทำให้เศรษฐกิจของภาคเหนือมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แต่การพัฒนาในอนาคตยังมีประเด็นปัญหาที่ท้าทายภาคเหนือ ที่สำคัญ ได้แก่

● ผลกระทบจากโครงสร้างประชากรในอนาคตและการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

โครงสร้างประชากรของภาคเหนือมีอัตราเพิ่มลดลง ส่งผลให้อัตราการเพิ่มของประชากรภาคเหนือลดลงอย่างรวดเร็ว โดยลดจากร้อยละ 1.1 ในปี 2536 เหลือร้อยละ 0.20 ในปี 2544 ผลกระทบจากอัตราการเพิ่มดังกล่าวมีผลต่อโครงสร้างอายุประชากรระดับล่างจะมีสูงและคงอยู่ แต่จากความก้าวหน้าด้านบริการสาธารณสุข ประชากรมีอายุขัยยืนยาวทำให้ระยะเวลา 20 ปีข้างหน้าสัดส่วนของผู้สูงอายุจะจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มจากร้อยละ 7.2 ในปี 2536 เป็นร้อยละ 11.1 ในปี 2545 และจากการคาดประมาณจำนวนผู้สูงอายุในภาคเหนือจะเพิ่มเป็น 2.39 ล้านคนหรือร้อยละ 21.2 ในปี 2563 ซึ่งจะเป็นภาระกับรัฐบาลในการจัดสวัสดิการเพื่อรับจำนวนของผู้สูงอายุที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

การให้บริการสาธารณสุข ภายใต้ความเหลื่อมล้ำ การกระจายบุคลากรทางการแพทย์ โดยกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่างกลุ่มที่ 2 มีปัญหานุร่วงที่สุด สัดส่วนแพทย์/ประชากร เท่ากับ 1 : 6,099 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่างกลุ่มที่ 1 เท่ากับ 1 : 5,649 และกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนเท่ากับ 1 : 3,586

ในด้านแรงงาน ผลิตภาพแรงงานของภาคเหนือ 44,247 บาท/คน/ปี

ต่อเป็นอันดับ 2 รองจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 34,151 บาท/คน/ปี ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศกว่า 2 เท่า (95,430 บาท/คน/ปี) โดยแรงงานที่ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามีถึงร้อยละ 74

● การพัฒนาทรัพยากรัฐธรรมชาติในการผลิตและการท่องเที่ยว

ในภาพรวมภาคเหนือจะเป็นแหล่งทรัพยากรำขึ้นที่สำคัญของประเทศ แต่ผลจากแหล่งน้ำธรรมชาติตื้นเขินเนื่องจากการชะล้างพังทลายของดิน สาเหตุจากป่าไม้ถูกทำลายและการบุกรุกพื้นที่ป่าต้นน้ำดำรง การทำไร่เลื่อนลอย การขยายตัวของชุมชน ทำให้คุณภาพของน้ำเสื่อมโทรม และขาดแคลนในฤดูแล้ง และมีปัญหาความขัดแย้งการใช้น้ำระหว่างเกษตรกร ชุมชนเมืองกับภาคเกษตรกร และอุตสาหกรรมกับภาคเกษตร ประกอบกับภาระปัญหาภัยแล้งและบริหารน้ำไม่สามารถสร้างโครงการใหม่จึงเกิดปัญหาน้ำท่วมและฝนแล้งในหลายพื้นที่ที่ไม่สามารถควบคุมและเก็บกักน้ำไว้โดยเชิงพาณิชย์ในบริเวณลุ่มน้ำยม

● การเป็นแหล่งพักและเส้นทางผ่านของยาเสพติด

สถานการณ์ยาเสพติดภาคเหนือมีความรุนแรง โดยเฉพาะบริเวณจังหวัดแนวชายแดนที่ติดต่อกับประเทศไทยเพื่อนบ้าน การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดชายแดนภาคเหนือ ได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายหลัก 4 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และตาก พื้นที่เป้าหมายรอง 3 จังหวัด คือ พะเยา น่าน และเพชรบูรณ์ ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย 24 อำเภอ สำหรับสัดส่วนคือยาเสพติดในปี 2545 โดยเฉลี่ยของภาคเหนือเท่ากับ 3.07 คนต่อประชากรพันคน จังหวัดที่มีค่าเสพติดต่ำสุดคือนครสวรรค์ 0.35 คนต่อประชากรพันคน ส่วนจังหวัดตากมีค่ามากที่สุด 5.32 คนต่อประชากรพันคน

● ปัญหาความยากจน

ภาคเหนือมีปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้รุนแรงเป็นอันดับ 2 รองจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาคเหนือมีคนจน 1.1 ล้านคน หรือ 17.7 % ของคนจนทั้งประเทศ (6.2 ล้านคน)

บทสรุป

ดังนั้น การพัฒนาภาคเหนือในอนาคตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนในภาค จึงควรให้ความสำคัญกับประเด็นต่อไปนี้

● สร้างการพัฒนาฐานการผลิตเพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้เศรษฐกิจภาคให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน โดยดำเนินการดังนี้

- ◆ พัฒนาอุตสาหกรรมบริการด้านการศึกษา สาธารณสุข และการท่องเที่ยว เป็นแหล่งรายได้ใหม่ของภาค

- ◆ พัฒนาความรู้และทักษะฝีมือแรงงาน เพื่อรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจใหม่ และใช้ประโยชน์จากความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ พม่า ลาว และจีนตอนใต้

- ◆ ปรับระบบการผลิตสินค้าการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ มูลค่าเพิ่มและการยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์หัตถกรรมให้มีมาตรฐาน โดยขยายฐานอุตสาหกรรมในพื้นที่อันนุภาคเหนือตอนล่าง โดยส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูป และอุตสาหกรรมต่อเนื่องการผลิตทางการเกษตร

- ◆ การแก้ไขปัญหาความยากจน ต้องเร่งปรับปรุงกลไกการจัดทำแผนชุมชนให้กลุ่ม/องค์กรในชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

- ◆ การพัฒนาศักยภาพของคนเพื่อนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุข ดำเนินการทั้งในด้านการปรับปรุงระบบบริหารจัดการด้านสาธารณสุข และระบบสวัสดิการให้ทั่วถึงและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น โดยสนับสนุนชุมชนและภาคเอกชน ให้มีบทบาทจัดการศึกษาร่วมกับภาครัฐ

- ◆ การบริหารจัดการทรัพยากรัฐธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยปรับปรุงกฎหมายและระเบียบของรัฐให้ทันสมัย อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ โดยสร้างระบบบริหารจัดการทรัพยากรัฐธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยเฉพาะจังหวัด “พิจิตร” โดยยึดพื้นที่และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน

◆◆◆◆◆

ยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนสามารถ ในการป้องขับดองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ซึ่งได้นำไปสู่การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนจังหวัด และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และมีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าวในทิศทางที่สอดคล้องกับวาระแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค

5 ยุทธศาสตร์ “ยกเครื่องอีสาน”

การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนสามารถในการแข่งขันของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงมุ่งที่จะลดความแตกต่างของรายได้กับภูมิภาคอื่นโดยเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรห้อมชาติและสิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อย้ายฐานการผลิต โดยเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2547 ที่ประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการนอกสถานที่ ณ โรงแรมนครพนมเรือนริเวอร์วิว จังหวัดนครพนม ได้เห็นชอบยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนสามารถในการแข่งขันของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามที่ สศช. เสนอ พร้อมทั้งได้ให้ความเห็นเพิ่มเติม เพื่อให้นำไปใช้เป็นกรอบในการแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ และเห็นชอบในหลักการของแผนงานโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 ยุทธศาสตร์ จำนวน 34 โครงการ โดยให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณกลางปี 2547 และงบประมาณปี 2548 สนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว รวมทั้งให้ สศช. เป็นแกนหลักในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ และ

ในช่วง วิกฤต (2539-41)

เศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หดตัวอย่างรุนแรง เนื่องจากภัยแล้ง 5.2 แต่ได้เริ่มฟื้นตัวอย่างช้าๆ ตั้งแต่ปี 2542 ถึง 2544 เนื่องจากภัยแล้ง 2.7 ต่อปี โครงสร้างการผลิตได้ปรับสู่การเพิ่งพิงภาคอุตสาหกรรม การค้าและบริการมากขึ้น ภาคเกษตรได้ลดความสำคัญลงในแนว มูลค่าการผลิต แต่ประชากรส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในสาขาที่มีประสิทธิภาพ การผลิตต่ำ คุณภาพในภาคได้ลดลงจากภัยแล้ง 5.2 ล้านคน ในปี 2544 เหลือ 3.8 ล้านคน ในปี 2545 แต่ครัวเรือนในภาคอีสานก็ยังคงมีรายได้เฉลี่ยต่ำที่สุดและเป็นภาคที่มีสัดส่วนคนจนสูงที่สุด ของประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีปัญหาความเสี่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะป่าไม้ได้ลดจำนวนลงอย่างมากจากการบุกรุกเข้าทำการเกษตร การขาดแคลนทรัพยากรไม้ได้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความยากจนในภาค

อีสาน แต่เกิดจากปัญหาการบริหารจัดการของภาครัฐ รวมทั้งขาดความเข้าใจในความต้องการให้ภาคอีสานมีการพัฒนา จะต้องผลักดันให้รัฐบาลนำเสนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ว่ามีภาระหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนสามารถในการแข่งขันของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2546 ณ โรงแรมโนโตรีสราชา อนุคิด จ.ขอนแก่น ใช้ 5 ยุทธศาสตร์ใน การขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภาค ในระดับพื้นที่ไปสู่การปฏิบัติตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ขณะเดียวกันรัฐบาลได้นำระบบการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการมาใช้ใน การบริหารงานในพื้นที่ โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บริหารสูงสุดของจังหวัด (Chief Executive Officer : CEO)

รายงานเสนอคณวัฒน์มติรัฐมนตรีพิจารณาเป็นประจำทุกปี

ยุทธศาสตร์การพัฒนาชีดความสามารถในการแข่งขันของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ 16 แนวทาง ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับฐานการผลิตหลักของภาค โดยอาศัยศักยภาพการผลิตในพื้นที่เชื่อมโยงกับฐานการผลิตหลักของประเทศ ประกอบด้วย 3 แนวทาง คือ (1) การยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรจากสินค้าที่มีมูลค่าต่ำไปสู่สินค้าที่มีอุปกรณ์ทางการตลาดและมีมูลค่าเพิ่มสูง (2) การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันอุตสาหกรรมของภาคโดยเชื่อมโยงกับฐานการผลิตหลักและขยายผังที่เดตะวันออก (3) การเพิ่มศักยภาพการสร้างรายได้ของภาคบริการทางด้านแรงงานและการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ใช้ความได้เปรียบด้านที่ตั้งของภาคร่วมมือกับกลุ่มอินโดจีนเพื่อขยายฐานอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจพื้นที่ชายแดนของภาค ประกอบด้วย 3 แนวทาง คือ (1) จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมกัน พัฒนาทั้งให้ความช่วยเหลือและเร่งรัดการดำเนินงานตามข้อตกลงความร่วมมือ (2) การส่งเสริมการลงทุนในกลุ่มประเทศอินโดจีน (3) การพัฒนาเมืองหลักชายแดนและด่านชายแดนให้อีกด้วยการประกอบธุรกิจการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างศักยภาพและโอกาสให้คนจน ประกอบด้วย 4 แนวทาง คือ (1) การสร้างโอกาสการมีงานทำและความมั่นคงในอาชีพทั้งเกษตรและนอกภาคเกษตร (2) การยกระดับคุณภาพชีวิต (3) การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน (4) การบริหารจัดการแบบ AFP

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหาร

จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนเพื่อคืนสมดุลสู่ธรรมชาติ ประกอบด้วย 3 แนวทาง คือ (1) เร่งรัดการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรดิน น้ำและป่าไม้อย่างเป็นองค์รวม (Holistic) และเป็นระบบ (2) พัฒนาและจัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอสำหรับการผลิตการอุปโภค และบริโภคทั้งภาคเมืองเกษตรและอุตสาหกรรม (3) สร้างจิตสำนึกระยะหนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างคนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 3 แนวทาง (1) การยกระดับการศึกษาและความรู้ (Knowledge) ให้พร้อมสู่สังคมฐานความรู้ (2) การยกระดับทักษะฝีมือ(Skills) และผลิตภาพของกำลังแรงงานเพื่อเตรียมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน (3) การสร้างกระบวนการเรียนรู้ต่อเนื่องและการใช้ทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพคนและเศรษฐกิจฐานราก

โดยได้กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาในแต่ละยุทธศาสตร์ ดังนี้ **ยุทธศาสตร์ที่ 1 เพิ่มรายได้เกษตรกรที่ยกกระดับการผลิตขึ้นเฉลี่ย 20,000 บาท/ครัวเรือน/ปี และเกษตรกรทั่วไปเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 4,500 บาท/ครัวเรือน/ปี มูลค่าการผลิตภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดตอนในของภาคเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 8 ต่อปี และนักท่องเที่ยวเข้ามาในภาคเพิ่มขึ้น ร้อยละ 8 ต่อปี**

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ปริมาณหรือมูลค่าการค้าชายแดนผ่านด่านศุลกากรในภาคเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี และนักท่องเที่ยวในกลุ่มเส้นทางการเชื่อมโยงกับประเทศไทยเพื่อบ้านเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 8 ต่อปี **ยุทธศาสตร์ที่ 3 เกษตรกรไว้ที่ทำกิน 1.6 แสนครอบครัวมีที่ทำกินเป็นของตัวเอง และคนจน 3.8 ล้านคนในภาคมีคุณภาพชีวิตผ่านเกณฑ์พื้นฐานในการ**

ดำรงชีวิต 10 ประการ **ยุทธศาสตร์ที่ 4 พื้นที่ส่วนป่าจำนวน 15.9 ล้านไร่ หมู่บ้านขนาดแคลนน้ำ 13,051 แห่ง มีประชาเพื่อการอุปโภคบริโภค มีแหล่งน้ำขนาดเล็ก 33,038 แห่งเพื่อการเกษตร ที่ดิน 23.8 ล้านไร่ ได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน **ยุทธศาสตร์ที่ 5 ประชากรทุกหมู่บ้านเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการพัฒนาและเทคโนโลยี ร้อยละ 30 ของแรงงานในระบบได้รับการฝึกอบรม และชุมชนยากจน 806 แห่ง สามารถพึ่งตนเองได้****

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในภาคอีสานในระยะครึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9

การพัฒนาภาคอีสานให้มุ่งสู่ความยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนในภาค ปัจจุบันได้มีการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค โดยมุ่งลดความแตกต่างของรายได้ระหว่างภาคอีสานกับภูมิภาคอื่น ด้วยการเพิ่มโอกาสการสร้างรายได้ให้ประชาชนในภาค โดยเฉพาะคนยากจน การยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าหลักของพื้นที่เชื่อมโยงกับฐานการผลิตหลักของประเทศไทย ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อคงรักษาไว้ซึ่งสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน โดยอาศัยความร่วมมือกับประเทศไทยเพื่อบ้านช่วยเสริมสร้างทุนทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอยู่ในภาคโดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1. การยกระดับฐานการผลิตหลักของภาค ผลักดันการดำเนินนโยบายมาตรการและโครงการต่างๆ ของภาครัฐ

ในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา ทำให้ฐานการผลิตหลักของภาคชายตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเอื้อต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจภาคตะวันออก เนื่องจากในระยะต่อไป ดังนี้

- สินค้าหลักของภาคได้รับการยกระดับใหม่มูลค่าเพิ่มสูงขึ้น ที่สำคัญคือ การส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิในพื้นที่ทุ่งกาลาร้อนให้ได้มาตรฐานเพื่อการส่งออก โดยดำเนินงานแบบบูรณาการภายใต้ความร่วมมือของหน่วยงานและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ มีการยกระดับมาตรฐานการผลิตเครื่อข่ายวิสาหกิจใหม่ (Silk Clustering) ของกลุ่มเกษตรกรในภาคแบบครบวงจร ซึ่งได้จัดตั้งโรงสาวไหมดามุนช์ และสำราญกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรและผู้ประกอบการที่จะเข้าร่วมโครงการในภาคแล้วคาดว่าจะทำการผลิตเส้นไหมที่มีคุณภาพได้เพิ่มขึ้นประมาณ 200 ตันต่อปี คิดเป็นมูลค่า 200 ล้านบาทต่อปี

- ศักยภาพของพื้นที่มีโอกาสดึงดูดการลงทุนมากขึ้น เนื่องจากมีการพัฒนาโครงข่ายเชื่อมโยงกับพื้นที่บริเวณชายฝั่งตะวันออก คือ เส้นทางสายแอลมันบัง - สารแก้ว - บูรีรัมย์ - มหาดเลา ซึ่งขณะนี้การก่อสร้างในบางช่วงใกล้จะแล้วเสร็จ คาดว่าถนนเส้นนี้จะช่วยให้การขนส่งสินค้าและวัสดุดิบระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับพื้นที่บริเวณชายฝั่งตะวันออกมีความสะดวกรวดเร็วขึ้น นอกจากนี้การจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (E-Saan Software Park) ซึ่งกำลังอยู่ระหว่างดำเนินการและศูนย์บริการขนส่งสินค้าตู้ (Inland Container Depot : ICD) ที่จังหวัดขอนแก่น จะช่วยเสริมบทบาทของจังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์และศูนย์ขนถ่ายและการกระจายสินค้าของภาค ซึ่งจะช่วยให้เกิดการลงทุนใน

จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดใกล้เคียงมากขึ้นด้วย

2. การขยายฐานอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจพื้นที่ชายแดนของภาค การพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ชายแดนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้อาศัยประโยชน์ภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ กัมพูชา - พม่า - สปป.ลาว - เวียดนาม - ไทย - จีน (มณฑลยูนนาน) และครอบคลุมร่วมมือทางเศรษฐกิจ กัมพูชา - สปป.ลาว - พม่า - ไทย ซึ่งการดำเนินงานภายใต้กรอบความร่วมมือดังกล่าวจะช่วยเสริมศักยภาพและบทบาททางเศรษฐกิจของพื้นที่ในการเป็นประตูการค้าการลงทุนกับประเทศไทยเพื่อนบ้าน ดังนี้

- ความร่วมมือในลักษณะทวิภาคีระหว่างไทยกับประเทศไทยเพื่อนบ้านเกิดผลได้เร็วขึ้น สองผลดีต่อการจัดระบบเศรษฐกิจตามแนวชายแดนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สำคัญคือการตกลงทำการเกษตรแบบพันธสัญญา (Contract Farming) ระหว่างไทย - สปป.ลาว และไทย - กัมพูชา เพื่อขยายฐานการผลิตด้านการเกษตรของไทยสู่ประเทศไทยเพื่อนบ้าน ขณะเดียวกันมีการเตรียมพัฒนาเมืองคู่แฝดเศรษฐกิจไทย - สปป.ลาว (มหาดเลา - สะหวันนะเขต) ซึ่งได้จัดทำแผนแม่บทพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จในพื้นที่ชายแดนทั้งสองฝั่งไว้แล้ว รวมทั้ง

ได้มีการขยายพื้นที่การใช้บัตรผ่านแดน (Border Pass) ไทย - สปป.ลาว และขยายเวลาเปิดจุดผ่านแดนถาวรสหประชาชาติ กัมพูชา ที่ด่านช่องจอม จ.สุรินทร์ ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยวทั้งในประเทศเพื่อนบ้านให้ขยายตัวเพิ่มขึ้น

- โครงข่ายเชื่อมโยงภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับประเทศไทยเพื่อนบ้านดำเนินการใกล้แล้วเสร็จ ได้แก่ โครงการก่อสร้างเส้นทางเศรษฐกิจแนวตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor) เชื่อมโยงพม่า - ไทย - สปป.ลาว - เวียดนาม โดยช่วงที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะก่อสร้างแล้วเสร็จในปี 2549 พื้นที่รวมสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 ที่มุกดาหาร ส่วนการก่อสร้างเส้นทางช่องสะจำ - อัลลงเง - เสี่ยมราฐ ระยะทาง 151 กิโลเมตร จะเริ่มก่อสร้างปลายปี 2547 ทั้งนี้ โครงข่ายดังกล่าวจะอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับประเทศไทยเพื่อนบ้านได้มากขึ้น

- ความร่วมมือด้านพลังงานกับประเทศไทยเพื่อนบ้านได้สร้างความมั่นคงด้านพลังงานให้ประเทศไทย โดยไทยได้ลงนามในบันทึกความตกลงเพื่อซื้อขายไฟฟ้ากับลาวในปริมาณ 3,300 MW ภายในปี 2551 และซื้อขายไฟฟ้ากับกัมพูชา ซึ่งจะเริ่มดำเนินการเมื่อระบบสายส่งเชื่อมโยงไทย - กัมพูชา แล้วเสร็จในปี 2547

- ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว ได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยจัดทำ Joint Visa / GMS Visa จัดทำแผนท่องเที่ยวร่วมกัน โดยเฉพาะในเส้นทางอาหร่ายธรรมชุม และขอยกเว้นให้คนสัญชาติกัมพูชา สปป.ลาว และพม่าไม่ต้องชำระค่าทำการล่วงเวลาในการเดินทางเข้าออกบริเวณชายแดนไทย

3. การสร้างศักยภาพและโอกาส

ให้คุณจน มีการดำเนินงานที่สำคัญในหลายด้านเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนจนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

● การดำเนินงานภายใต้ “ภาระแห่งชาติ” ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาความยากจนมีความก้าวหน้าไปมาก โดยเฉพาะการจัดทำแผนบประมาณในเชิงรุณาการแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่เป้าหมายทั่วประเทศ วงเงิน 17,780 ล้านบาท ประจำปีงบประมาณ 2547 ขณะเดียวกันได้มีการจดทะเบียนเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจน ซึ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้จดทะเบียนคนจน 2.94 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 40.7 ของผู้จดทะเบียนทั่วประเทศ นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดทำแผนชุมชน เพื่อเป็นเครื่องมือส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยตนเอง

● การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจรากหญ้าช่วยสร้างโอกาสการมีงานทำและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนจนในภาค ที่สำคัญได้แก่ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองซึ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับการจัดสร้างเงินกองทุนสูงสุด การเข้าถึงแหล่งเงินกู้จากธนาคารประชาชน โดยประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้บริการโครงการมากที่สุด เช่น กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองซึ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มขึ้นปัจจุบัน มีสินค้า OTOP ที่ได้มาตรฐานคุณภาพ การขอรับการอนุมัติที่ดินนี้ สำหรับการทำเกษตรกรรม การจัดทำตลาดน้ำ ฯลฯ ให้กับชาวบ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 970 ราย การคิดเป็นร้อยละ 12.2 ของทั้งประเทศ

● การยกกระดับคุณภาพชีวิตให้คุณจนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้มีการจัดทำน้ำอุปโภคบริโภคจากแหล่งน้ำบาดาลเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลน

น้ำอุปโภค บริโภคของประชาชน 1.7 ล้านครอบครัว ใน 19 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งคาดว่าจะใช้เวลาดำเนินการ 3 ปี งบประมาณ 1,769 หมื่นล้านบาท จะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภคของประชาชนในภาคได้ทั้งหมด

● องค์กรชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือขยายเครือข่ายและเข้มแข็งมากขึ้น ทั้งการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปแบบสหกรณ์ เช่น สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการแก้ปัญหาด้านเงินทุน การผลิต และการตลาดของสินค้าเกษตร ได้ นอกจากนี้ ยังมีการรวมกลุ่มของครัวและเครือข่ายชาวบ้านในการพิทักษ์สิทธิที่ดินทำกินและอนุรักษ์พื้นที่ระบบนิเวศอย่างหลากหลาย

4. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งการลดลงของพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ชุ่มน้ำ (Wet Land) ได้ส่งผลต่อปัญหาความแห้งแล้งและน้ำท่วมในพื้นที่ ทั้งนี้การดำเนินงานที่ผ่านมา รัฐได้เริ่มรักษาพื้นที่ทรัพยากรดินและป่าไม้ของภาค ซึ่งช่วยคืนสมดุลให้สภาพแวดล้อมได้รับดีขึ้น ที่สำคัญ คือ

● การอนุรักษ์พื้นที่ทรัพยากรดิน ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดินเค็มของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาทิ การปลูกปาเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของดินเค็ม การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยชีวภาพเพื่อฟื้นฟูดิน และการส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพดิน นอกจากนี้ ยังได้แก้ไขปัญหาการทำเกลือสินเชาว์เพื่อลดการแพร่กระจายความเค็มลงสู่แหล่งน้ำ ธรรมชาติ และลดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มอาชีพ

● การฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ โดยจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ เพื่อ

พื้นที่ระบบนิเวศ เพิ่มป่าไช้สอยชุมชน และปลูกป่าเศรษฐกิจเพื่ออุดหนุน รวมมีเป้าหมายการฟื้นฟู 16 ล้านไร่ ภายในระยะเวลา 10 ปี

ความท้าทายที่รอการแก้ไข

ประเด็นสำคัญสำหรับการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือในอนาคต การผลิตภาคอุตสาหกรรม การค้าและการบริการจะมีบทบาทกับการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากขึ้น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการเกษตรที่ใช้เทคโนโลยีสูง รวมทั้งการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน ทั้งนี้ หน่วยงานและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการแปลงผืนดินด้วยการพัฒนาบุคลากร ด้านการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเร่งพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนให้เป็นชุมชนโดยเร็ว

นอกจากนี้ แม้สัดส่วนการผลิตภาคเกษตรจะลดลงมากแต่ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในภาคเกษตร และปัจจัยที่สำคัญสำหรับภาคเกษตรคือทรัพยากรน้ำซึ่งเป็นปัญหาหลักของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง ฝนทึบช่วงในฤดูกาลเพาะปลูกและน้ำท่วมในช่วงฤดูกาลใกล้เก็บเกี่ยว ซึ่งส่งผลกระทบกับเกษตรกรและเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาความยากจน ดังนั้น การบริหารจัดการน้ำจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยควรเร่งศึกษาและจัดทำแผนการใช้ที่ดินในส่วนน้ำย่อยต่างๆ รวมทั้งดำเนินการจัดทำน้ำให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ที่จำแนกไว้ให้เพียงพอในระยะต่อไป ขณะเดียวกันควรเร่งอนุรักษ์พื้นที่ดินน้ำ และการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ เพื่อ där ไว้ซึ่งความสมมูลรุ่นของระบบบินิเวศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การพัฒนาทุนทางสังคม : ความก้าวไวยของการพัฒนา

การพัฒนาทุนทางสังคมกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙

ทุนทางสังคมเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมไทยให้ดำเนินไปอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ ทุนมนุษย์ ทุนทางสถาบัน และทุนทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรม โดย การพัฒนาทุนทางสังคมมีความเชื่อมโยงกับ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ดังนี้

- การพัฒนาทุนมนุษย์ ครอบคลุมแนวทางการพัฒนาทั้งด้านศุภภาพ การศึกษา และความมั่นคงในชีวิต ได้แก่ (1) การพัฒนาศักยภาพคนให้มีคุณภาพทั้งสุขภาพและสติปัญญา สามารถปรับตัวและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง (2) การส่งเสริมให้คนมีงานทำ โดยมุ่งสร้างผู้ประกอบอาชีพส่วนตัวและกระจายโอกาสการมีงานทำไปทุกพื้นที่ทั่วประเทศ (3) การปรับระบบการคุ้มครองทางสังคมให้มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั่วถึงและเป็นธรรม

(4) การปรับปรุงระบบบริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและความปลอกด้วยในชีวิตและทรัพย์สินให้มีเอกภาพ

● การพัฒนาทุนทางสถาบัน เน้นการส่งเสริมให้สถาบันทางสังคมต่างๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัวในการดูแลและพัฒนาสมาชิกในทุกด้าน สนับสนุนให้ชุมชนมีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม พัฒนาบุคลากรทางศาสนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาสื่อมวลชนทุกประเภทให้มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

● การพัฒนาทุนทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรม เน้นการสร้างและปลูกจิตสำนึกรักชาติและความเป็นไทย สนับสนุนการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่ดีงามอย่างเป็นระบบให้เอื้อต่อการพัฒนาคนไทยและสังคมไทย

ภาพรวมสังคมไทย : ผลการพัฒนาในรอบ 2 ปี แรกของแผนฯ ๙

ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา สถานการณ์ด้านสังคมในหลายมิติมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นและเป็นไปตามเป้าหมายการยกระดับคุณภาพชีวิตที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ดังจะเห็นได้จากการที่

“

ทุนทางสังคมเป็นพลังสำคัญ
ในการขับเคลื่อนสังคมไทย
ให้ดำเนินไปอย่างสมดุล
และยั่งยืน
โดยมีองค์ประกอบสำคัญ
คือ ทุนมนุษย์
ทุนทางสถาบัน
และทุนทางภูมิปัญญา
และวัฒนธรรม

”

คนไทยมีอายุขัยโดยเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น โดยในปี 2545 คนไทยทั้งเพศชายและเพศหญิงมีอายุขัยเฉลี่ย 67.14 ปี และ 74.9 ปี เพิ่มขึ้นเป็น 67.58 ปี และ 75.08 ปี ในปี 2546 ตามลำดับ และประชาชนเข้าถึงบริการสุขภาพถึงร้อยละ 96.5 ซึ่งตัวเลขเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการรักษาพยาบาล การสาธารณสุขและความสามารถของประชาชนในการเข้าถึงบริการสุขภาพได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม อัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคและสาเหตุที่ป้องกันได้ เช่น โรคหัวใจ โรคเครื่องดื่ม อุบัติเหตุจากการจราจรทางบก ยังอยู่ในภาวะที่ไม่เป็นทั่วไป เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความตระหนักและความรู้ในการดูแลสุขภาพที่ถูกต้องและมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการทำลายสุขภาพ

สำหรับด้านการศึกษา พบว่า คนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีจำนวนปีการศึกษาโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเพียง 7.8 ปี ขณะที่กำลังแรงงานที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้น เป็นร้อยละ 38.7 ในปี 2546 (เมื่อเทียบเคียงกับปี หมายความจะเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 40) และมีการจ้างงานสูงขึ้นถึงร้อยละ 97 แต่ผลิตภาพแรงงานและคุณภาพการศึกษายังอยู่ในระดับที่ไม่ดีนักเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ

ปัญหาใหญ่สุดท้ายที่เคยเป็นปัญหารุนแรงอย่างมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีสัดส่วนที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยในปี 2546 สัดส่วนคดียาเสพติดลดลงเหลือเพียงร้อยละ 196.2 จากสัดส่วน 722.8 ในปี 2545 แต่ปัญหาอาชญากรรมยังเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขต่อไป

เป้าหมายการระดับคุณภาพชีวิตในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9

การยกระดับคุณภาพชีวิต	2545	2546	เป้าหมายปี 2549
- ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยอายุ 15 ขึ้นไป	7.6	7.8	9
- แรงงานมีการศึกษาถึงมัธยมตอนต้น (ร้อยละ)	34.1	38.0	50
- ประชาชนมีหลักประกันสุขภาพ (ร้อยละ)	95	96.5	100
- อัตราการป่วยด้วยโครโนมิติดต่อ (ต่อประชากร 100,000 คน)*			
.. หวัด	391.45	-	ลดลง
.. ความดันโลหิตสูง	340.99	-	ลดลง
.. เบาหวาน	340.95	-	ลดลง
- สัดส่วนคดียาเสพติด (ต่อประชากร 100,000 คน)	722.8	196.2	ลดลง
- คดีอาชญากรรม (ต่อประชากร 100,000 คน)			
..สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย เพศ	60.5	76.4	ลดลง
- การมีงานทำ(แสนคน)	8.24	8.18	2.30 **

* อัตราการเจ็บป่วยด้วยโครโนมิติดต่อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2543 – 2545 ซึ่งเป้าหมายในแผนฯ 9 ให้ข้อมูลปี 2542 เป็นฐาน

** เป้าหมายในแผนฯ 9 กำหนดให้เพิ่มโอกาสการมีงานทำในประเทศไม่ต่ำกว่า 230,000 คน

ความก้าวหน้าการพัฒนาทุนทางลังค์

1. การพัฒนาทุนมุนช์ พบว่า

- คนไทยสามารถเข้าถึงหลักประกันสุขภาพมากขึ้น ภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพลดลง แต่ยังขาดความตระหนักรในการดูแลสุขภาพของตนเอง ในรอบปีที่ผ่านมาคนไทยสามารถเข้าถึงบริการหลักประกันสุขภาพในทุกชุมชนได้ดีขึ้น ร้อยละ 96.53 หรือประมาณ 60.62 ล้านคน ขณะที่ปัญหาการใช้สิทธิชั่วคราวได้เงินคลี่คลายลง เพราะอยู่ในระหว่างการประสานเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลผู้มีสิทธิสวัสดิการการรักษาพยาบาล กับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครองและฐานข้อมูลผู้ประกันตน กองทุนประกันสังคมให้เป็นระบบที่ตรวจสอบกันได้

ในปีงบประมาณ 2546 ภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพต่อเดือนของครัวเรือนลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยผู้ที่ไม่เคยมีหลักประกันได้ ๆ จำนวน 15 ล้านคนเคยรับภาระค่าใช้จ่ายในอัตรา 850 บาท/คน/ปี ในปี 2545 มีภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพลดลงเหลือเพียง 710.50 บาท/คน/ปี ในปี 2546 โดยเฉพาะรายจ่ายในการรักษาโครโนมิตี่ค่าใช้จ่ายสูง นอกเหนือนี้ ยังซึ่งให้ช่องว่างระหว่างค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของครัวเรือนกลุ่มยากจนที่สุดกับกลุ่มครัวเรือนกลุ่มร่ำรวยที่สุดลดลงจาก 6.4 เท่า เหลือเพียง 1.6 เท่า เท่านั้น ทั้งนี้ ร้อยละ 60 ของผู้มีหลักประกันสุขภาพเป็นกลุ่มนากยากจน แสดงให้เห็นว่าคนยากจนสามารถเข้าถึงหลักประกันสุขภาพได้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม จากการที่ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ

“

การขยายตัวทางการศึกษา
สู่ประชาธิรัฐด้วยแนวโน้มเดี๋ยวนี้
แต่ต้องเร่งพัฒนาด้านคุณภาพ
การศึกษา และแก้ปัญหา
การขาดแคลนบุคลากร
ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

”

ที่ภูมิทั้งเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และขั้นตอนในการได้รับบริการ ประกอบกับบุคลากรด้านสาธารณสุขอยู่ในช่วงของการปรับตัวกับระบบการบริหารจัดการและการเงินการคลังที่เปลี่ยนใหม่ในปี 2546 การลากອกของแพทย์ยังเป็นปัญหาที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ขณะที่การดำเนินงานในหลายอาชีวะยังเป็นไปค่อนข้างลำบาก อาทิ การพัฒนาคุณภาพบริการตามระบบคุณภาพมาตรฐานของโรงพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพของประชาชน ชุมชนและสถานประกอบการอย่างเป็นองค์รวม เป็นต้น ทำให้การพัฒนาประสิทธิภาพระบบส่งต่อและการพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านสุขภาพยังเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขต่อไป

● การขยายตัวทางการศึกษาสู่ประชาธิรัฐด้วยแนวโน้มเดี๋ยวนี้ แต่ต้องเร่งพัฒนาด้านคุณภาพการศึกษา และแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การจัดการศึกษาในภาพรวมของประเทศไทยมีแนวโน้มเดี๋ยวนี้ เป็นผลจากนโยบายการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและทุกพื้นที่ ทำให้อัตราส่วนนักเรียนต่อประชากรในกลุ่มอายุ 3 -21 ปีในระบบโรงเรียนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 65.1 เป็นร้อยละ 74.9 ในปี 2546 สามารถจัดบริการการศึกษาให้กับประชากรไทยได้เพิ่มขึ้นรวม 19,448,938 คน เทียบกับปี 2545 ที่มีจำนวนรวมเพียง 17,503,866 คน โดยเฉพาะการศึกษาในระดับมัธยมต้นและมัธยมปลาย

นั้นสามารถจัดบริการการศึกษาให้ประชากรได้รวมถึง 6,562,737 คน

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยในกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไปที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 7.6 ปี ในปี 2545 เป็น 7.8 ปี ในปี 2546 แสดงถึงกับการจัดการศึกษาโดยชุมชนที่ขยายตัวค่อนข้างน้อยประมาณร้อยละ 3 นั้น สาเหตุหนึ่งน่าจะเกิดจากภาวะซึ่งเปลี่ยนผ่านของการปรับโครงสร้างภายในของกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งผลให้การจัดการศึกษาในห้องถันทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนได้รับผลกระทบต่อเนื่องไปด้วย ประกอบกับความไม่พร้อมของห้องถันในการรับโอนภารกิจด้านการจัดบริการการศึกษา ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต กระทรวงศึกษาธิการและองค์กรปกครองส่วนท้องถันจะต้องเร่งขยายโอกาสทางการศึกษาไปสู่พื้นที่ชนบทห่างไกลโดยเร่งด่วนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 9 ปีในปี 2549 ขณะเดียวกัน ปัญหาด้านคุณภาพการศึกษายังเป็นปัญหาสำคัญที่นาเป็นห่วง เพราะกระบวนการเรียนการสอนยังไม่สามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ และเชื่อมโยงความคิดอย่างเป็นองค์รวม

นอกจากนั้น การผลิตกำลังคนให้มีสมรรถนะปฏิบัติงานได้จริงและตรงกับความต้องการของภาคการผลิตเพื่อให้สามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ยังเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตกำลังคนระดับกลางซึ่งนอกจากจะมีปัญหาคุณภาพแล้วในอนาคตอาจมีปัญหานี้เชิงปริมาณด้วย เนื่องจากค่านิยมของสังคมไทยที่เน้นปริญญาบัตรและมีทัศนคติในเชิงลบต่อคนเรียนอาชีวะ ทำให้ขาดการเรียนต่อในระดับอาชีวศึกษาลดลงจากร้อยละ 41.5 ในปี 2539 เหลือร้อยละ 32.9 ในปี 2546 ถ้าแนวโน้มยังเป็นเช่นนี้จะเกิดปัญหาขาดแคลนกำลังคนระดับกลางที่เป็นแรงงานสำคัญในอุตสาหกรรมการผลิต ซึ่งคาดว่าจะต้องใช้กำลังคนในสาขาวิชาชีพถึงร้อยละ 60 ของกำลังแรงงานในภาคการผลิตทั้งหมด

ในส่วนของการพัฒนาแรงงานไทย ถึงแม้ว่าจะมีแรงงานไทยที่จบการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 34.1 ในปี 2545 เป็นร้อยละ 38.4 ในปี 2546 เนื่องจากการเร่งยกระดับการศึกษาของแรงงานโดยส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียนในสถานประกอบการก็ตาม แต่ก็ยังไกลจากเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 50 ในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฉบับที่ 9 ซึ่งหากพื้นฐานการศึกษาของแรงงานยังต่ำอยู่ เช่นนี้ก็ต้อง จะเป็นจุดอ่อนอย่างมากต่อการเพิ่มผลิตภาพแรงงานและระบบต่อเนื่องถึง ชีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

ขณะเดียวกัน การพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพยังเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเร่งด่วน ข้อมูลหลายเรื่องยังสะท้อนให้เห็นถึงปัญหา อาทิ สัดส่วนนักศึกษาในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังมีสัดส่วนที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (ร้อยละ 27.62 ต่อร้อยละ 72.38

ในปี 2545) สัดส่วนจำนวนนักวิจัยต่อประชากร 10,000 คน เท่ากับ 1.2 งบประมาณเพื่อการวิจัยและพัฒนาในปี 2545 มีเพียง 8,392 ล้านบาท (ร้อยละ 0.82 ของงบประมาณแผ่นดิน หรือร้อยละ 0.15 ของ GDP) และเพิ่มเป็น 10,541 ล้านบาท ในปี 2546 (ร้อยละ 1.05 ของงบประมาณแผ่นดินหรือร้อยละ 0.18 ของ GDP) เท่านั้น สาเหตุหนึ่งเกิดจากขาดการวางแผนและระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและขาดการจัดลำดับความสำคัญให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด กิจกรรมการวิจัยและพัฒนาส่วนใหญ่ยังจำกัดอยู่ในมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยของภาครัฐ ขาดการประสานเชื่อมโยงและร่วมมือวิจัยในลักษณะเครือข่ายที่เข้มแข็งกับภาคเอกชน จึงไม่สามารถวิจัยต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ภาคเศรษฐกิจและสังคมได้มากเท่าที่ควร

● ประชาชนมีงานทำเพิ่มขึ้นแต่ส่วนใหญ่ยังเป็นการทำงานต่างๆ ว่างงาน แรงงานและกระทรวงศึกษาธิการประกอบกับภาวะเศรษฐกิจไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ผลงานให้กับภาระมีงานทำเพิ่มสูงขึ้น ร้อยละ 97.2 ในปี 2546 แต่ปัญหาการทำงานต่างๆ กว่าระดับการศึกษา (Undergraduate) กลับมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นด้วย เนื่องจากคุณภาพการศึกษาและผลิตภาพแรงงานไทยยังค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศคู่ค้า ดังนั้นนอกจากจะต้องเร่งพัฒนาผลิตภาพแรงงานอย่าง

ต่อเนื่องและจริงจังแล้ว ยังต้องเร่งเสริมสร้างสมรรถนะในการประกอบอาชีพและทักษะในการประกอบอาชีพอิสระหรือการเป็นผู้ประกอบอาชีพใหม่อย่างเป็นระบบ รวมทั้งหาตลาดแรงงานใหม่และปรับระบบข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วย โดยพัฒนาเป็นระบบเตือนภัยด้านแรงงานต่อไป

● ระบบการคุ้มครองทางสังคมของไทยมีความก้าวหน้ามากขึ้น แต่ยังมีความล่าช้าและไม่ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในเศรษฐกิจนอกระบบและผู้ด้อยโอกาส การที่รัฐบาลขยายขอบเขตของระบบประกันสังคมตั้งแต่ปี 2545 ให้คุ้มครองลูกจ้างที่อยู่ในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป ทำให้มีลูกจ้างผู้ประกันตนที่อยู่ในสถานประกอบการ 301,518 แห่ง จำนวน 6.90 ล้านคน หรือร้อยละ 20.50 ของกำลังแรงงานทั้งหมด (ณ สิงหาคม 2546) และคาดว่าเมื่อสิ้นปี 2546 จะมีประกันตนในระบบถึง 7.71 ล้านคนในสถานประกอบการ 331,000 แห่ง ส่วนการประกันสังคมกรณีว่างงานนั้น ได้เริ่มดำเนินการจัดเก็บเงินสมบทเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2547 โดยได้รับสิทธิ์การคุ้มครองตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2547 เป็นต้นไป

ขณะเดียวกัน กฎหมายคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ได้ช่วยให้ลูกจ้างมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพราะได้กำหนดมาตรฐานการใช้แรงงานเทียบเคียงกับมาตรฐานสากล เช่น ขยายอายุขันต่าของลูกจ้างเด็กจาก 13 ปี เป็น 15 ปี จัดตั้งกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในกรณีออกจากงานหรือตาย รวมทั้งเตรียมการขยายความคุ้มครองไปยังแรงงานนอกระบบและแรงงานภาคเกษตร โดยการยกเว้นกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในงานที่รับไปทำที่บ้านพ.ศ. .... แต่ยังไม่มีการศึกษาเตรียมการคุ้มครองผู้ที่อยู่ในเศรษฐกิจนอกระบบกลุ่มนี้

สำหรับการให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสสนับสนุน การจัดตั้งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ขึ้นมา รวมถึงการออกพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 จะช่วยให้สามารถช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสได้ครอบคลุมและเป็นระบบครบวงจรมากขึ้นอย่างไรก็ตาม จะต้องให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมคนไทยและสังคมไทยในการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสมสมด้วย โดยพิจารณาถึงความสามารถทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นองค์รวม โดยเฉพาะการส่งเสริมบทบาทของครอบครัวและชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุ

2. การพัฒนาทุนทางสถาบัน

● การเผยแพร่หลักธรรมของสถาบันศาสนาขึ้นไม่สามารถดึงดูดความสนใจจากประชาชนเท่าที่ควร โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน เนื่องจากไม่มีการปรับวิธีการให้เหมาะสมและไม่ได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาสนับสนุน ขณะที่การจัดการศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาข้างๆ และการบูรณาการไว้ในหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ผลงานให้ผู้เรียนเรียนรู้หลักธรรมเพียง

ในเชิงเนื้อหา แต่ขาดการปฏิบัติจนเป็นคุณธรรมประจำตัว

- มีการบูรณาการยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาสถาบันครอบครัวให้เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานของภาคีต่างๆ อย่างไรก็ตาม ควรเร่งรัดการพัฒนาตัวชี้วัดด้านครอบครัวให้สามารถรายงานข้อมูลได้ทันสมัยและจัดทำแฟ้มประวัติครอบครัวให้ครบถ้วนทุกหมู่บ้าน เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของครอบครัวต่อไป

3. การพัฒนาทุนทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรม

- การดำเนินงานเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมยังทำได้จำกัด และต้องเร่งสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม การเฝ้าระวังของกระทรวงวัฒนธรรมทำได้น้อยเพราะอุปสรรคด้านกฎหมายและขาดการจัดทำระบบข้อมูลและการติดตามประเมินผลการดำเนินการด้านวัฒนธรรมทั้งประเทศ รวมทั้งขาดทรัพยากรสนับสนุนทั้งบุคลากรและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์และสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม

- การพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบยังขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร สถาบันการศึกษาทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พัฒนาและต่อยอดภูมิปัญญาและวัฒนธรรมค่อนข้างน้อย

ประเด็นท้าทายของการพัฒนาทุนทางลัษณะในช่วงเวลาที่เหลือของแผนฯ ๙

1. การพัฒนาทุนมุขย์ จำเป็นต้อง

- ปฏิรูประบบสุขภาพ โดยเร่งสร้างความตระหนักรถึงความสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเชื่อมโยงกับกิจกรรมของท้องถิ่นและชุมชน เร่งจัดทำมาตรฐานและกระบวนการรับรองคุณภาพ

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพและสนับสนุนให้ผลิตภัณฑ์สุขภาพของไทยเป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพของภูมิภาคเอเชีย

- ปฏิรูปการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ โดยเร่งขยายโอกาสการศึกษาพื้นฐานของระบบไปสู่คนในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้ทันสมัยภายใต้การบริหารจัดการโดยคนในท้องถิ่น/ชุมชน จัดทำ Talent & Skill mapping และแผนบูรณาการการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งสนับสนุนการทำวิจัยและพัฒนาในหัวข้อที่ต้องกับความต้องการของตลาดและประเทศ

- ปรับระบบการคุ้มครองทางสังคมให้มีคุณภาพทั้งในและนอกระบบในรูปแบบต่างๆ โดยเน้นการเสริมสร้างศักยภาพให้กลุ่มเป้าหมายพึ่งตนเองได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว

2. การพัฒนาทุนทางสถาบัน จำเป็นต้อง

- สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในรูปแบบหลากหลายตามสภาพของแต่ละพื้นที่ ให้ชุมชนตระหนักรถึงความสำคัญของทุนทางสังคมและสามารถนำไปพัฒนาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งสนับสนุนกิจกรรมชุมชนมวลชนสัมพันธ์เพื่อให้ชุมชนและประชาชนมีบทบาทในการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติดและพัฒนาสังคมมากขึ้น

- เร่งรัดให้มีองค์กรวิชาชีพทำงานที่กำกับดูแลตรวจสอบสื่อมวลชน และให้มีการกระจายเงินจากกองทุนเพื่อพัฒนากิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และโทรคมนาคมเพื่อสาธารณะมาริชีนในการพัฒนาบุคลากรด้านสื่อและการผลิตสื่อที่มีคุณภาพ

- สงเสริมให้สถาบันศาสนาพัฒนาบุคลากรและจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมของคนในสังคมอย่างต่อเนื่องและกว้างขวาง

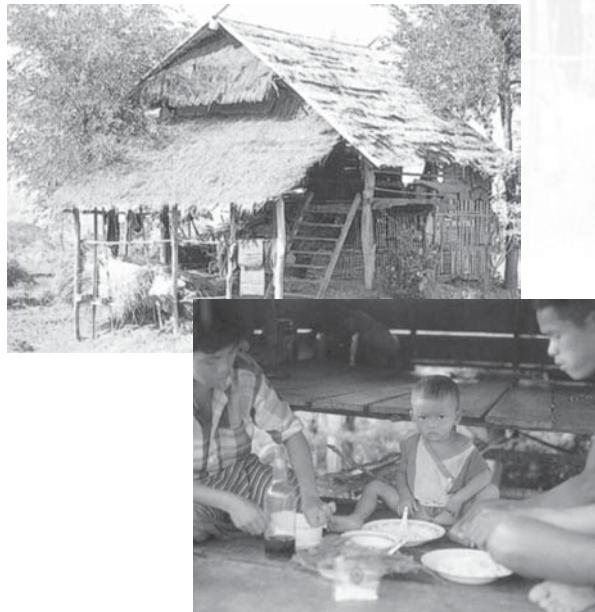
3. การพัฒนาทุนทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรม จำเป็นต้อง

- สงเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อต่อยอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จัดทำฐานข้อมูลและระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านทุนทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของประเทศไทย โดยให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำด้วย

- เสริมสร้างค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์แก่ประชาชนโดยเสริมศักยภาพให้กระทรวงวัฒนธรรมมีบทบาทในการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมอย่างจริงจังร่วมกับชุมชน และเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ให้มีการอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมไทยและอารยธรรมที่ดีงามอย่างเป็นระบบ พัฒนาบุคลากรทางศาสนาให้มีคุณภาพและให้มีการเผยแพร่หลักธรรมผ่านสื่อและระบบการศึกษา รวมทั้งรณรงค์เสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะการมีระเบียบวินัยและลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของประชาชน

การแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ : ประสบผลเร็วกว่าเป้าหมาย

แผนฯ 9 กับการแก้ไขปัญหาความยากจน และการกระจายรายได้

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) มีจุดมุ่งหมายในการแก้ไขปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ของประเทศไทย เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทย การแก้ไขปัญหาความยากจน เป็นเรื่องเร่งด่วนที่จำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 5 ปีของแผนฯ โดยได้กำหนดเป้าหมายการลดสัดส่วนคนจน จากร้อยละ 15.9 ในปี 2542 ให้เหลือร้อยละ 12 ในปี 2549 พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างเป็น

ระบบ ด้วยการกระจายโอกาสให้คนจนสามารถเข้าถึงบริการของรัฐ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ มีการสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตแก่คนยากจน การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพคนจนให้สามารถก่อสร้างสร้างตัวและพึ่งตนเองได้มากขึ้น ควบคู่ไปกับการปรับปรุงระบบบริหารจัดการภาครัฐ ปรับภูมิปัญญาต่างๆ ให้เอื้อต่อกันจนให้ได้รับโอกาส สิทธิ และความเป็นธรรมอย่างทั่วเที่ยมกับกลุ่มอื่นในสังคม

สถานการณ์ความยากจนและการกระจายรายได้

- การแก้ไขปัญหาความยากจนบรรลุผลเร็วในปีแรกของแผนฯ 9 โดยในช่วงต้นสุดแผนพัฒนาฯฉบับที่ 8 คือปี 2544 มีสัดส่วนคนจนร้อยละ 13.0 ของประชากร (คนจน 8.2 ล้านคน) และในปีแรกของแผนฯ 9 คือปี 2545 สัดส่วนคนจนลดลงเหลือเพียงร้อยละ 9.8 (คนจน 6.2 ล้านคน) ต่ำกว่าเป้าหมายของแผนฯ 9 ที่ให้เหลือร้อยละ 12 ในปี 2549 คนจนส่วนใหญ่อยังกระจายตัวอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีจำนวนสูงถึง 3.77 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 60.67 ของคนจนทั้งหมดทั่วประเทศ ส่วนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีคนจนอยู่น้อยคือไม่เกินร้อยละ 2 ของประชากรในภาค

- คนจนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านหนี้สินและที่ดินทำกิน กระทรวงมหาดไทยรายงานผลการจดทะเบียนของ

ตารางที่ 1 : ร้อยละของคนยากจน ในภาพรวมทั่วประเทศและจำแนกตามภูมิภาค ปี 2541-2545

ปี	ทั่วประเทศ	กลาง	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	ปริมณฑล	กรุงเทพฯ
2541	13.0	7.0	9.1	24.0	14.6	0.5	0.5
2542	15.9	6.8	10.6	30.8	15.7	0.0	0.3
2543	14.2	5.4	12.2	28.1	11.0	0.7	0.3
2544	13.0	4.6	10.6	24.5	13.5	0.8	0.8
2545	9.8	4.3	9.8	17.7	8.7	1.5	0.5

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ประมาณผลโดย สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประชาชนที่มีปัญหาสังคมและความยากจนในปี 2547 มีจำนวนสูงถึง 8 ล้านคน โดยคนจนทุกภาคมีปัญหาด้านหนี้สินมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.2 ของปัญหาทั้งหมด รองลงไปเป็นปัญหาที่ดินทำกินร้อยละ 33.8 ยกเว้นกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีปัญหาด้านที่อยู่อาศัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.9 ของปัญหาทั้งหมด รองลงไปเป็นปัญหาหนี้สินร้อยละ 25.1 คนจนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 46.1 และร้อยละ 35.6 ของผู้มาจดทะเบียนทั้งหมด ตามลำดับ และส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เกิน 1,000 บาทต่อคนต่อเดือน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 36.1 ของผู้จดทะเบียนทั้งหมด หรือจำนวน 2.9 ล้านคน ทั้งนี้คนจนส่วนใหญ่ต้องการให้รัฐช่วยเหลือด้านที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย ขอขยายเวลาการชำระหนี้ หาแหล่งเงินกู้

ตารางที่ 2 : ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค ในภาพรวม ระดับภาค และภาคการผลิต

ทั่วประเทศ/ภาค	รวม			ภาคเกษตร			นอกภาคเกษตร		
	2541	2543	2545	2541	2543	2545	2541	2543	2545
ทั่วประเทศ	0.511	0.525	0.501	0.428	0.457	0.444	0.455	0.498	0.478
กรุงเทพฯและปริมณฑล	0.352	0.427	0.451	0.366	0.358	0.473	0.351	0.425	0.448
ภาคกลาง	0.450	0.483	0.433	0.419	0.468	0.438	0.444	0.472	0.442
ภาคเหนือ	0.489	0.529	0.500	0.395	0.424	0.415	0.476	0.516	0.490
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.518	0.550	0.527	0.384	0.409	0.396	0.475	0.524	0.499
ภาคใต้	0.482	0.519	0.483	0.473	0.495	0.463	0.463	0.508	0.462

ที่มา : ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ประเมณผลโดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาและความสำเร็จการดำเนินงาน

- วาระแห่งชาติ ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ โดยต้องอาศัยการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนในสังคมในการดำเนินงานพร้อมกันทุกระดับทั้งในระดับชาติ ท้องถิ่น และชุมชน มีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ 6 แนวทาง คือ (1) เสริมสร้างโอกาสให้คนยากจนสามารถเข้าถึงบริการของรัฐได้อย่างทั่วถึง (2) สร้างโอกาสให้คนยากจนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการพัฒนาด้านต่างๆ (3) พัฒนาโครงข่ายการคุ้มครองทางสังคมเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตแก่คนยากจน (4) พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งเพื่อสร้างศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถให้คนยากจนสามารถก่อสร้างสร้างตัวและพึ่งตนเองได้มากขึ้น (5) ปรับระบบการบริหารจัดการภาครัฐให้อื้อต่อการสร้างโอกาสให้คนยากจน

(6) เร่งปฏิรูปกฎหมายและปรับกฎระเบียบให้คนจนได้รับโอกาส สิทธิ์และความเสมอภาคในด้านต่างๆ

● การดำเนินงานในช่วงครึ่งแรกของแผนฯ 9 ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ สามารถลดสัดส่วนคนยากจนได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งสร้างโอกาสให้คนจนสามารถเข้าถึงบริการของรัฐได้มากขึ้น โดยความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม คือ

1) ความยากจนได้ลดลงเร็กว่าเป้าหมายของแผนพัฒนาฉบับที่ 9 โดยในปี 2545 สัดส่วนคนยากจนลดลงเหลือเพียงร้อยละ 9.8 ของประชากรทั้งหมด (จำนวนคนจน 6.2 ล้านคน) นับเป็นความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฉบับที่ 9 ที่จะลดสัดส่วนคนยากจนเหลือร้อยละ 12 ภายในสิ้นปี 2549 ซึ่งเป็นผลจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ดอกเบี้ยต่ำ และอาชีพเสริม

● การกระจายรายได้ของไทยในปีแรกของแผนฯ 9 ตีกับแผนฯ 8 เนื่องจากช่องว่างระหว่างกลุ่มร่ำรวยสุดกับกลุ่มยากจนสุดลดลง ปี 2545 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนฯ 9 การกระจายรายได้มีการปรับตัวที่ดีขึ้น โดยค่าสัมประสิทธิ์ของความไม่เสมอภาคโดยรวมของประเทศไทยลดจาก 0.525 ในปี 2543 เป็น 0.501 ในปี 2545 โดยในปี 2545 ทุกภาคมีการกระจายรายได้ดีขึ้นและภาคกลางมีการกระจายรายได้ต่ำกว่าทุกภาค ส่วนกรุงเทพฯและปริมณฑลการกระจายรายได้แย่ลง นอกจากนี้การกระจายรายได้ของคนในภาคเกษตรมีการกระจายรายได้ดีกว่าคนนอกภาคเกษตร โดยภาคเกษตรตรวจภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการกระจายรายได้ต่ำกว่าทุกภาค

ที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.4 ในปี 2545 ส่งผลให้รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนเพิ่มขึ้นจาก 145,800 บาทในปี 2543 เป็น 164,832 บาทในปี 2545 ในขณะที่ค่าครองชีพของประชาชนเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.7 และเป็นผลจากการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลในการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับราบที่น้ำ เช่น โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โครงการพักชำระหนี้หักบゲษตรรายย่อย การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นต้น ซึ่งมีส่วนทำให้เศรษฐกิจโดยรวมขยายตัวร้อยละ 0.72 รวมทั้งผลจากการดำเนินงานตามภารกิจปักธงในกระบวนการแก้ไขปัญหาความยากจน ซึ่งได้มีส่วนสำคัญต่อการเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย และสร้างโอกาสให้กับคนจน ตลอดจนพัฒนาศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตคนจนให้ดีขึ้น และได้ส่งผลให้ปัญหาความยากจนลดลง

2) ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ระหว่างคนจนและคนกลุ่มอื่นๆ ในสังคมลดลง หรือการกระจายรายได้มีการปรับตัวดีขึ้น โดยในปี 2545 ซึ่งว่าระหว่างกลุ่มร่ำรวยสุดกับกลุ่มยากจนสุด ลดลงร้อยละ 8.8 จาก 14.8 เท่าในปี 2543 เป็น 13.5 เท่าในปี 2545 ซึ่งการกระจายรายได้ในปี 2545 มีการปรับตัวดีขึ้น เป็นผลมาจากการร่วมมือภาคเกษตรและมีรายได้เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 14.3 ทันเป็นผลมาจากการขยายตัวของผลผลิตทางการเกษตรและภาคผิ้นด้าเกษตรปรับตัวดีขึ้น และผลจากการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะโครงการพักชำระหนี้หักบゲษตรรายย่อย กองทุนหมู่บ้านฯ และธนาคารประชาชน ซึ่งเป็นโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนในระดับราบที่น้ำ

3) คนยากจนได้รับการพัฒนาศักยภาพในการประกอบอาชีพและมีโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐได้มากขึ้น ส่งผลให้คนยากจนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยเป็นผลเกิดจาก

การดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล และการดำเนินงานตามภารกิจปักธงในกระทรวงต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย

■ ประชาชน 46.45 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 74 ของประชากร สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขตามโครงการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าตามนโยบายรัฐบาล ซึ่งทำให้คนไทยหลักประกันทางสุขภาพทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 93.75 ของประชากรทั้งประเทศ สำหรับกลุ่มคนยากจน ในปี 2545 (ข้อมูลล่าสุด) คนยากจนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุข จำนวน 5.4 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 86.64 ของคนยากจนทั้งหมด

■ เด็กยากจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับทุนการศึกษากว่า 90,000 คน จากการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลในการนำรายได้ส่วนเกินจากการออก WARRANT เที่ยง 2 ตัว 3 ตัว และนักเรียน/นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับทุนการศึกษาจากกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาเพิ่มใหม่จำนวน 18,940 คน รวมทั้งคนพิการและผู้ด้อยโอกาสได้รับบริการทางการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนกว่า 1.87 ล้านคน เป็นผลการดำเนินงานตามภารกิจปักธงในกระทรวงศึกษาธิการ

■ เกษตรกรและคนยากจนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยได้รับการจัดที่ดินทำกินกว่า 4 ล้านไร่ ซึ่งใกล้เคียงกับเป้าหมายที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดไว้อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการที่ดินทำกินของประชาชนในปัจจุบันซึ่งมีจำนวนสูงถึง 4.1 ล้านคน ต้องการพื้นที่ 44 ล้านไร่ (จากข้อมูลการจดทะเบียนปัญหาสังคมและความยากจน) ได้สะท้อนให้เห็นว่า การดำเนินงานของกระทรวงสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้เพียงร้อยละ 9 เท่านั้น

■ ลูกจ้างในสถานประกอบการสามารถเข้าถึงการประกันสังคมประมาณ 7.4 ล้านคน และประชาชนผู้มีรายได้น้อยมีโอกาสเข้าถึงการประกันอุบัติเหตุเชื้ออาทรอ รวมทั้งภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุ เพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตเป็นผลเกิดจากการดำเนินงานตามภารกิจของกระทรวงแรงงานและกระทรวงพัฒนาสังคมฯ รวมทั้งการดำเนินโครงการอุบัติเหตุเชื้ออาทรอตามนโยบายรัฐบาล

■ คนยากจนสามารถเข้าถึงแหล่งทุนในระบบประมาณ 11 ล้านราย และมีการรวมกลุ่มเพิ่มขึ้น เพื่อพัฒนา

ตารางที่ 3 : เป้าหมายการแก้ไขปัญหาความยากจนและผลการดำเนินงาน

เป้าหมาย	ผลการดำเนินงานในช่วงครึ่งแรกของแผนฯ 9
ลดสัดส่วนคนยากจนให้เหลือร้อยละ 12 ของประชากร ภายในสิ้นปี 2549	ปี 2545 สัดส่วนคนยากจนลดลงเหลือร้อยละ 9.8 ของประชากร
ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ระหว่างคนจนและกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม	ปี 2545 ซึ่งว่าระหว่างกลุ่มร่ำรวยสุดกับกลุ่มยากจนสุดลดลงร้อยละ 8.8 จาก 14.8 เท่า ในปี 2543 เป็น 13.5 เท่า ในปี 2545 และปี 2545 ดัชนีการกระจายรายได้ลดลงเหลือ 0.5 เทียบกับปี 2543 ที่มีค่า 0.525
กลุ่มคนยากจนสามารถเข้าถึงบริการทางสังคมและบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม	<ul style="list-style-type: none"> ● ประชาชน 46.45 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 74 ของประชากร สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขตามโครงการสร้างหลักประกันสุขภาพด้านหน้า ซึ่งทำให้คนไทยมีหลักประกันทางสุขภาพทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 93.75 ของประชากรทั้งประเทศ ● เด็กยากจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับทุนการศึกษาจำนวนกว่า 90,000 คน ● นักเรียน/นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับทุนการศึกษาจากกองทุนญัติเมื่อการศึกษาเพิ่มใหม่จำนวน 18,940 คน ● คนพิการและผู้ด้อยโอกาสได้รับบริการทางการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน กว่า 1.87 ล้านคน ● เกษตรกรและคนยากจนได้รับการจัดที่ดินทำกินกว่า 4 ล้านไร่ ● ลูกจำจงในสถานประกอบการสามารถเข้าถึงการประกันสังคมประมาณ 7.4 ล้านคน ● คนยากจนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบประมาณ 11 ล้านราย

อาชีพและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง รวมทั้งพัฒนาศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งตนเองได้มากขึ้น เป็นผลเกิดจากการดำเนินโครงการต่างๆตามนโยบายรัฐบาลในการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับภาคหญ้า และการดำเนินงานตามภารกิจของกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุป

การแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ เป็นภาระแห่งชาติที่มีผลการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรมที่สุด โดยสามารถลดสัดส่วนคนจนจากเป้าหมายของแผนฯ 9 ที่กำหนดไว้ร้อยละ 12 เมื่อสิ้นปี 2549 เหลือเพียงร้อยละ 9.8 เมื่อสิ้นปี 2545 ซึ่งเป็นผลจากนโยบายของรัฐบาลในการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับภาคหญ้าและการขยายตัวทางเศรษฐกิจพร้อมกับได้สร้างโอกาสให้คนจน คนมีรายได้น้อย คนด้อยโอกาสสามารถเข้าถึงบริการของรัฐทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข แหล่งเงินทุนในระบบ และมีโอกาสใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

เพื่อพัฒนาศักยภาพให้คนจนสามารถก่ออาชีวะสร้างตัวและพึ่งตนเองได้มากขึ้น และพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งนี้ประเทศไทยสามารถดำเนินการที่สำคัญและควรเร่งรัดดำเนินงานในระยะต่อไปเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนได้อย่างยั่งยืน ได้แก่

- เร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาของกลุ่มเป้าหมายคนยากจนที่จดทะเบียนปัญหาสังคมและความยากจน โดยเฉพาะประชาชนที่มีรายได้ต่ำเดือนไม่เกิน 1,000 บาท ซึ่งมีประมาณ 2.9 ล้านคน ที่ประสบปัญหานี้สิบภาคประชาชน ปัญหาที่อยู่อาศัยของคนจน ปัญหาที่ทำกิน และปัญหาอื่นๆ ตามความต้องการที่ผู้จดทะเบียนเสนอไว้

- เร่งรัดการดำเนินโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนควบคู่ไปกับเร่งรัดการปฏิรูปที่ดินเพื่อนำที่ดินมาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน ทั้ง 6 ฉบับ ได้แก่ ประมวลกฎหมายที่ดิน พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครอบครองชีพ

พ.ศ.2511 พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2517 พระราชบัญญัติราชพัสดุ พ.ศ.2518 และ พระราชบัญญัติการนิคมอุดสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 เพื่อให้เกิดเอกสารในการบริหารจัดการและสังเวยในการออกเอกสารสิทธิ์ให้กับประชาชน

- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน การจัดสวัสดิการชุมชนโดยชุมชน การจัดการทรัพยากรในชุมชน การสร้างองค์ความรู้ของชุมชน การสร้างเครือข่ายกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนโดยใช้แผนชุมชนซึ่งได้มาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเครื่องมือ

- เร่งรัดศึกษาภูมายและกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการซ่อมเหลือประชาชนที่ยากจนให้เข้าถึงบริการพื้นฐานทางสังคมและสุขภาพอนามัยของรัฐ ศิทธิการดูแลจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิทธิการประกอบการจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ปรับปรุงการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดย

- จัดทำแผนปฏิบัติการเชิงบูรณาการตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนทั้งในระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด (ทั้งแผนงาน แผนเงิน และแผนคน) โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายคนยากจนเป็นศูนย์กลาง และมีแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เป็นระบบครบวงจร เพื่อสร้างโอกาสและพัฒนาศักยภาพของคนยากจนให้สามารถพึ่งตนเองได้ ทั้งนี้โดยให้ความสำคัญเป็นลำดับสูงในพื้นที่ เป้าหมายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

- เชื่อมโยงเครือข่ายการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาความยากจนในทุกระดับทั้งระดับส่วนกลางและระดับพื้นที่ โดยใช้กลไกที่มีอยู่ในปัจจุบันดำเนินการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่กลุ่มเป้าหมายคนยากจน

◆◆◆◆◆

การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย และการพัฒนาที่ยั่งยืน : ผ่าน 7 ประการ

การพัฒนา ขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยได้ยึด “ผ่าน 7 ประการ” ซึ่งจัดทำขึ้นบนพื้นฐานที่ครอบคลุมทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ได้เริ่มใช้ผ่าน 7 ประการเป็นกรอบในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย ตั้งแต่เดือน มกราคม 2546 เป็นต้นมา และครอบคลุม 7 ประการ รวมทั้งผลการดำเนินงานที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้

กรอบผ่าน 7 ประการ

ผ่านที่ 1 : การมีภารกิจการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง เพื่อพัฒนาปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่เอื้ออำนวยต่อการแข่งขันและการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย ประกอบด้วย การมีเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจมหภาค (การเติบโตทางเศรษฐกิจ การบริโภค การค้าและการลงทุน สถานะทางการเงิน และการคลัง) การมีปัจจัยพื้นฐานที่เอื้อต่อการพัฒนา (กฎหมาย การบริหารจัดการภาครัฐและเอกสาร โครงสร้างพื้นฐาน) ตลอดจนการมีเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็ง

ทั้งนี้ ในกระบวนการวางแผนเศรษฐกิจที่มั่นคง (Stable Economic Development Platform) บนระบบเศรษฐกิจแบบคู่ขนาน (Dual Track System) มุ่งให้ความสำคัญกับการสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยให้เจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ โดยสาขาวิชาการผลิตและบริการที่มีศักยภาพ เช่น การท่องเที่ยว การเป็นแหล่งห่วงโซ่อุปทาน และการเป็นแหล่งแฝงตน เป็นต้น ควบคู่กับสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยสนับสนุนการพัฒนาครุภัณฑ์ทางด้านการแพทย์ เช่น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และวิสาหกิจชุมชน และให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการที่ช่วยเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในประเทศ เพื่อลดภาระส่วนบุคคลและสนับสนุนการพัฒนาดังกล่าว

ผันที่ 2 : การมีบทบาทเชิงรุกในเวทีระหว่างประเทศ เพื่อให้มีการดำเนินนโยบายต่างประเทศ และจุดยืนที่เป็นประโยชน์สูงสุดของประเทศไทยโดยเป็นผู้ริเริ่ม และส่งเสริมความร่วมมือทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในระดับทวิภาคี ภูมิภาค และระดับพหุภาคี เพื่อชิงความได้เปรียบในการแข่งขัน และเพิ่มอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจการค้ากับประเทศไทยและกลุ่มเศรษฐกิจอื่น

ผันที่ 3 : ความเป็นเลิศของกลุ่มสินค้าในตลาดโลก เพื่อพัฒนาศักยภาพของภาคการผลิตและบริการและเป็นผู้นำในตลาดโลกในกลุ่มสินค้าที่มีความพร้อม โดยในเบื้องต้นมีอุตสาหกรรมที่มีโอกาสสูง ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมอาหารและผลิตภัณฑ์การเกษตร อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมแฟชั่น อุตสาหกรรมการศึกษาทางด้านการบริการ อุตสาหกรรมบริการทางด้านสุขภาพ และอุตสาหกรรมยาง พลิตภัณฑ์ยาง และผลิตภัณฑ์ไม้ย่าง

ผันที่ 4 : ประเทศไทยมีความสามารถทางนวัตกรรม เพื่อให้สังคมไทยมีความสามารถในการมีนวัตกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพในการผลิตและบริการ และมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม ภายใต้พื้นฐานของระบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงคนทุกกลุ่ม

ผันที่ 5 : การเป็นสังคมผู้ประกอบการ เพื่อสร้างให้เกิดโอกาสและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการวิเคราะห์ธุรกิจใหม่ๆ โดยผู้ประกอบการจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถด้านการบริหาร การตลาด การเงิน และการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม รวมทั้งมีค่านิยมและทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ

ผันที่ 6 : การเป็นสังคมที่มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรม เพื่อให้คนไทยมีความเข้าใจ รัก และภูมิใจในวัฒนธรรมของตน ควบคู่ไปกับการเปิดใจกว้างในการยอมรับและเรียนรู้วัฒนธรรมอื่น ภายใต้การวิจารณญาณในการเลือกรับ ปรับใช้ และผสมผสานวัฒนธรรม ตลอดจนค่านิยมที่ดีโดยใช้กลไกสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็งเป็นแกนหลักในการสร้างให้เกิดสังคมที่มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมดังกล่าว

ผันที่ 7 : การเป็นสังคมที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีสุขภาพกายและจิตที่ดี มีความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพที่นำไปสู่การสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งในระดับองค์กรและในระดับประเทศอย่างยั่งยืน ซึ่งต้องให้ความสำคัญทั้งในเชิงอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีกลไกทั้งในการสร้างความตระหนักรู้และจิตสำนึก และการบริหารจัดการที่เหมาะสม ตลอดจนกลไกทางกฎหมายที่จะต้องมีการบังคับใช้อย่างเต็มประสิทธิผล

การดำเนินงานตามผันที่ 7 ประกอบ : ก้าวหน้าไปถึงไหน

การติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานภายใต้กรอบการพัฒนาชี้ดัดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยในช่วงครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 พบว่า การดำเนินการส่วนใหญ่มีความสอดคล้อง และสนับสนุนการผันที่ 7 ประกาศให้เป็นรูปธรรม โดยมีความก้าวหน้าที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. รากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง (Stable Economic Development Platform) มีการดำเนินการหลากหลายด้านที่สำคัญ เช่น ได้กำหนดเป้าหมายการเติบโตทางเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการขับเคลื่อนด้วยผลิตภัณฑ์การผลิตและการเพิ่มอัตราความสามารถในการแข่งขันของไทย มีแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินเพื่อเพิ่มศักยภาพของสถาบันการเงิน ได้จัดตั้งกองทุนร่วมลงทุน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบโลจิสติกส์ที่มีเป้าหมายให้ไทยเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ของภูมิภาคอินโดจีน

นอกจากนี้ ได้ดำเนินการสำรวจระดับการเพิ่มผลผลิตและบรรษัทการลงทุนในประเทศไทย และสร้างความเข้าใจและจิตสำนึกเพื่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย รวมทั้งดำเนินการพัฒนาตัวชี้วัดความสามารถในการแข่งขัน

2. บทบาทที่เข้มแข็งในเวทีระหว่างประเทศ (International Active Player) มีการดำเนินการภายใต้กรอบความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศไทยเพื่อนบ้าน อาทิ โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ และมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่าง กัมพูชา ลาว พม่า และไทย รวมทั้งจัดตั้งเขตการค้าเสรี (FTA) มีการลงนามในข้อตกลงเปิดการค้าเสรีกับประเทศไทย จีน บราซิล เกาหลีใต้

และเปรู สำหรับประเทศที่อยู่ระหว่างการเจรจาในข้อตกลงเปิดการค้าเสรี มี 5 ประเทศ คือ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา เม็กซิโก และ ออฟริกาใต้

3. ความเป็นเลิศของกลุ่มสินค้าไทยในตลาดโลก (World Leader in Niche Market) มีการดำเนินงานในหลายด้านที่สำคัญ เช่น ดำเนินงานเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและความเข้มแข็งด้านการตลาดให้กับสินค้าไทย ได้แก่ โครงการกรุงเทพฯ เมืองแฟชั่น การพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ โครงการครัวของโลก เป็นต้น กำหนดรูปแบบและดำเนินการพัฒนาการแข่งขันภายใต้ระบบเครือวิสาหกิจในอุตสาหกรรมที่สำคัญ อาทิ เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน อุตสาหกรรมสิ่งทอ (เนม) อุตสาหกรรมแฟชั่นและสิ่งทอ อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเลคทรอนิกส์ อุตสาหกรรมอาหาร เป็นต้น

นอกจากนี้ มีการดำเนินงานพัฒนาทรัพยากร่มนุษย์ให้สอดคล้อง กับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม จัดระบบคุณภาพตามมาตรฐาน สถาบันและกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ รวมทั้งได้จัดตั้งศูนย์บริการส่งออกแบบเบ็ดเตล็ด เป็นต้น

4. ความสามารถทางนวัตกรรม (Innovative Nation with Learning Base) ได้มีการจัดตั้งสถาบันบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) เพื่อให้เป็นองค์กรหลักทำหน้าที่รับผิดชอบการส่งเสริม และพัฒนาความสามารถให้กับประชาชน รวมทั้งให้ความสนับสนุนการวิจัยของภาคเอกชนเด่นมาตราฐานสูง รวมทั้งให้ความสนใจในการลงทุนพัฒนานวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานในส่วนของการพัฒนานวัตกรรมในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและวิสาหกิจชุมชน

5. สังคมผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Society) จัดให้มีระบบบ่มเพาะการลงทุนและการประกอบการ การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ การฝึกอบรมและถ่ายทอดข้อมูลการผลิตการตลาดให้กับผู้ประกอบการทั้ง

รายเก่าและรายใหม่ และมีการดำเนินโครงการชุมชน ชีวิตชุมชนไทยเพื่อพัฒนาชีวิตชุมชนทั้งทางด้านเงินทุน และยกระดับความสามารถด้านการผลิตและตลาด

6. สังคมที่ภาคภูมิใจในวัฒนธรรม

(Society of Cutural Pride with Global Sense) มีการผลักดันอย่างเป็นอย่าง อาทิ การสอดแทรกเอกลักษณ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ผสมผสานในการพัฒนาสินค้า บริการ และการตลาด รวมทั้ง ดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมพร้อม ไปกับการทำตลาดต่างประเทศและการส่งเสริม เครือข่ายภาคเอกชนและองค์กรท้องถิ่นดำเนินงาน ด้านวัฒนธรรม

7. สังคมที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี (Country of Decent Environment for Living)

มีการจัดทำแผนปฏิบัติการและส่งเสริมสู่การปฏิบัติลงถึง ระดับโรงงานในการปรับโครงสร้างการผลิตให้ เป็นการผลิตที่สะอาด ปรับปรุงกฎหมายและเพิ่ม ประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายและระเบียบข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อม ให้อื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งในระดับโรงงานและชุมชน และจัดทำแผน พัฒนาและรูปแบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ดำเนินการเป็นรูปแบบการ

“

การพัฒนาในระยะครึ่งแรก
ของแพนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9
ได้ปฏิวัติหน้ากังการด้าน^๑
เศรษฐกิจ สังคมอยู่ในทิศทางที่ดี
โดยเฉพาะการพัฒนาในมิติ
การพัฒนาขัดความสามารถ
ในการแบ่งปันของประเทศไทย

”

บทสรุป

การพัฒนาในระยะครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ได้มีความก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมอยู่ในทิศทางที่ดี โดยเฉพาะการพิจารณาในมิติการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ภายใต้การประเมินและจัดอันดับของสถาบันนานาชาติ เช่น WEF อย่างไรก็ตาม การพัฒนาประเทศไทยยังคงมีจุดอ่อนที่สำคัญและเป็นตัวถ่วงการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในอีกหลายด้าน เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและด้านการศึกษา

ในการก้าวเข้าสู่บริบทของการแข่งขันทั้งในระยะสั้นและระยะยาว พบว่า ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการเร่งปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยที่มีผลกระแทกต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยอย่างจริงจังทั้งในระดับนโยบาย จุดภาคและปัจจัยแวดล้อมที่เกื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยที่ยั่งยืน โดยการดำเนินการในลักษณะเชิงรุก ควรให้ความสำคัญต่อทิศทาง และเป้าหมายของการพัฒนา ในทุกมิติ รวมทั้งแนวทางที่ชัดเจนในการขับเคลื่อนและการกำหนดแผนงาน/โครงการบนพื้นฐานของข้อมูลที่เพียงพอและเชื่อถือได้ รวมทั้งจัดให้มีระบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่มีการกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพ/ผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนในการประสานทั้งระหว่างภาครัฐ และร่วมมือกับภาคเอกชนตลอดจนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

การขับเคลื่อนและผลักดันเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ให้บังเกิดผลอย่างกว้างขวางควบคู่ไปกับความพยายามในการกระจายความเจริญ จะต้องให้ความสำคัญมากขึ้นต่อกลไกและระบบการจัดการ เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจจากหมู่บ้าน ซึ่งในระยะสองปีที่ผ่านมาได้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการขยายเศรษฐกิจของระดับชุมชน ห้องถินและประเทศ โดยที่เศรษฐกิจจากหมู่บ้านได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านการตลาด การยกระดับความสามารถของชุมชนในภูมิภาค/ห้องถิน ตลอดจนเป็นโอกาสให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้ในท้องถินและภูมิภาคของตนเองโดยไม่ต้องย้ายถิ่นฐานเพื่อประกอบอาชีพในเขตเมือง ดังนั้น ความสำเร็จในกรณีของสินค้า OTOP อย่างไรก็ตามระบบการสนับสนุนควรจะต้องคำนึงถึงการเข้าถึงกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในภูมิภาคให้มากขึ้นด้วย

แม้จะได้มีการตระหนักรมากขึ้นต่อผลกระทบในทางลบของการพัฒนาที่มีการนำทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมมาใช้อย่างขาด

ประสิทธิภาพ รวมทั้งการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยด้านการส่งออกกำลังที่ได้รับแรงกดดันจากการกีดกันทางการค้าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตที่มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับระหว่างประเทศซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่เกี่ยวเนื่องกับสิ่งแวดล้อมซึ่งในอีกทางหนึ่งการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และอนุรักษ์และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมจะส่งผลต่อการสร้างสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ของประเทศไทย ความปลดปล่อยในการบริโภคสินค้า และการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยรวมอีกด้วย

ประสบการณ์ในการพัฒนาช่วงที่ผ่านมาได้ชี้ว่า การใช้กฎหมาย มาตรฐาน และกฎระเบียบต่างๆ เป็นกลไกเชิงบังคับ ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากมีช่องโหว่ในการบังคับใช้ (Enforcement) จึงควรเน้นการปลูกจิตสำนึกควบคู่ไปกับการให้สิ่งจุうใจทางเศรษฐกิจและการสนับสนุนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทั้งสาม คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

◆◆◆◆◆

ກາຣພື້ນນາງມິກາຄ : ສຕານກາຣນົມແລະກົດກາງກາຣພື້ນບາ

“

ວົກດູຕະຄຣບູກົຈກົກທີ່ເກີດຂຶ້ນ
ໃນປີ 2540-2541

ສົ່ງພລກະກບໃຫ້ຄຣບູກົຈ
ບອນຖຸກມິກາຄຫຼດຕົວລົງ
ໂດຍຮຽນເກພມຫານຄຣ
ໄດ້ຮັບພລກະກບຫຼດຕົວ
ຮຸນແຮງທີ່ສຸດ

”

ຜລກາຣ໌ພື້ນນາງມິກາຄ
ແລະພລກະທບວິກຸດເສເຮ່ງສູງກົຈຈັບດັ່ງແຕ່ປີ
2540 ເປັນຕົ້ນມາ ໄດ້ສົ່ງຜລດຕ່ອກກາຣປັບປຸງແປ່ງ
ແລະພລກະທບປ່ອກກາຣພື້ນນາເສເຮ່ງສູງກົຈ
ສັງຄມ ທີ່ພັກກຮຽນຫາດີແລະສິ່ງແວດລ້ອມ
ໃນແຕ່ລະກຸມິກາຄທີ່ສຳຄັນ ສຸງປັດຕັ້ງນີ້

**ເສເຮ່ງສູງກົຈຂອງທຸກມິກາຄ
ຫຼດຕົວລົງ ໂດຍ ກາມມ. ໄດ້ຮັບ
ພລກະທບມາກທີ່ສຸດ**

ວົກດູຕະເສເຮ່ງສູງກົຈທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນປີ 2540-
2541 ສົ່ງພລກະທບໃຫ້ເສເຮ່ງສູງກົຈຂອງທຸກ
ມິກາຄຫຼດຕົວລົງ ໂດຍຮຽນເກພມຫານຄຣ
ໄດ້ຮັບພລກະທບຫຼດຕົວຮຸນແຮງທີ່ສຸດ ວອງລົງ
ມາຄື່ອກຕະວັນອອກເຈີ່ງເໜືອ ກາຄເໜືອ
ກາກກລາງ ແລະກາຄໃຫ້ທີ່ຫັດຕ້ວນນ້ອຍທີ່ສຸດ
ເມື່ອວົກດູຕີ່ຄື່ອລາຍລົງດັ່ງແຕ່ປີ 2542 ໄດ້
ສົ່ງຜລໃຫ້ເສເຮ່ງສູງກົຈຂອງທຸກມິກາຄເຮີ່ມເຂົ້າ
ສູງກາວ່າພື້ນຕົວແລະຂ່າຍຍັດຕ່ອນເນື່ອງ ໂດຍ
ເຂພາະກາຄກລາງຂ່າຍຍັດຕົວສູງກວ່າທຸກກາຄ
ແລະກາຄເໜືອພື້ນຕົວໜ້າທີ່ສຸດ

ສຕານກາຣນົມດັ່ງກ່າວທີ່ໃຫ້

ກາກກລາງມີບທບາທອນດັບນິ່ງຕ່ອງ
ເສເຮ່ງສູງກົຈສ່ວນຮົມຂອງປະເທດແທນທີ່
ກຽງເກພມຫານຄຣທີ່ມີຄວາມສຳຄັນລົດລົງ
ເປັນຂັນດັບສອງ ອຍ່າງໄວກົດາມ ສັດສ່ວນ
ກາຣພລິດຂອງທັງສອງກາຄນີ້ຮົມກັນແລ້ວຍັງ
ຄມມີຄວາມສຳຄັນມາກທີ່ສຸດດີ່ສອງໃນສາມ
ທີ່ຮູ້ຮ້ອຍລະ 71.1 ຂອງກາຣພລິດຮົມຂອງ
ປະເທດ ແລະໄມ່ປັບປຸງແປ່ງເມື່ອເຖິງ
ກັບໃນຊ່ວງກ່ອນວົກດູຕີ່ ສ່ວນເອີກ 3 ມິກາຄ
ຮອບນອກ ໄດ້ແກ່ ກາຄຕະວັນອອກເຈີ່ງເໜືອ
ກາຄເໜືອແລະກາຄໃຫ້ຍັງກົງມີບທບາທຕ່ອງ
ເສເຮ່ງສູງກົຈສ່ວນຮົມຄ່ອນຫັ້ນໜ້ອຍແລະໄມ່ມີ
ກາຣປັບປຸງແປ່ງເດັ່ນຮັດ ໂດຍສັດສ່ວນກາຣ
ພລິດຮົມກັນແລ້ວເປັນເພີ່ມຮ້ອຍລະ 28.9
ທີ່ຮູ້ຮ້ອຍກ່າວໜ້າໃນສາມຂອງປະເທດ

ສາເຫດສຳຄັນທີ່ໃຫ້ມິກາຄ
ຮອບນອກມີຄວາມສຳຄັນທີ່ເສເຮ່ງສູງກົຈຂອງ
ປະເທດນ້ອຍ ເນື່ອງມາຈາກລັກຜະນະ
ໂຄຮ່ວງທາງເສເຮ່ງສູງກົຈຂອງທັງ 3 ມິກາຄ
ຢັງມີສູ່ານແຄບແລະພົ່ງປົງກາຄເກພມຫານຄຣ
ກາຣບົງການເປັນຫຼັກ ຕາມຕັກຍົກພັບແລະ
ໂຄກສຂອງພື້ນທີ່ໃນມິກາຄ ໃນຊ່ວງໜ້າ

ວົກດູຕີ່ ກາກເກພມຫານມີຄວາມສຳຄັນທີ່ການ
ພລິດຂອງມິກາຄເໜືອນີ້ມາກຂຶ້ນ ໂດຍ
ເຂພາະກາຄໃຫ້ມີບທບາທຕ່ອງກາຣພລິດ
ທາງເກພມຫານຂອງປະເທດນີ້ທີ່ສຸດດີ່
ເກືອບໜ້າໃນສາມ ແຕ່ບທບາທດັ່ງລົວລົດ
ລົງຈາກຊ່ວງກ່ອນວົກດູຕີ່ ຂະນະທີ່ກາຄຕະວັນ
ອອກເຈີ່ງເໜືອແລະກາຄເໜືອມີບທບາທ
ເພີ່ມຂຶ້ນ

ນອກຈາກນີ້ ກາຄຕ້າໃນມິກາຄ
ຍັງສາມາດຮັກໝາສັດສ່ວນຕ່ອງປະເທດຄອງ
ເດີມໃນຊ່ວງກ່ອນແລະໜ້າວົກດູຕີ່ ປັ່ງຈັຍ
ສັບສົນທີ່ສຳຄັນຄື້ອງ ກາຄຕ້າຫາຍແດນທີ່
ອາຫັນຄວາມໄດ້ເບີ່ງທາງທີ່ຕັ້ງມີພື້ນທີ່
ຕິດຕ່ອກກັບປະເທດເພື່ອນບ້ານແລະຄວາມ
ພ້ອມຂອງກາຄເກອກນີ້ໃນການດຳເນີນການ
ສ່ວນກາບໃກ່ການມີບທບາທສຳຄັນມາກຂຶ້ນ
ໃນທຸກມິກາຄເນື່ອງຈາກການຂໍາຍຕັ້ງດ້ານ
ຊັງກິຈບົງການແລະກາຮ່ວມທີ່ເຫັນໃນມິກາຄ
ໂດຍເຂພາະກາຄໃຫ້ສັດສ່ວນກາຣພລິດຕ່ອງ
ປະເທດເພີ່ມຂຶ້ນນັບເປັນທົບທາທີ່ໄດ້ເດັ່ນ
ຂອງກາຄໃຫ້ໃນອານັດ

ສໍາໜັກການພລິດກາຄອຸດສານກວມ

ในภูมิภาครอบนอก แม้ยังมีสัดส่วนน้อย แต่เริ่มมีบทบาทต่อเศรษฐกิจภาคมากขึ้น โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอัตราการขยายตัวสูงกว่าประเทศ เนื่องจากเป็นฐานการผลิตสำคัญใน การรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงาน อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก อุตสาหกรรมต่อเนื่อง และอุตสาหกรรม รับซื้อการผลิตจากกรุงเทพมหานครและ พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ทำให้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเริ่มปรับ โครงสร้างเศรษฐกิจเข้าสู่การเป็นฐาน อุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศไทย

ความเหลือมล้ำของฐานะทางเศรษฐกิจ และผลิตภัณฑ์งานระหว่างภาคเพิ่มมากขึ้น

การเติบโตของเศรษฐกิจในแต่ละ ภูมิภาคดังกล่าวก่อให้เกิดแรงงานและ กำรเมืองทำขึ้นของประเทศไทย ได้ปรับเข้าสู่ สาขาอุตสาหกรรมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม กำรเมืองทำเกือบครึ่งหนึ่งยังอยู่ในภาค เกษตรและอยู่ในภาคตะวันออกเฉียง เหนือมากที่สุด ขณะที่กำรเมืองทำใน ภาคอุตสาหกรรมและการบริการ มี สัดส่วนน้อยเป็นเพียงร้อยละ 17.3 เมื่อ

เปรียบเทียบความแตกต่างของมูลค่าการ ผลิตระหว่างสาขาอุตสาหกรรมที่มี สัดส่วนมากที่สุด กับมูลค่าการผลิตภาค เกษตรที่มีสัดส่วนน้อย ประกอบกับ ปัญหากำลังแรงงานกว่าร้อยละ 60 มี การศึกษาต่างๆ ว่ามีรอยமศึกษาตอนต้น จึง สะท้อนให้เห็นถึงความเหลือมล้ำของผล ตอบแทนจากการผลิตระหว่างภาคการ ผลิตอย่างชัดเจน ซึ่งส่งผลกระทบต่อ ประสิทธิภาพการผลิตและการเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย นอกจากนี้ ยังพบว่ามีแรงงานที่อยู่ใน ระบบประกันสังคมเพียงร้อยละ 21.3 ของกำลังแรงงานทั้งประเทศ โดย กรุงเทพมหานครมีสัดส่วนผู้ป่วยประกันตน สูงสุดและภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำ สุดเพียงร้อยละ 4.7 เท่านั้น

ความเหลือมล้ำของฐานะทาง เศรษฐกิจระหว่างภาคที่เพิ่มมากขึ้น เกิด จำกความแตกต่างของบทบาทและ โครงสร้างเศรษฐกิจระหว่างภาคดังกล่าว ทำให้ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์รวมของอุตสาหกรรม การค้า การ ธนาคาร และการบริการของประเทศไทย โดย มีสัดส่วนถึงร้อยละ 89.2 ของการผลิต ภาคอุตสาหกรรมทั้งประเทศในปี 2544 ขณะเดียวกันมีสัดส่วนของการค้า การ

ธนาคาร และการบริการ เป็นถึงร้อยละ 67.8 ร้อยละ 73.9 และร้อยละ 64 ของ ประเทศ ตามลำดับ ในทางตรงกันข้าม การผลิตภาคเกษตรส่วนใหญ่ ร้อยละ 70 อยู่ใน 3 ภูมิภาครอบนอก ก่อให้เกิดความ เหลือมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาค ส่วนกลางกับภูมิภาครอบนอก

นอกจากนี้ เนื่องจากมี ผลิตภัณฑ์งานระหว่างภาค ปราบภูมิภาค ยังมีความแตกต่างอยู่มาก กล่าวคือ กรุงเทพมหานครและภาคกลางมีผลิตภัณฑ์งานสูงที่สุด โดยเฉพาะ กุ้งเผา ที่มีสัดส่วนถึงร้อยละ 2.2 เท่า ส่วนผลิตภัณฑ์งานระหว่างสาขา พบว่า ยังมีความเหลือมล้ำกันมาก โดยผลิตภัณฑ์งานภาคเกษตรยังต่ำกว่าภาคอุตสาหกรรมถึง 9 เท่า และต่ำกว่าสาขาวิชาการค้าและการ ธนาคารเกือบ 6 เท่า

คนยากจนมีแนวโน้มลดลง แต่ยังมีความเหลือมล้ำ ระหว่างภาคสูง

ในส่วนของการกระจายรายได้ และความยากจนในภูมิภาคในช่วงปี 2539-2545 รายได้ครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น ในทุกภูมิภาค แต่ความเหลือมล้ำของ รายได้ระหว่างภูมิภาคยังอยู่ในระดับสูง แม้ความยากจนมีแนวโน้มลดลงแต่ยังคง กระชุกตัวอยู่ในภาคตะวันออกเฉียง เหนือมากที่สุดถึงเกือบสองในสามของ ประเทศไทย ขณะที่การกระจายรายได้ปรับ ตัวดีขึ้นทั้งในระดับประเทศไทยและระดับ ภูมิภาคและเป็นการเพิ่มขึ้นในกลุ่มผู้มี รายได้ต่ำมากกว่าผู้มีรายได้สูง โดยค่า สัมประสิทธิ์การกระจายรายได้หรือค่ากิน ลดลง จากร้อยละ 52.5 ในปี 2543 เป็น ร้อยละ 51.1 ในปี 2545 แต่ยังอยู่ใน ระดับไม่น่าพอใจเมื่อเทียบกับปี 2531

ที่มีค่าจินน้อยที่ร้อยละ 48.5 ส่วนซึ่งว่างระหว่างผู้มีรายได้สูงและรายได้ต่ำลดลงจาก 14.8 ในปี 2543 เป็น 13.7 ในปี 2545

อย่างไรก็ตาม ส่วนแบ่งรายได้ของคนมีรายได้สูงสุดและคนที่มีรายได้ต่ำสุดไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนักในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา กล่าวคือ ส่วนแบ่งรายได้ของคนที่มีรายได้มากที่สุด 20% สุดท้าย มีส่วนแบ่งเกินครึ่งหนึ่งของรายได้ทั้งหมด ขณะที่คนส่วนใหญ่วัยละ 60 มีส่วนแบ่งรายได้รวมกันเพียงหนึ่งในสี่ของรายได้ทั้งหมดเท่านั้น

สำหรับความแตกต่างการกระจายรายได้ระหว่างภาคเกษตรกับ nonภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลงเกือบทุกพื้นที่ ยกเว้นกรุงเทพมหานครที่มีความเหลื่อมล้ำมากขึ้น นอกจากนี้ ค่าจ้างแรงงานยังมีความแตกต่างระหว่างภาคและระหว่างพื้นที่ชนบทกับเมืองมากขึ้นด้วย

สุขภาพอนามัยของคนไทย : ยังไงเป็นห่วงทุกภูมิภาค

ในภาพรวมความอยู่ดีมีสุขของคนไทยหลังวิกฤตเศรษฐกิจได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและมากกว่าช่วงก่อนวิกฤตแต่เมื่อพิจารณาสถานการณ์การพัฒนาสังคมในภูมิภาคในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 จนถึงครึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 พ布 ว่า สุขภาพอนามัยของประชาชนยังน่าเป็นห่วงทุกภูมิภาค อัตราการเจ็บป่วยของประชาชนมีแนวโน้มสูงขึ้นจากร้อยละ 15.1 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 18.7 ในปี 2546 โดยภาคเหนือมีอัตราการเจ็บป่วยของประชาชนสูงสุดถึงร้อยละ 24.5 ในปี 2546 รองลงมาคือ กรุงเทพมหานครและภาคกลาง ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ มีอัตราการเจ็บป่วยเพิ่มขึ้นไม่มากนัก โรมที่เจ็บป่วยกันมาก คือ โรมทางเดินหายใจ โรมกล้ามเนื้อเด่นเอ็น

และกระดูก และโครงระบบทางเดินอาหาร ขณะเดียวกันการเสียชีวิตของมารดาและทารกมีแนวโน้มสูงขึ้นเกือบทุกภาค โดยเฉพาะภาคใต้ ซึ่งมีสัดส่วนของมารดาที่เสียชีวิตสูงสุดถึง 38.4 คนต่อการเกิดมีชีพแสนคน รองลงมาคือภาคเหนือ แม้แต่กรุงเทพมหานครก็มีจำนวนมารดาเสียชีวิตเพิ่มขึ้น 1.6 เท่า

นอกจากนี้ยังมีปัญหาความเหลื่อมล้ำจากการกระจายบุคลากรทางการแพทย์ในภูมิภาคในระดับสูง แม้ว่าปัจจุบันประชาชนจะสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพ เนื่องจากการนัดลักษณะกันสุขภาพ 30 นาทีรักษาทุกโรค ครอบคลุมกว่าร้อยละ 90 ของประชาชนในทุกภูมิภาค แต่ปัญหาความเหลื่อมล้ำของการกระจายบุคลากรทางการแพทย์ระหว่างภูมิภาคยังมีอยู่ในระดับสูง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการให้บริการอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง ได้โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีแพทย์ต่อประชากรเป็น 1 : 7,200 ขณะที่ภาคอื่นๆ มีสัดส่วนใกล้เคียงกันคือ 1 : 3,600 – 4,000 คน เมื่อเทียบกับกรุงเทพมหานครที่มีประมาณ 1 : 1,000 คน

ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาระหว่างภูมิภาคยังมีอยู่มาก

ทางด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประชาชนระหว่างภูมิภาคยังมีอยู่มาก ขณะที่คุณภาพการศึกษาของนักเรียนโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกภูมิภาค กล่าวคือ สัดส่วนประชาชนที่คิดเป็นทำเป็นระหว่างภูมิภาค มีความแตกต่างอย่างชัดเจน โดยกรุงเทพมหานครมีอัตราการเรียนรู้ของประชาชนสูงสุดร้อยละ 73.7 รองลงมาคือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ มีอัตราใกล้เคียงกันอยู่ระหว่างร้อยละ 58.7 – 53.2 ส่วนภาคเหนือมีสัดส่วนการเรียนรู้ของประชาชนต่ำสุด เพียงร้อยละ 48.2

ส่วนความเหลื่อมล้ำของระดับการศึกษายังมีอยู่บ้าง โดยประชาชนในกรุงเทพและปริมณฑลมีการศึกษาโดยเฉลี่ยสูงสุด 9.7 ปี ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำสุด 5.7 ปี เหนือขึ้นไป คือภาคเหนือ 6.0 ปี ภาคกลางและภาคใต้ 6.9 ปี ขณะที่ยังมีเด็กจำนวนหนึ่งที่เข้าไม่ถึงบริการทางด้านการศึกษา สำหรับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนโดยรวมในทุกภูมิภาคทุกระดับการศึกษายังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เมื่อเทียบกับเกณฑ์การผ่านร้อยละ 50 โดยวิชาที่มีค่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำสุดคือ วิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

ล้มพันธภาพของครอบครัว เลื่อมถอยลงทุกภูมิภาค

ส่วนสัมพันธภาพของครอบครัวพบว่า มีปัญหาการหย่าร้างเพิ่มขึ้น และปัญหาทางเศรษฐกิจที่ก่อร้ายอย่างรุนแรง 40 ของครอบครัวไม่สามารถพึงตนเองได้ ทั้งนี้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลกระทบให้เกิดการแตกแยกของชีวิตครอบครัว โดยอัตราการหย่าร้างของครอบครัวไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกภาค กรุงเทพมหานครมีอัตราการหย่าร้างสูงกว่าทุกภาค รองลงมาคือภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นสูงมาก ที่สำคัญคือครอบครัวกว่าร้อยละ 40 ยังไม่สามารถพึงพาตนเองทางเศรษฐกิจ โดยครัวเรือนในกรุงเทพมหานครสามารถพึงตนเองทางเศรษฐกิจได้สูงสุดถึงร้อยละ 74.1 ของจำนวนครัวเรือนในกรุงเทพมหานครในปี

2545 รองลงมาเป็นครัวเรือนในภาคกลางร้อยละ 63.5 ส่วนครัวเรือนในภาคอื่นๆ สามารถพึงต้นทางทางเศรษฐกิจได้ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนครัวเรือนในภาคนั้น

ความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและสาธารณูปโภคพื้นฐาน : แนวโน้มเดี๋ยวนี้

ในด้านความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยและการเข้าถึงบริการพื้นฐานของประชาชนในแต่ละภูมิภาค พบว่า มีแนวโน้มเดี๋ยวนี้ โดยเฉพาะไฟฟ้าครอบคลุม เกือบร้อยละ 100 มีเพียงประชาชนที่อาศัยบนที่สูงหรือห่างไกลชุมชนที่ระบบบริการไฟฟ้าเข้าไม่ถึง สำหรับประปา ครอบคลุมมากกว่าร้อยละ 60 ในปี 2545 โดยภูมิภาคที่ยังมีปัญหาอยู่มากคือ ภาคใต้ที่ยังครอบคลุมประชากรในสัดส่วนที่ค่อนข้างต่ำเพียงร้อยละ 36.6

อย่างไรก็ตาม ประชาชนในภูมิภาคยังมีความไม่ปลดภัยในเชิงดูแลทรัพย์สิน แต่มีแนวโน้มเดี๋ยวนี้ โดยคิดอาชญากรรมลดลงเกือบทุกภาค ยกเว้นภาคกลางและกรุงเทพมหานครที่มีคิดอาชญากรรมมากที่สุด โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครที่คิดเพิ่มจาก 4.48 คนต่อพันคนในปี 2543 เป็น 5.03 คนต่อพันคน ในปี 2545 ในขณะที่คิดเดียวเสพติดเพิ่มขึ้นเนื่องจากการประมงและความกับยาเสพติดของรัฐบาล สำหรับปัญหาการตายด้วยอุบัติภัยยังอยู่ในระดับสูงทุกภาค โดยภาคกลางมีอัตราการตายมากที่สุดถึง 87.3 คนในปี 2545 และในช่วงปี 2543-2545 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 5.5 ต่อปี ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีแนวโน้มลดลง

“
การมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการบริหารการพัฒนาประเทศ
พบว่าเพิ่มมากขึ้นกับ
การมีส่วนร่วมในการเมือง
และการพัฒนาท้องถิ่น
ด้วยการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง^๑
การร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม/
องค์กรชุมชน
”

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น

สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการบริหารการพัฒนาประเทศ พบว่า เพิ่มมากขึ้นทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน และร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของชุมชนก่อนมีรัฐธรรมนูญใหม่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภาคที่มีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยเฉลี่ยสูงสุด แต่มีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ เดียวกับภาคเหนือขณะที่ภาคใต้ ภาคกลาง และกรุงเทพมหานครเปลี่ยนไปในทิศทางเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในปี 2544 พบว่าภาคใต้ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงสุดถึงร้อยละ 75.7 ของประชากรที่มีสิทธิทั้งภาค รองลงมาคือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรเพิ่มขึ้นหลังมี

รัฐธรรมนูญใหม่ โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 91.9 ของครัวเรือนทั้งหมด

การอนุรักษ์ป่าไม้ และความสมดุล และระบบนิเวศน์ : ต่ำกว่าเกณฑ์ทุกภูมิภาค

ผลกระทบจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นฐานการผลิตของประเทศลดลงเวลากราฟ 40 ปีที่ผ่านมา ทำให้ปริมาณทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศดีขึ้น และเสื่อมโทรมลงไปมาก แม้จะมีการตั้งตัวและดำเนินการฟื้นฟูในหลายฯ ด้าน แต่ยังจำเป็นต้องเร่งดำเนินการแก้ปัญหาสำคัญที่ยังคงมีอยู่ โดยเฉพาะพื้นที่ป่าไม้ โดยรวมลดน้อยลงจนอยู่ในเกณฑ์อันตรายต่อความสมดุลของระบบนิเวศน์ โดยมาตรฐานความสมดุลของระบบนิเวศน์กำหนดให้มีป่าไม้ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งหมด แต่จากข้อมูลป่าไม้ในปี 2541 พื้นที่ป่าไม้เกือบทุกภาคต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้นภาคเหนือที่มีพื้นที่ป่าไม้เหลือมากที่สุดประมาณ 45.6 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 43 ของพื้นที่ภาค รองลงมาคือ ภาคกลางร้อยละ 22.7 ภาคใต้ร้อยละ 17.2 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ป่าไม้เหลือน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 12.4 ของพื้นที่ภาค

คุณภาพน้ำดีขึ้น ในขณะที่มลพิษทางเสียงในเขตเมืองใหญ่ยังมีปัญหา

สำหรับคุณภาพแหล่งน้ำส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี ยกเว้นภาคกลางที่แหล่งน้ำมีปัญหามากโดยตลอด ได้แก่ แม่น้ำท่าจีนตอนล่าง และแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง เนื่องจากเป็นแหล่ง

ชุมชนขนาดใหญ่ จึงเป็นที่รองรับน้ำเสียปริมาณมาก ส่วนภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือคุณภาพแคลงน้ำอยู่ในเกณฑ์ใกล้เดียว กับสภาพน้ำธรรมชาติ สำหรับภาคใต้มีปัญหาเฉพาะที่เลสานบสูงขึ้นาที่สกปรกเกินเกณฑ์มาตรฐาน

ในด้านภาวะมลพิษทางเสียง ในเขต กทม. และเมืองใหญ่ในภูมิภาคต่างๆ เป็นปัญหาน่าห่วง โดยเฉพาะในถนนที่มีระดับเสียงเกินเกณฑ์มาตรฐาน 70 เดซิเบลsex และมีแนวโน้มเกินเกณฑ์มากขึ้น เนื่องจากยังคงมีการก่อสร้างและขยายตัวของเมือง ทำให้เสียงจากเครื่องจักรและมนุษย์เพิ่มมากขึ้น ทำให้ความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง สร้างผลเสียต่อสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตของประชาชน สำหรับคุณภาพอากาศยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเนื่องจากปัญหาฝุ่นละอองและก๊าซโอดีโซน มีแนวโน้มลดลงอยู่ในเกณฑ์ปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน ยกเว้นบางบริเวณในกรุงเทพมหานคร

ทิศทางการพัฒนาภาคในระยะต่อไป

ผลการพัฒนาที่ผ่านมา แม้จะพิลึกฟื้นเศรษฐกิจของส่วนภูมิภาคได้ในระดับหนึ่ง แต่ปัญหาด้านความเป็นธรรมของ การพัฒนา ซึ่งเกิดความเหลื่อมล้ำ ของฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมระหว่างภูมิภาคยังคงมีอยู่ เมื่อกำรพยายามที่ได้ และพยายามผลการพัฒนาไปสู่ภูมิภาคเริ่มมีแนวโน้มดีขึ้น ความยากจนและความแตกต่างของรายได้ระหว่างภาคได้ลดลง แต่ยังคงเป็นปัญหาที่น่าห่วง สำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขอย่างต่อเนื่อง การกระจายบริการชั้นพื้นฐานซึ่งให้ประโยชน์ในส่วนภูมิภาคเข้าสู่การศึกษา สาธารณสุข ได้มากขึ้น ช่วยยกระดับ

สุขภาพอนามัย ความรู้ สร้างผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในส่วนภูมิภาคดีขึ้นระดับหนึ่ง แต่ยังมีปัญหาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ซึ่งยังคงแตกต่างจากส่วนกลางอย่างชัดเจน และเป็นข้อจำกัดในด้านการเริ่มต้นของส่วนภูมิภาคในระยะต่อไป ทั้งนี้ได้มีประเด็นข้อเสนอแนะการพัฒนาภูมิภาคที่สำคัญคือ

- การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและขีดความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาคอย่างยั่งยืน** โดยมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาคให้มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและสมดุล สามารถปรับโครงสร้างการผลิต ตรวจสอบ รับต่อ ประเมินและเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว มีการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพตามศักยภาพของพื้นที่ และความต้องการของตลาดโลก สามารถปรับเปลี่ยนและปรับตัวได้เร็ว สามารถรับต่อ ประเมินและเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว มีการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพตามศักยภาพของพื้นที่ และความต้องการของตลาดโลก สามารถปรับเปลี่ยนและปรับตัวได้เร็ว ประเมินและเชิงแข็ง ควบคู่กับการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างการมีงานทำที่มั่นคงและพัฒนาผลิตภัณฑ์และงานให้สูงขึ้น เพื่อให้มีรายได้สูงขึ้นโดยเพียงต่อการดำเนินชีวิต

- การกระจายรายได้และผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม** ความมุ่งใจที่ประ予以ชัน และอนุรักษ์พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติให้อยู่ในปริมาณที่ระบบนิเวศน์สามารถพึ่งตัวกันลับสู่สภาพเดิม และปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมในระดับที่ระบบนิเวศน์สามารถดูดซับและทำลายมลพิษได้ เพื่อคงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นสุนทรีย์ ผลิตของระบบเศรษฐกิจและกำรดำเนินชีวิตของคนในภูมิภาคได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดไป

- การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมให้เกิดความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน** ความมุ่งการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยพัฒนาศักยภาพคนและสภาพแวดล้อมในการดำเนินชีวิตให้ครอบคลุมมิติการมี

สุขภาพอนามัยที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรู้หรือการศึกษาให้มีทักษะความสามารถรู้เท่าทันโลก การมีชีวิตครอบครัวที่เป็นสุขและอบอุ่น มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและเข้าถึงบริการสาธารณูปโภค มีความปลดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคม

- การจัดการคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน** ความมุ่งใจที่ประ予以ชัน และอนุรักษ์พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติให้อยู่ในปริมาณที่ระบบนิเวศน์สามารถพึ่งตัวกันลับสู่สภาพเดิม และปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมในระดับที่ระบบนิเวศน์สามารถดูดซับและทำลายมลพิษได้ เพื่อคงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นสุนทรีย์ ผลิตของระบบเศรษฐกิจและกำรดำเนินชีวิตของคนในภูมิภาคได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดไป

- การบริหารจัดการเพื่อการแปลงແแนไปสู่การปฏิบัติ** ความมุ่งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่นในกระบวนการพัฒนาทุกระดับ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนในพื้นที่

◆◆◆◆◆

การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย : ความพันกีจังไม่เป็นจริง

“

พฤติกรรมการผลิต
และการบริโภคก้าวหน้าสเม
ของคนยังทำให้วัดถึงการ
ดำเนินชีวิตในลักษณะขาด
ความกลมกลืนกับสภาพ
แวดล้อมจึงนำไปสู่ข้อสรุปก้าว
“เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา
การพัฒนาไปมีคุณภาพ
และไม่ยั่งยืน”

”

การพัฒนาประเทศไทยในอดีตของไทยได้ให้ความสำคัญกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว ทั้งยังใช้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย โดยไม่มีการวางแผนอย่างระมัดระวังและรอบคอบ ทำให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติสะสมพอกพูนมากขึ้นตามเวลาที่ผ่านไป นอกจากนี้ พฤติกรรมการผลิตและการบริโภคที่ไม่เหมาะสมของคน ยังทำให้วิถีการดำเนินชีวิตในสังคมขาดความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม จึงนำไปสู่ข้อสรุปก้าว “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่มีคุณภาพและไม่ยั่งยืน” บทเรียนที่ได้จากการพัฒนาเหล่านี้ แสดงให้ประเทศไทยและประเทศต่างๆ ทั่วโลก มุ่งไปสู่แนวคิดใหม่เนื่องจากการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยได้ลงนามร่วมกันในแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ของสหประชาชาติเมื่อปี พ.ศ. 2535 ณ กรุงริโอ เดอ Janeiro ประเทศบราซิล ซึ่งถือเป็นแผนแม่บทของโลกสำหรับการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม ในขณะเดียวกันก็ให้การคุ้มครองฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อผลประโยชน์ของคนรุ่นต่อไป

การพัฒนาประเทศไทยสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนดังกล่าว จำเป็นจะต้องกำหนดกรอบในการกำหนดกรอบในการกำหนดกรอบ ตรวจสอบและติดตามประเมินผล รวมทั้งตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่ชัดเจน ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงได้ดำเนินการศึกษาเพื่อกำหนดรับผิดชอบการติดตามประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืนในภาพรวมพร้อมทั้งพัฒนาดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Indicators : SDI) ที่เหมาะสมของประเทศไทย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือติดตามและวัดผลกระทบการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย : สมดุล 3 ด้าน มุ่งสู่ 4 เป้าประสงค์

การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทยมีพื้นฐานแนวคิดมาจากการพัฒนาที่มีดุลยภาพ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม การพัฒนาทั้ง 3 มิติจะต้องเกือบกูญและไม่เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน การพัฒนาเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างมีคุณภาพและแข็งขันได้ จะต้องคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สามารถสนับสนุน รักษาไว้ให้ประโยชน์ได้อย่างยั่งนานา ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประยุตและมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยไม่ส่งผลกระทบต่อความต้องการของคนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ทั้งนี้ ต้องคงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นฐานการผลิตของระบบเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตของมนุษย์ได้อย่างต่อเนื่องตลอดไป

นอกจากนี้ ยังต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพคนและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยการบริหารจัดการทรัพยากรและผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีการปลูกฝังค่านิยมของคนไทยให้มีความพอเพียงและพึงดูแลให้เหมาะสมเดียวกันกับการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยมาใช้ในการดำเนินวิธีชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างเกือบกูญ สามารถปรับตัวรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงบนฐานของสังคมแห่งความรู้ ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างให้เกิดการพัฒนาที่มีดุลยภาพระหว่างมิติทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนและสังคมสันติสุขตลอดไป โดยได้กำหนดเป้าประสงค์ของการพัฒนา 4 ประการ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เป้าประสงค์ 4 ประการของการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย

1. คุณภาพ	2. เศรษฐกิจและ การปรับตัว
เพื่อให้สังคมไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นสังคมฐานความรู้ มีการพัฒนาศักยภาพและการศึกษาได้ด้วยตนเอง มีการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพตามศักยภาพการผลิต ในประเทศ โดยใช้ความได้เปรียบเชิงแข่งขันควบคู่กับผลิตภาพ (productivity) เพิ่มผลผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และลดมลพิษเชิงป้องกัน	เพื่อให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ มีการสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม โดยคำนึงขีดจำกัดและความสามารถในการรองรับของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาและการบริหารจัดการเศรษฐกิจระดับฐานรากอย่างครบวงจร มีสินค้าภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย มีการลงทุนในศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ท้องถิ่นเป็นมรดกโลก งามของชาติ
3. การกระจายการพัฒนาอย่างเป็นธรรม	4. ระบบการบริหารจัดการที่ดี
เพื่อให้ประชาชนมีสิทธิและหน้าที่ ตลอดจนมีความเท่าเทียมกัน ทั้งด้านเพศ อารมณ์ รายได้ การศึกษา ความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีพ และบริการพื้นฐานทางสังคม มีโอกาสในการเข้าถึงตลาดและการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม โดยคำนึงถึงความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันและส่วนรักษาทรัพยากรให้คนรุ่นอนาคต	ประชากรทุกภาคส่วนของสังคม มีโอกาส และสิทธิในการรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในด้านนโยบายสาธารณะ โดยผ่านการบริหารจัดการและความร่วมมือแบบบูรณาการของสถาบันการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย

การบรรลุถึงเป้าประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 4 ประการนั้น จำเป็นจะต้องกำหนดองค์ประกอบสำคัญที่ต้องดำเนินการ แต่ละมิติของการพัฒนา เพื่อประโยชน์ในการจัดทำตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ให้ความสำคัญกับการวัดผลการพัฒนาที่แสดงถึงลักษณะการมีดุลยภาพ และเกือบกูญ กัน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจากการศึกษา รวมรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรือเป็นเหตุเป็นผลโดยตรงต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยอาศัยการประชุมระดมความคิดของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมาทำการคัดเลือกตัวชี้วัดในแต่ละมิติ ทำให้ได้ตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนการพัฒนาในแต่ละมิติและสอดคล้องกับบิบทการพัฒนาของประเทศไทย โดยผ่านการคัดเลือกและเกณฑ์มาตรฐานการประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษาฯ ในขั้นต้น รวมทั้งสิ้น 37 ตัวชี้วัด

อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดบางส่วนยังมีข้อจำกัดด้านข้อมูล เนื่องจากยังอยู่ในระหว่างการพัฒนาแนวคิด “ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลมาก่อน หรือเป็นข้อมูลเก่าในอดีตยังไม่ได้ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน ทำให้ไม่อาจนำตัวชี้วัดทั้งหมดมาใช้คำนวณด้วย” ได้ จึงคัดเลือกเฉพาะตัวชี้วัดที่มีความสมบูรณ์ของข้อมูลเพียงพอและสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่ยังยืนในแต่ละมิติที่กำหนด ซึ่งมีทั้งสิ้น 23 ตัวชี้วัด ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยังยืนของประเทศไทย (ชุดที่ 1)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
มิติเศรษฐกิจ หมายถึง การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยให้เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ มีเสถียรภาพ เป็นการเติบโตที่ไม่ทำลายลักษณะเดิม และยั่งยืนได้ในระยะยาว และมีการกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึง棕色化 หมายความว่ามีการอนุรักษ์ พื้นที่ และรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	
1. การพัฒนาอย่างมีคุณภาพ การผลิตสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับศักยภาพทางการผลิตของประเทศไทยและความต้องการของตลาด มีการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการวางแผนการผลิตและการบริหารที่เหมาะสม ไม่ทำลายลักษณะเดิม และโดยยุบผันธุ์ฐานของการอนุรักษ์ พื้นที่ และรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	1) ประสิทธิภาพการผลิตโดยรวม (TFP) 2) การใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทย (GDP) 3) การใช้พลังงานหมุนเวียน 4) การนำขยะกลับมาใช้ใหม่
2. การพัฒนาอย่างมีเสถียรภาพ ระบบเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพในประเทศไทยและต่างประเทศ สามารถพึ่งตนเองได้ มีภาระคุ้มกันทางเศรษฐกิจที่พร้อมรับภัยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นการเติบโตที่ไม่ทำลายลักษณะเดิม และยั่งยืนได้ในระยะยาว	5) อัตราการว่างงานรวม 6) สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทย (GDP) 7) คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทย (GDP)
3. การกระจายความมั่งคั่ง การสร้างโอกาสการเข้าถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปัจจัยการผลิต และโครงสร้างพื้นฐานของรัฐอย่างทั่วถึง ที่จะนำไปสู่การลดช่องว่างของรายได้และกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึง	8) สมรรถนะเชิงเศรษฐกิจและสังคมที่ดี 9) ผลลัพธ์จากการแก้ไขปัญหาความยากจน
มิติสังคม หมายถึง การพัฒนาที่มุ่งให้คนและสังคมไทยมีคุณภาพ สามารถปรับตัวรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึก พฤติกรรม และวิถีชีวิตที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต มีการนำทุนทางสังคมและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ โดยอยู่ภายใต้ระบบการบริหารจัดการที่ดี ที่มุ่งให้คุณและสังคมไทยเข้มแข็ง อยู่ดีมีสุข และพัฒนาได้อย่างยั่งยืน	
1. การพัฒนาศักยภาพและการปรับตัวบนสังคมฐานความรู้ การพัฒนาค่านิยมในสังคมทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กรให้มีศักยภาพ มีโอกาสในการพัฒนาความรู้ ความคิด ทักษะอาชีพ การบริหารจัดการได้ด้วยตนเองอยู่ในสังคมฐานความรู้ และเกือบทุนต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	10) จำนวนปีเฉลี่ยที่ได้รับการศึกษา 11) ผลลัพธ์ของการเรียน
2. การพัฒนาคุณภาพชีวิตและความมั่นคงในการดำรงชีวิต การพัฒนาให้คนในสังคมไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตที่ดี มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสุขภาพอนามัยแข็งแรง สามารถเข้าถึงระบบการคุ้มครองทางสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน	12) อายุขัยเฉลี่ยเมืองแรกเกิด 13) สุขภาพของประชากร 14) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
3. การสร้างค่านิยม ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย ให้มีภูมิคุ้มกันของสังคม สังคมไทยต้องมีค่านิยมและแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ประยัศ มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ไม่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและฐานทรัพยากรของชาติในระยะยาว อาศัยภูมิปัญญาของถิ่นบ้านประจำเป็นประยุกต์ใช้อย่างกลมกลืน มีการดำเนิน政策รองรับความต้องการของชาติได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	
4. การสร้างความเสมอภาคและการมีส่วนร่วม ประชากรไทยต้องได้รับความเท่าเทียมกันทั้งทางเพศ การศึกษาอาชีพ การงาน สวัสดิการ สภาพแวดล้อม และสิทธิเสรีภาพ ภายใต้ข้อบุนเดศแห่งกฎหมาย หลักมนุษยธรรม และมีโอกาสร่วมในกิจกรรมของสังคมโดยรวม เช่น การปกครอง โดยมีสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การร่วมในกระบวนการตัดสินใจต่อนโยบายสาธารณะใดๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อสังคม โดยยึดหลักการบริหารจัดการที่ดี	15) ตัวชี้วัดการมีส่วนร่วม 16) ตัวชี้วัดการครอบครัว
มิติสิ่งแวดล้อม หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ตลอดจนการใช้คุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อสนับสนุนความต้องการของมนุษย์ รวมทั้งการกระจายโอกาสและการมีส่วนร่วมในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
1. การส่งเสริมรักษา การใช้ การป้องกัน และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางด้านกายภาพและชีวภาพ ต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการนำกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนามาสสัมผัสงานเข้าด้วยกันเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ มากที่สุด โดยคำนึงถึงความต้องการของคนทั่วไปอย่างบูรณาและมุ่งสร้างรักษาทุกรูปแบบที่ได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากภาคต่างๆ รวมถึงภาคเอกชน ที่มีความสามารถในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจสามารถรองรับและพื้นตัวกลับสู่สภาพเดิม	17) สัดส่วนพื้นที่ป่าต่อพื้นที่ประเทศ 18) สัดส่วนของพื้นที่ป่าชายเลนต่อพื้นที่ป่าหมาย 19) ปริมาณสัดวันน้ำเศรษฐกิจที่รับได้ในระยะ 3 กม. นอกชายฝั่งทะเลไทย 20) การใช้น้ำได้ดีต่อปริมาณที่มีอยู่
2. การมีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี การพัฒนาประเทศต้องคำนึงถึงคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย มีการดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษต่าง ๆ ทั้งทางน้ำ ดิน และอากาศ ตลอดจนดำเนินการเพื่อป้องกันการเกิดมลพิษผ่านทางการผลิตและการบริโภคของประชาชน	21) สัดส่วนของแหล่งน้ำที่มีคุณภาพดีในเกณฑ์ต่อแหล่งน้ำทั้งหมด 22) คุณภาพอากาศในเมืองหลักที่เกินค่ามาตรฐาน 23) ของเสียอันตรายที่ได้รับการบำบัดอย่างถูกต้อง
3. การมีส่วนร่วมและการกระจายการใช้ทรัพยากร ประชาชนทุกคน จากทุกภาคส่วนของประเทศไทย ได้รับจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติและผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบาย แผนงาน และการดำเนินโครงการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สุขและคุณภาพชีวิตที่ดีต่อมวลมนุษย์ในสังคมโลก	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ทั้งนี้ ดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นนี้ให้เห็นว่า ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และ 9 แม้ค่าดัชนีจะมีแนวโน้มดีขึ้น คือเพิ่มจากร้อยละ 57.7 ในปี 2542 เป็นร้อยละ 62.6 ในปี 2545 และร้อยละ 64.3 ในปี 2546 ยังเนื่องมาจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละมิติแล้ว มิติสิ่งแวดล้อมยังคงเป็นปัจจัยคุกคามการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างมาก โดยมีค่าดัชนีเพียงร้อยละ 48.6 ในปี 2546 ในขณะที่มิติสังคมยังคงต้องปรับปรุง โดยมีค่าดัชนีอยู่ที่ร้อยละ 65.4 ในปีเดียวกัน

ตารางที่ 3 : ค่าดัชนีและระดับการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย

	ดัชนี (%)					ระดับการพัฒนา				
	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8			แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9		แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8			แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9	
	2542	2543	2544	2545	2546	2542	2543	2544	2545	2546
มิติเศรษฐกิจ										
การพัฒนาอย่างมีคุณภาพ	70.23	69.84	66.65	76.44	79.05	3.02	2.98	2.67	3.64	3.91
ประสิทธิภาพการผลิตโดยรวม(TFP)	69.95	68.39	58.64	67.35	68.05	2.99	2.84	1.86	2.74	2.80
การใช้พลังงานต่อ GDP	75.53	64.29	71.11	76.13	78.91	3.55	2.43	3.11	3.61	3.89
การใช้พลังงานหมุนเวียน	99.01	100.00	53.48	75.19	75.19	5.00	5.00	3.35	3.52	3.52
การนำขยะกลับมาใช้ใหม่	61.77	61.32	57.95	57.49	57.49	2.18	2.13	1.80	1.75	1.75
การพัฒนาอย่างมีเสถียรภาพ	43.48	47.96	52.01	60.61	60.61	0.87	0.96	1.20	2.06	2.06
การกระจายความมั่งคั่ง										
อัตราการร่วงงานรวม	71.46	69.45	69.51	80.04	86.96	3.15	2.94	2.95	4.00	4.70
สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP	47.73	55.71	61.92	89.29	98.69	0.95	1.57	2.19	4.93	5.00
ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP	71.23	63.76	63.12	65.84	78.43	3.12	2.38	2.31	2.58	3.84
สัมประสิทธิ์การกระจายรายได้	95.42	88.87	83.50	85.00	83.75	5.00	4.89	4.35	4.50	4.38
ผลลัพธ์การแก้ไขปัญหาความยากจน	68.97	73.31	78.38	89.20	89.20	2.90	3.33	3.84	4.92	4.92

	ดัชนี (%)					ระดับการพัฒนา				
	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8			แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9		แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8			แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9	
	2542	2543	2544	2545	2546	2542	2543	2544	2545	2546
มิติด้านสังคม	61.90	61.11	62.51	62.80	65.37	2.19	2.11	2.25	2.28	2.54
การพัฒนาศักยภาพคน สังคม	64.43	63.06	62.69	64.37	65.48	2.44	2.31	2.27	2.44	2.55
จำนวนปีเฉลี่ยที่ได้รับการศึกษา	78.9	80.0	82.2	84.4	86.7	3.89	4.00	4.22	4.44	4.67
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	49.97	46.11	43.16	44.29	44.29	1.00	0.92	0.86	0.89	0.89
การพัฒนาคุณภาพชีวิต	76.13	75.19	75.17	74.73	79.61	3.61	3.52	3.52	3.47	3.96
อาชญากรรมเมืองแรกเกิด	82.0	83.5	83.5	83.5	83.5	4.20	4.35	4.35	4.35	4.35
สุขภาพของประชากร	85.80	85.80	84.90	84.90	81.30	4.58	4.58	4.49	4.49	4.13
ความปลดภัยในเวทและทรัพย์สิน	60.58	56.22	57.07	55.75	73.99	2.06	1.62	1.71	1.57	3.40
การสร้างความเสมอภาค มีส่วนร่วม	38.05	38.05	43.35	43.35	43.90	0.76	0.76	0.87	0.87	0.88
ดัชนีการมีส่วนร่วม	51.7	51.65	62.25	62.25	62.25	1.17	1.17	2.23	2.23	2.23
ดัชนีอัตราการคอร์รัปชัน	24.4	24.4	24.4	24.4	25.6	0.49	0.49	0.49	0.49	0.51
มิติด้านสิ่งแวดล้อม	40.85	39.14	44.33	48.57	48.57	0.82	0.78	0.89	0.97	0.97
การส่วนหักภาษี	53.05	53.20	59.20	61.20	61.20	1.31	1.32	1.92	2.12	2.12
● สัดส่วนที่เพิ่งป่าตัดที่ทิ้ง剩	63.20	63.20	63.20	63.20	63.20	2.32	2.32	2.32	2.32	2.32
● สัดส่วนของที่เพิ่งป่าชายเลนต่อพื้นที่ที่เป้าหมาย	56.92	56.92	56.92	56.92	56.92	1.69	1.69	1.69	1.69	1.69
● บริมาณสัดหัวใจที่จับได้ในระยะ 3 กม.	40.10	32.00	42.70	42.70	42.70	0.80	0.64	0.85	0.85	0.85
นอกจากผู้ที่เหลืออยู่	52.00	60.67	74.00	82.00	82.00	1.20	2.07	3.40	4.20	4.20
การมีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี	24.57	20.40	24.49	31.71	31.71	0.49	0.41	0.49	0.63	0.63
● สัดส่วนของแหล่งน้ำที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี	25.00	18.00	18.00	40.00	40.00	0.50	0.36	0.36	0.80	0.80
● คุณภาพอากาศในเมืองหลักที่เกินค่ามาตรฐาน	18.18	9.09	28.00	28.00	28.00	0.36	0.18	0.56	0.56	0.56
● ของเสียขั้นตากายที่ได้รับการบำบัดอย่างถูกต้อง	30.52	34.1	27.48	27.14	27.14	0.61	0.68	0.55	0.54	0.54
ดัชนีรวมการพัฒนาที่ยั่งยืน	57.66	56.70	57.83	62.60	64.33	1.77	1.67	1.78	2.26	2.43

หมายเหตุ : ระดับ 5 คือ ดีมาก

ได้คะแนน = ร้อยละ 90.0-100

ระดับ 4 คือ ดี

ได้คะแนน = ร้อยละ 80.0-89.9

ระดับ 3 คือ ดี, ไม่เปลี่ยนแปลง

ได้คะแนน = ร้อยละ 70.0-79.9

ระดับ 2 หรือน้อยกว่า คือ ต้องปรับปรุง

ได้คะแนน = น้อยกว่าร้อยละ 70

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การพัฒนาเศรษฐกิจมีความยั่งยืนในระดับดี

ดัชนีชี้วัดพัฒนาที่ยั่งยืนด้านเศรษฐกิจในปี 2546 มีค่าร้อยละ 79.05 หรืออยู่ในระดับดี เมื่อจากการเป็นการพัฒนาอย่างมีเสียรำคาญ โดยดัชนีชี้วัดการพัฒนาอย่างมีเสียรำคาญได้ปรับตัวดีขึ้นมาก จากร้อยละ 69.51 ในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 มาเป็นร้อยละ 80.04 ในปี 2545 และ ร้อยละ 87.0 ในปี 2546 ทำให้ระดับการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากระดับที่ต้องปรับปรุงไปอยู่ในระดับที่ดีขึ้น ทั้งนี้ เพราะการวางแผนที่ลดลงจนอยู่ในระดับการมีเงินทำเต้มที่ เช่นเดียวกับช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ และสัดส่วนหนี้สาธารณะที่เคยอยู่ในระดับสูงได้ลดลงจนกระทั่งเป็นไปตามเป้าหมายของกระทรวงการคลัง รวมทั้งดุลบัญชีเดินสะพัดยังคงเกินดุล ในขณะที่ดัชนีชี้วัดการกระจายความมั่งคั่งปรับตัวจากระดับต้องปรับปรุงเป็นระดับดีขึ้นเช่นกัน โดยการวางแผนที่ลดลงทำให้สัดส่วนคนยากจนลดลง เร็วกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ผลงานให้ดัชนีผลสัมฤทธิ์การแก้ไขปัญหาความยากจนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 100 ในปี 2545 และการกระจายรายได้ของกลุ่มคนในประเทศไทยมีทิศทางที่ดีขึ้นเล็กน้อย

ความยั่งยืนของการพัฒนาสิ่งแวดล้อมยังน่าเป็นห่วง

ในด้านสิ่งแวดล้อม พบร่วม ดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนในปี 2546 มีค่าต่ำเพียงร้อยละ 48.57 หรืออยู่ในระดับต้องปรับปรุง โดยเฉพาะในด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม คุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศในเมืองหลักและการบำบัดขยะของเสียขั้นตากายยังคงอยู่ในระดับวิกฤตที่ต้องการปรับปรุงอย่างจริงจัง เพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งจากการสำรวจคุณภาพของน้ำของแม่น้ำ

สายหลักและแหล่งน้ำที่สำคัญของกรมควบคุมมลพิษ พบว่า คุณภาพน้ำที่ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี เนماะสมต่อการเพาะปลูกทางการเกษตร ยังมีสัดส่วนน้อย นอกจานี้ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ยังมีสถานีตรวจอากาศอีกร้อยละ 28 ของสถานีทั้งหมดที่มีปริมาณฝุ่นละอองและก้าซิโอดินเก็นเกนท์มาตรฐาน และสัดส่วนดังกล่าวอยู่ในระดับเดิมต่อเนื่องมาถึงปี 2546 ซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนอย่างกว้างขวาง

การเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศไทยทำให้ของเสียอันตรายที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมและชุมชน เช่น ตู้เย็นเก่า เตาไมโครเวฟเก่า มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น ของเสียอันตรายดังกล่าว มาจากภาคอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งกรมควบคุมมลพิษได้ประเมินว่า ของเสียดังกล่าวที่ได้รับการกำจัดอย่างถูกหลักสุขาภิบาลยังมีสัดส่วนน้อย ส่วนของเสียอันตรายจากชุมชนจะถูกทิ้งรวมกับขยะทั่วไป ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อสภาพแวดล้อม และส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในลำดับต่อมา

การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสังคมยังคงต้องปรับปรุง

ด้านนี้ชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสังคมอยู่ในระดับร้อยละ 65.37 ซึ่งยังคงเป็นระดับที่ต้องปรับปรุง เนื่องจากการพัฒนาศักยภาพคนในช่วงครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ยังมีค่าอยู่ในระดับใกล้เคียงกันในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไทย ยังไม่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพการเรียน การสอนที่ดีขึ้น ซึ่งการกำหนดให้การศึกษาต้นแบบคือภาษา 6 ปี เป็นการศึกษาภาคบังคับมาตั้งแต่ พ.ศ. 2520 และการขยายโอกาสการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ยังคงไม่สามารถส่งผลให้จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาของประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นได้ตามเป้าหมาย นอกจานี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเมื่อวัดจากคะแนนสอบวิชาสำคัญ คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ พบร่วมกันในปีที่อ่อนตัวอย่างลงตัว

ใน 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ถึงแม้ว่าจะมีส่วนร่วมของประชากรที่มีมากขึ้น แต่ด้านนี้ชี้วัดการมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐมีค่าเฉลี่ยในระดับที่ใกล้เคียงกับปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 โดยแม้ว่าการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งมีบทบัญญัติให้ประชาชนผู้มีสิทธิ์ ต้องไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือก

ตั้งทุกคน และมีบทลงโทษกับผู้ที่ฝ่าฝืน สามารถกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น แต่ความสำเร็จดังกล่าวยังไม่บรรลุตามเจตนาของรัฐธรรมนูญ ที่ต้องการให้ประชาชนนำไปใช้สิทธิ์ครบถ้วน นอกจานี้ ความโปร่งใสในการพัฒนาประเทศของไทยในสายตาของนักลงทุนต่างประเทศ ยังอยู่ในระดับที่ต้องพัฒนาอีกมาก เนื่องจากค่าคะแนนการรับรู้เรื่องคอร์รัปชันของประเทศไทย เมื่อเทียบกับประเทศต่างๆ ในเอเชียแล้ว ยังอยู่ในกลุ่มรั้วท้ายร่วมกับพิลิปปินส์ เวียดนาม และอินโดนีเซีย

บทสรุป

การพัฒนาประเทศไทยในระยะที่ผ่านมาจนถึงครึ่งแรก พัฒนาฯ ฉบับที่ 9 สรุปได้ว่า ผลการพัฒนาอย่างไม่ยั่งยืน เนื่องจาก การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ยังขาดความสมดุล การพัฒนาในแต่ละมิติยังมีจุดอ่อนที่เป็นปัจจัยนำไปสู่ความไม่ยั่งยืน กล่าวคือ การใช้ทรัพยากรังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ การพัฒนาศักยภาพของคนเพื่อให้สามารถปรับตัวได้ทันกับการพัฒนานำเสนอความรู้สึกสุขุมความรู้สึกต่อกันว่าเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการสร้างความเสมอภาคของประชาชน มีแนวโน้มที่ดี แต่ประชาชนยังมีส่วนร่วมในการพัฒนาน้อย และยังมีปัญหาด้านความโปร่งใสในการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ ในขณะที่การสร้างรากฐานทรัพยากรธรรมชาติเพื่อเป็นที่สำรองให้คนรุ่นอนาคตยังไม่มีการบริหารจัดการที่จะสร้างความเชื่อมั่นที่จะนำไปสู่ความยั่งยืน ในขณะที่คุณภาพสิ่งแวดล้อมยังอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน

ดังนั้น จึงควรวางแผนทางการพัฒนาที่สำคัญเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริมการประยุกต์พัฒนาในภาคการผลิต ภาคการขนส่ง และการใช้ในบ้านเรือน เพื่อทดแทนการนำเข้าพัฒนาจากต่างประเทศ พัฒนาศักยภาพของคนไทยให้สามารถปรับตัวได้ทันกับบุคลากรสังคมแห่งฐานความรู้ เสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคมให้เกื้อหนุนประชากร ชุมชน ธุรกิจเอกชน และสื่อมวลชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐให้มีความโปร่งใส ตลอดจนพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติให้คืนความสมบูรณ์ตามธรรมชาติ และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน นี้ให้ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และสุขภาพอนามัยของประชาชน เพื่อให้การพัฒนาประเทศโดยรวมมีความยั่งยืนตลอดไป

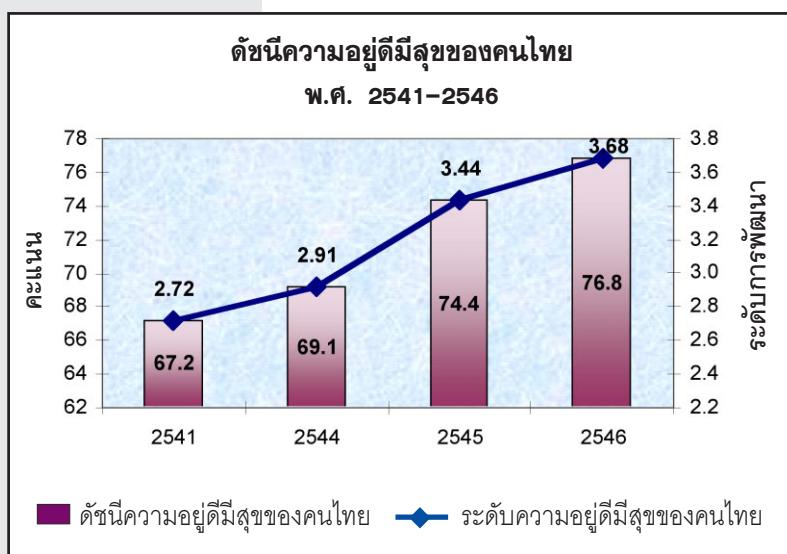

ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย : ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ติดตามประเมินผลความอยู่ดีมีสุขของคนไทยในช่วงครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ว่าความเข้มแข็งของเศรษฐกิจไทยที่เพิ่มขึ้นกว่าช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 นั้น ได้มีส่วนสร้างความอยู่ดีมีสุขของคนไทย เพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากดัชนีความอยู่ดีมีสุขซึ่งครอบคลุมทุกมิติของการดำรงชีวิตที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นองค์รวมภายใต้องค์ประกอบ 7 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย ความรู้ ชีวิตการทำงาน รายได้และการกระจายรายได้ ชีวิตครอบครัว สภาพแวดล้อม และการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ ซึ่งผลการประเมินพบว่า ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยในช่วง 2 ปีแรกของแผนฯ 9 ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยในภาพรวม : ครึ่งแผนฯ 9 มีมากกว่าแผนฯ 8

ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยในช่วงครึ่งแรกของแผนฯ 9 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสูงกว่าในช่วงปลายแผนฯ 8 โดยดัชนีความอยู่ดีมีสุขในช่วง 2 ปีแรกของแผนฯ 9 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 69.1 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 74.4 ในปี 2545 และร้อยละ 76.8 ในปี 2546 และระดับความสำเร็จของการพัฒนาความอยู่ดีมีสุขได้เปลี่ยนระดับจากระดับ 2 ซึ่งเป็นระดับที่ต้องปรับปรุงในช่วงสิ้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 มาอยู่ในระดับดี คือ ระดับ 3 โดยมีค่าเท่ากับ 3.44 ในปี 2545 และเพิ่มเป็น 3.68 ในปี 2546 และต้องยอมรับว่าคนไทยในปี 2546 ที่ผ่านมา มีความอยู่ดีมีสุขมากกว่าก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจจากการมีงานทำที่เพิ่มขึ้นจนเกือบเข้าสู่ระดับการจ้างงานเต็มที่ และการแก้ไขปัญหาความยากจน ประสบผลลัมภ์ตามเป้าหมายของแผนฯ 9

ชีวิตการทำงานของคนไทยดีขึ้น : อัตราการว่างงานลดลงอย่างต่อเนื่อง

จากการสำรวจที่ขยายตัวสูงขึ้น ประกอบกับการดำเนินนโยบายเพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในระดับราคาน้ำและมุ่งสร้างงานให้กับประชาชนส่งผลให้ปัญหาการว่างงานคลี่คลายลงจากที่มีอัตราสูงร้อยละ 4.2 - 4.4 คิดเป็นผู้ว่างงานประมาณ 1.4 ล้านคน ในช่วงปี 2541 - 2542 ได้ปรับลดลงเป็นร้อยละ 3.25 ในช่วงปลายปี 8 หรือประมาณ 1.1 ล้านคน ในปี 2544 จากนั้นลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 โดยอัตราการว่างงานลดเหลือร้อยละ 2.24 และร้อยละ 2.02 ในปี 2545 และปี 2546 ตามลำดับ ทำให้ผู้ว่างงานเหลือเพียง 7 แสนคน ในปี 2546 ซึ่งกล่าวได้ว่าปัญหาการว่างงานในช่วงครึ่งแรกของแผนฯ 9 คลี่คลายลงมากจนเกือบเข้าใกล้จุด平衡ปกติ (ร้อยละ 2.0) ขณะเดียวกันอัตราการว่างงานในเขตชนบทเริ่มมีแนวโน้มลดต่ำลงมีอัตราต่ำกว่าในเขตเมืองในช่วงปี 2545 - 2546 โดยมีอัตราการว่างงานร้อยละ 2.0 - 2.2 ล้านคน เมื่อเทียบกับอัตราสูงร้อยละ 2.1 - 2.4

ตารางที่ 1 จำนวนกำลังแรงงาน การมีงานทำ และการว่างงาน

หน่วย : ล้านคน

ภาวะการมีงานทำ	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8		แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9	
	2541	2544	2545	2546
กำลังแรงงาน	32.41	33.92	34.25	34.85
การมีงานทำ	30.10	32.17	33.0	33.82
การว่างงานรวม	1.41	1.09	0.77	0.70
อัตราการว่างงานรวม (%)	4.36	3.23	2.24	2.02
- อัตราการว่างงานเขตเมือง	4.00	2.84	2.40	2.13
- อัตราการว่างงานเขตชนบท	4.52	3.41	2.16	1.97

ที่มา: รายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ทั่วราชอาณาจักร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แม้ว่าปัญหาการว่างงานในภาพรวมจะบรรเทาลงเหลือเพียงประมาณ 7 แสนคน ในปี 2545 - 2546 แต่ผู้จบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมีแนวโน้มการว่างงานเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเพิ่มขึ้นจาก 0.9 แสนคนในปี 2542 เป็น 1.0 แสนคน ในปี 2544 และเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็น 1.1 แสนคน และ 1.2 แสนคน ในปี 2545 และ 2546 ตามลำดับคิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 4.0 ทั้งนี้เนื่องจากมีผู้สำเร็จการศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงานมากขึ้น แต่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ขณะที่การว่างงานในกลุ่มที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งเคยเป็นกลุ่มที่มีจำนวนผู้ว่างงานมากที่สุด กลับมีแนวโน้มการว่างงานลดลงอย่างต่อเนื่องจากจำนวน 8.3 แสนคนในปี 2542 เป็น 6.1 แสนคน ในปี 2544 และลดลงเหลือ 2.9 แสนคนในปี 2546

รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น : ปัญหาความยากจนลดลง

ปัญหาความยากจน อันเป็นผลพวงจากการถูกตัดขาดงบประมาณในช่วงต้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ได้เริ่มคลี่คลายลง ตามการฟื้นตัวของภาวะเศรษฐกิจที่เริ่มสงสัยญานในช่วงครึ่งหลังของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และต่อเนื่องมาในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 โดยรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้นจาก 12,185 บาท ในปี 2544 เป็น 13,736 บาท/เดือน/ครัวเรือน ในปี 2545 เพิ่มขึ้nr้อยละ 12.7 เป็นผลให้ความยากจน

ลดลงตามไปด้วยจากร้อยละ 13.1 ของประชากร ในปี 2544 เหลือร้อยละ 9.8 ในปี 2545 คิดเป็นจำนวนคนยากจน 8.6 ล้านคนและ 6.2 ล้านคน ตามลำดับ คนยากจนลดลงกว่า 2 ล้านคน ภายในเวลา 1 ปี ทำให้เป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ที่กำหนดให้สัดส่วนคนยากจนลดลงน้อยกว่าร้อยละ 12 ของประชากรในปี 2549 บรรลุผลแล้วตั้งแต่ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ปัญหาความยากจนลดลง คือ การที่ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นขณะที่ค่าใช้จ่ายในการรักษา마ตรฐานการครองชีพซึ่งสะท้อนจากเส้นความยากจนเปลี่ยนแปลงไม่มากนักซึ่งส่วนหนึ่งเนื่องมาจากนโยบายรัฐที่กระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อสร้างงานและรายได้ พร้อมไปกับภาวะราคาสินค้าที่ไม่เปลี่ยนแปลงสูงขึ้น การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจราบที่น้ำและประกันสังคม และนโยบายแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างต่อเนื่อง ทำให้รายได้เฉลี่ยของประชากร ในปี 2545 เพิ่มสูงกว่าปีก่อนหน้าร้อยละ 12.7 ขณะที่ราคาสินค้าและเส้นความยากจนเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.68 และ 0.66 ต่อปีตามลำดับ

ตารางที่ 3 รายได้ รายจ่าย ครัวเรือน และความยากจน

	2541	2544	2545	อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	
				2541-44	2544-45
รายได้ครัวเรือน(บาท/ครัวเรือน/เดือน)	12,492	12,185	13,736	-0.8	12.7
รายจ่ายครัวเรือน(บาท/ครัวเรือน/เดือน)	10,389	10,025	10,889	-1.2	8.6
ดัชนีราคาผู้บริโภค(2541=100)	100	103.5	104.2	1.15	0.68
เส้นความยากจน(บาท/คน/เดือน)	878	916	922	1.4	0.66
สัดส่วนคนยากจน(%)	13.0	13.1	9.8	0.3	-25.2
จำนวนคนยากจน(ล้านคน)	7.9	8.2	6.2	1.25	-24.4

ที่มา :สำนักประมวลผลและเผยแพร่การพัฒนาฯ สศช. ประมาณผลจากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ และกระทรวงพาณิชย์

แม้ว่าปัญหาความยากจนจะลดความรุนแรงไปมาก แต่ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ยังเป็นเรื่องสำคัญมากที่ต้องได้รับการแก้ไข เพราะส่วนแบ่งรายได้มากกว่า 50 % ของประเทศยังคงอยู่ในกลุ่มคนรวยสุด 20 % และมาโดยตลอด การดำเนินมาตรการเพิ่มฝ่ายเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจระดับฐานะรากน柢จากจะทำให้รายได้เฉลี่ยของประชากรเพิ่มขึ้น รวมทั้งลดสัดส่วนและจำนวนคนยากจนลงได้อย่างรวดเร็ว แต่ยังไม่ส่งผลให้การกระจายรายได้ปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน โดยค่าสัมประสิทธิ์จีนี (Gini Coefficient) ลดลงจาก 52.5 ในปี 2543 เป็น 50.1 ในปี 2544 และเพิ่มขึ้นเป็น 51.0 ในปี 2545 อาจกล่าวได้ว่า ปัญหาด้านการกระจายรายได้ของประเทศไทยคงอยู่ในระดับที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก โดยค่าดัชนีสัมประสิทธิ์จีนีในช่วงปี 2541-2545 ยังอยู่ระหว่างร้อยละ 50-52

ความรู้ของคนไทยโดยรวมสูงขึ้น : ระดับการศึกษาของแรงงานยังต่ำ

การกำหนดนโยบายการศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษา 6 ปี ตั้งแต่ปี 2520 และการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 9 ปี ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ส่งผลให้จำนวนปีที่ได้

รับการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็น 7.6 ปี และ 7.8 ปี ในปี 2545 และ 2546 ตามลำดับ แต่ ความสำเร็จดังกล่าวยังต่ำเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านที่พัฒนาแล้วในแถบเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี และสิงคโปร์ ที่ประชาชนมีการศึกษาโดยเฉลี่ย ในปี 2540 ประมาณ 9-11 ปีทั้งนี้หากจะพัฒนาเพื่อยก ระดับการศึกษาของคนไทยให้ทันกับประเทศดังกล่าวภายในได้ระบบการบริหารจัดการที่ผ่านมาคงต้อง ใช้เวลาอีกนาน เพราะเมื่อเทียบกับช่วงสิ้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ประเทศไทยสามารถเพิ่มจำนวนปี การศึกษาเฉลี่ยของคนไทยได้เพียง 1.2 ปี หรือเฉลี่ยเพิ่มขึ้นปีละ 0.2 ปี เท่านั้น

อัตราการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหนึ่งในเครื่องชี้วัดศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทย โดย พิจารณาจากสัดส่วนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่สำเร็จการศึกษาขั้น ป.6 หรือเทียบเท่าขึ้นไปต่อ ประชากรใน อายุเดียวกัน มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 48.5 ในปี 2540 ซึ่งเป็นปีแรกของ การประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 เป็นร้อยละ 58.7 ในปี 2546 ซึ่งเป็นช่วงปีที่ 2 ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 อย่างไรก็ตาม ซึ่งว่างการเรียนรู้ระหว่างภูมิภาคยังอยู่ในระดับสูง โดยกรุงเทพมหานครมี อัตราการเรียนรู้สูงที่สุด เท่ากับร้อยละ 75.7 ขณะที่อัตราการเรียนรู้ในภูมิภาคยังอยู่ในระดับต่ำโดย ภาคใต้และภาคกลาง มีอัตราการเรียนรู้ใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 58.7 และ 58.6 ตามลำดับ ส่วนภาค เหนืออยังคงเป็นภาคที่มีอัตราการเรียนรู้ต่ำที่สุด คือร้อยละ 49.9 เท่านั้น นอกจากนี้ซึ่งว่างของการ เรียนรู้ระหว่างเมืองและชนบทก่อนข้างสูงเข้าเดียวกัน โดยเขตเมืองมีอัตราการเรียนรู้สูงถึงร้อยละ 70 ในขณะที่เขตชนบทมีอัตราการเรียนรู้เพียงร้อยละ 52.9

สำหรับการดำเนินการตามมาตรการเร่งด่วนดังการศึกษาของแรงงานให้สูงขึ้นโดยส่งเสริม การเรียนในสถานประกอบการและการศึกษากองระบบโรงเรียน แม้จะส่งผลให้จำนวนแรงงานไทยที่ จบการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 35.6 ในปี 2545 เป็นร้อยละ 38.4 ในปี 2546 ก็ตาม แต่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 50 ในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ซึ่งหากพื้นฐานการศึกษาของแรงงานต่ำเช่นนี้จะเป็นจุดอ่อนอย่างมากต่อการเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศไทย

สภาพแวดล้อมอยู่ในระดับดี : คดียาเสพติดลดลงครึ่งหนึ่ง

สถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ชี้ว่าในช่วงครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 คดีเกี่ยวกับยาเสพติดลดลงต่อเนื่องและมีสัดส่วนคดีต่อประชากรพันคนเพียง 2.1 ในปี 2546 ลดลงจากปี 2544 ที่มีสัดส่วนถึง 4.6 คดี หรือลดลงคิดเป็นอัตรา้อยละ 54.3 อย่างไรก็ตามคนไทยยังเผชิญกับปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากคดีอาชญากรรมที่เพิ่มสูงขึ้นมาโดยตลอดตั้งแต่กลางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 จนถึงครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 โดยสัดส่วนคดีอาชญากรรมต่อประชากรพันคนได้เพิ่มจาก 1.6 ในปี 2544 เป็น 1.7 และ 2.0 ต่อประชากรพันคน ในปี 2545 และ 2546 ตามลำดับ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการนโยบายปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลและผลกระทบจากการมาปิดปากในกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด จึงส่งผลให้สัดส่วนคดีอาชญากรรมเพิ่มขึ้น คดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือการประทุษร้ายต่อทรัพย์ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 53 ของจำนวนคดีทั้งหมดรองลงมาคือคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ร้อยละ 38 และอีกประมาณร้อยละ 9 เป็นคดีอุบัติเหตุ

ชีวิตครอบครัวและการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ : ข้อดีของการรับรองค่าเช่าบ้าน

แม้ระดับการพัฒนาด้านสัมพันธภาพในครอบครัวซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของชีวิตครอบครัว จะเปลี่ยนจากระดับที่ต้องปรับปรุงในปลายแผนพัฒนาฉบับที่ 8 มาเป็นระดับดีในช่วงครึ่งแรกของแผนพัฒนาฉบับที่ 9 แต่การพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจของครอบครัวยังอยู่ในระดับต่ำทำให้การพัฒนาชีวิตครอบครัวโดยรวมไม่เปลี่ยนแปลงจากระดับที่ต้องปรับปรุง สำหรับการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากปลายแผนพัฒนาฉบับที่ 8 โดยยังคงอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงเช่นเดิม

สรุป

ผลการประเมินความอยู่ดีมีสุขของคนไทยจากทุกมิติของการดำรงชีวิต คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความรู้ ด้านชีวิตการทำงาน ด้านรายได้และการกระจายรายได้ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านชีวิตครอบครัว และด้านการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ รวม 7 ด้าน สรุปได้ว่าความอยู่ดีมีสุขของคนไทยในช่วงครึ่งแรกของแผนพัฒนาฉบับที่ 9 เพิ่มขึ้นจากเมื่อสิ้นแผนพัฒนาฉบับที่ 8 (ปี 2544) และอยู่ในระดับที่ดีกว่าก่อนเกิดวิกฤต อันเนื่องมาจากการดำเนินมาตรการอย่างต่อเนื่องเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ ควบคู่กับการวางแผนการพัฒนาระยะยาวที่ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวอย่างต่อเนื่อง การมีงานทำของประชาชนเข้าใกล้ระดับการจ้างงานเต็มที่ สถานการณ์ความยากจนคลี่คลายลงและบรรดape จำนวนมากของแผนพัฒนาฉบับที่ 9 รวมทั้งคนไทยมีระดับความรู้เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยมีปัญหาหลายเรื่องที่ต้องการปรับปรุงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ในด้านความเหลื่อมล้ำของรายได้ คุณภาพการศึกษา สภาพแวดล้อมที่สิ่งแวดล้อม และปัญหาด้านการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ

◆◆◆◆◆

ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ :

ทิศทางที่น่าจับตามอง

“

ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ

ในช่วงครึ่งแรกของเพ็บพัฒนาฯ
ฉบับที่ 9 ปรากฏว่า เศรษฐกิจมีความ
เข้มแข็ง การเติบโตทางเศรษฐกิจ
เป็นไปอย่างมีเสถียรภาพ
ก้าวจากภายในไปสู่ภายนอก
ฐานะการเงินการคลังของประเทศไทย
มีความมั่นคง

”

ความนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำดัชนี “ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ”^{1/} เพื่อประเมินความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในช่วงครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ปรากฏว่า เศรษฐกิจมีความเข้มแข็ง การเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างมีเสถียรภาพ ทั้งจากภายในและภายนอก ฐานะการเงินการคลังของประเทศไทยมีความมั่นคง สัดส่วนหนี้ต่างประเทศและระดับการเปิดประเทศลดลงช่วยเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกดีขึ้น ซึ่งผลการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงครึ่งแรกฯ 9 เมื่อเทียบกับปีก่อนมาอย่างที่กำหนดไว้บรรดูลอกร่างน่าพอใจ โดยรายได้ประชาชาติของประเทศไทย (GDP) ขยายตัวเฉลี่ยถึงร้อยละ 6.1 ซึ่งสูงกว่าปีก่อนมาอย่างร้อยละ 4-5 ต่อปี

เสถียรภาพทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดี คือ อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำเฉลี่ยร้อยละ 1.25 ต่อปี และดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลเฉลี่ยร้อยละ 5.5 ต่อปี ซึ่งสูงกว่าปีก่อนมาอย่างเฉลี่ยร้อยละ 1-2 ต่อปี แต่อย่างไรก็ตาม การกระจายผลประโยชน์ของการพัฒนายังคงเป็นจุดอ่อนที่สำคัญ และแนวโน้มการพัฒนาการผลิตภาคอุตสาหกรรม การพัฒนาด้านเทคโนโลยีและตลาดต่างประเทศยังคงสูงขึ้นต่อเนื่อง

ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ : ครึ่งแรกฯ 9

1. เศรษฐกิจไทยมีความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่องในช่วงครึ่งแรกฯ 9 ดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจโดยรวมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 69.36 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 72.13 ในปี 2546 ความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นจากการที่เศรษฐกิจมีความเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และขีดความสามารถในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์โลกดีขึ้น และมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นจากการกินดุลการคลัง ทำให้สถานภาพของความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ซึ่งอยู่ในระดับต้องปรับปูจุแปลงมากอยู่ในระดับที่ดี

^{1/} ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ คือ การสร้างฐานทางเศรษฐกิจที่สามารถพึ่งพาตนเองให้สามารถสร้างฐานรายได้ที่มั่นคงของประเทศไทยที่ช่วยลดความเสี่ยงจากการผันผวนของเศรษฐกิจโลกและดึงดูดความสามารถปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์โลกที่จะเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันอันจะทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างมีเสถียรภาพและต่อเนื่อง มีการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม นำไปสู่ความยั่งยืนของการพัฒนา

ตารางที่ 1 ดัชนีการพัฒนาและระดับการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และ 9

องค์ประกอบดัชนี	ช่วงเวลา	ดัชนีการพัฒนา(%)				ระดับการพัฒนา			
		แผนพัฒนาฉบับที่ 8		แผนพัฒนาฉบับที่ 9		แผนพัฒนาฉบับที่ 8		แผนพัฒนาฉบับที่ 9	
		ช่วงวิกฤต (ปี 2541)	สิ้นแผนฯ 8 (ปี 2544)	2545	2546	ช่วงวิกฤต (ปี 2541)	สิ้นแผนฯ 8 (ปี 2544)	2545	2546
1. การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ		73.70	67.53	68.21	68.45	3.37	2.75	2.82	2.85
2. ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ		60.89	63.47	64.57	70.65	2.09	2.35	2.46	3.07
3. การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์โลก		54.52	66.45	67.71	70.47	1.82	2.65	2.77	3.05
4. การเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ		69.47	80.33	83.60	83.02	2.95	4.03	4.36	4.30
5. การกระจายการพัฒนาที่สมอภาคและเป็นธรรม		68.81	69.03	68.03	68.04	2.88	2.90	2.80	2.80
ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจโดยรวม		65.48	69.36	70.42	72.13	2.55	2.94	3.04	3.21

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2. เศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพต่อเนื่องจากอัตราการขยายตัวที่สูง อัตราเงินเฟ้อที่ต่ำ และดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล

- **เศรษฐกิจไทยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก การขยายตัวของเศรษฐกิจและการบริโภคและการลงทุนเป็นสำคัญ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศและการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อกระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้เป็นไปอย่างมีเสถียรภาพ ทำให้เศรษฐกิจในระยะ 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (ปี 2545 - 2546) มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5.4 และร้อยละ 6.7 ตามลำดับ ซึ่งการเติบโตที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการบริโภคและการลงทุนของภาคเอกชนเป็นสำคัญ โดยการบริโภคขยายตัวจากร้อยละ 3.7 ในปี 2544 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 4.9 และร้อยละ 6.3 ในปี 2545 และปี 2546 ตามลำดับ**

ปัจจัยสำคัญของการขยายตัว ได้แก่ ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ การจ้างงานที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง รายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้น อัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำ และการแข่งขันกันให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน ทำให้ผู้บริโภคใช้จ่ายได้มากขึ้น ส่วนการลงทุนภาคเอกชน

ขยายตัวต่อเนื่องจากร้อยละ 4.7 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 13.2 และ 17.9 ในปี 2545 และปี 2546 ตามลำดับ จากการที่อัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำ และผลประกอบการของธุรกิจมีแนวโน้มดีขึ้น ความเชื่อมั่นต่อภาวะธุรกิจอยู่ในระดับสูง การพื้นตัวของภาคอสังหาริมทรัพย์ อัตราการใช้กำลังการผลิตที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนมาตรการต่าง ๆ ของรัฐที่ส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

- **อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ แต่มีแนวโน้มสูงขึ้นผลจากระดับราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้นโดยตลอด ในปี 2546 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 1.8 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.7 ในปี 2545 ซึ่งโดยรวมแล้วเงินเฟ้อยังคงอยู่ในระดับต่ำ แต่จากการที่ราคาน้ำมันสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและค่าเงินบาทมีแนวโน้มอ่อนตัวลง ทำให้ต้นทุนการผลิตและการขนส่งเพิ่มขึ้น จะส่งผลกระทบให้อัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นและกระทบต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอนาคตได้**

- **ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลอย่างต่อเนื่องจากการเกินดุลการค้า จากการที่ดุลการค้าเกินดุลเพิ่มขึ้นจาก 2.5 - 2.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2544 - 2545 เป็น 4.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2546 ส่งผลให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 6.2 และ 7.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2544 - 2545 เป็น 8.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2546**

3. การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์โลก ดีขึ้นจากส่วนแบ่งการตลาดส่งออกของไทยในตลาดโลก และประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้น แต่การวิจัยและพัฒนาอยังคงอยู่ในระดับที่ต่ำและลดลง

● อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยแนวโน้มดีขึ้น โดยในปี 2546 สถาบันนานาชาติเพื่อการพัฒนาการจัดการระหว่างประเทศ (IMD) ได้เพิ่มอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยโดยรวมอยู่ในอันดับ 10 ในปี 2546 ซึ่งดีขึ้นจากอันดับที่ 13 ในปี 2545 และอันดับที่ 14 ในปี 2544 และสำหรับผลการจัดอันดับของ World Economic Forum (WEF) ในปี 2546 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 31 ซึ่งดีขึ้นจากอันดับที่ 33 ในปี 2545 และอยู่ในระดับที่ 38 ในปี 2544

● ส่วนแบ่งการตลาดไทยในตลาดโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ยังอ่อนโยนในระดับที่ต่ำกว่าเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ส่วนแบ่งการตลาดไทยในตลาดโลกในปี 2546 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 0.95 เทียบกับปี 2545 เป็นร้อยละ 0.88 โดยมูลค่าการส่งออกของไทยในตลาดโลกปี 2546 ขยายตัวต่อเนื่อง โดยในปี 2546 เพิ่งกับ 80,249 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 16.6 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มูลค่าการส่งออกขยายตัวสูงได้แก่ การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยค้ำประกันด้วยเฉพาะประเทศในกลุ่มอาเซียนและจีน ซึ่งมีสัดส่วนการส่งออกรวมกันร้อยละ 27.7 และมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศไทยเหล่านี้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 30 ในปีนี้

นอกจากนี้ การฟื้นตัวของอิเล็กทรอนิกส์และการขยายตัวของตลาดด้วยนยนต์โลกทำให้การส่งออกสินค้าคุณภาพรวมขยายตัวถึงร้อยละ 17.9 ประกอบกับอุปสงค์ต่อสินค้าเกษตรในต่างประเทศ

ก็เพิ่มขึ้นทำให้การส่งออกสินค้าเกษตรได้รับประโยชน์ทั้งด้านราคาและปริมาณการนำเข้ามีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 75.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 16.8 ในปี 2546 เป็นผลจากการขยายตัวของปริมาณการนำเข้าร้อยละ 9.3 ตามอุปสงค์ในประเทศไทยที่ขยายตัวสูงขึ้นและความต้องการวัตถุดิบเพื่อผลิตสินค้าส่งออก ผลจากการที่รัฐใช้โอกาสในการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสุดยอดผู้นำเอเปคปี 2546 เจ้าจะดับหัวใจกับประเทศไทยต่าง ๆ และเกิดการขยายความร่วมมือที่สำคัญต่างๆ เช่น การเปิดการค้าเสรีกับจีน การให้ความร่วมมือในการลดอุปสรรคทางการค้าเสรี โดยเฉพาะกำแพงการค้าที่ไม่ใช่ภาษี และจากนโยบายการสร้างความมั่นคงทางการเงินในภูมิภาคของไทย เช่น พันธบัตรเอเชีย (Asia bond)

● ความสามารถในการแข่งขันของไทยจากการวัดโดยเบรียบเทียบ (Revealed Competitive Advantage: RCA)^{2/} ใน 3 ตลาดหลัก (สหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น) ไทยยังคงได้เบรียบในสินค้าเกษตรรวมในสหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่นในปี 2546 ค่าดัชนีความได้เบรียบโดยเบรียบเทียบ (RCA) เท่ากับร้อยละ 420.53 ร้อยละ 236.66 และร้อยละ 202.99 ตามลำดับ และยังได้เบรียบในหมวดสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรใน 3 ตลาดหลักเช่นกัน สำหรับสินค้าที่ใช้แรงงานได้เบรียบในสิ่งทอแต่มีแนวโน้มลดลงเนื่องจากประสบภาวะการแข่งขันรุนแรงจากจีนและเวียดนามซึ่งได้เบรียบด้านต้นทุนค่าแรง ส่วนในตลาดญี่ปุ่น ไทยเสียเบรียบในการแข่งขันในกลุ่มสินค้าที่ใช้แรงงานมากโดยตลอด เพราะค่าดัชนีความได้เบรียบโดยเบรียบเทียบ (RCA) เท่ากับร้อยละ 85.42 ส่วนกลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับ ไทยยังคงได้เบรียบในตลาดสหรัฐฯ และยุโรป แต่เริ่มมีแนวโน้มเสียเบรียบโดยค่าดัชนีความได้เบรียบเป็นร้อยละ 99.58

ตลาดจีน เป็นตลาดใหม่ของไทยที่เริ่มเข้ามาเมื่อทบทัศน์ทั้งกับประเทศไทยและในตลาดโลก ปรากฏว่าไทยได้เบรียบในการแข่งขันอย่างมากในกลุ่มสินค้าเกษตรรวม ค่าดัชนีวัดโดยเบรียบเทียบ (RCA) เท่ากับร้อยละ 414.84 โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าสิ่งปลูกสร้าง (ร้อยละ 521.19) ส่วน

ตารางที่ 2 ความสามารถสำคัญการค้าระหว่างประเทศไทย

ล้านดอลลาร์สหรัฐ

รายการ	2541	2542	2543	2544	2545	2546
มูลค่าการส่งออกของไทย	54,490.1	58,463.4	69,624.2	65,183.2	68,817.7	80,238.4
มูลค่าการนำเข้าของไทย	42,434.5	49,914.6	62,180.4	61,795.2	64,252.1	75,018.6
มูลค่าการค้าไทย	96,924.5	108,378.1	131,804.6	126,978.4	133,069.8	155,257.1
ส่วนแบ่งการตลาดการส่งออกของไทยในตลาดโลก	0.72	0.78	0.85	0.85	0.88	0.95

ที่มา : กรมเจ้าหน้าที่การค้าระหว่างประเทศ ประมาณผลโดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

^{2/} RCA Index แสดงความสามารถในการส่งออกของประเทศไทยโดยมีสูตรการคำนวณดังนี้

RCA ค่าของการส่งออกสินค้าชนิดนั้นของไทย/มูลค่าการส่งออกรวมทั้งหมดของไทย x 100 โดยค่ามากกว่าร้อยละ 100 ถือว่าได้เบรียบโดยเบรียบเทียบค่าน้อยกว่าร้อยละ 100 มูลค่าการส่งออกสินค้าชนิดนั้นของโลก/มูลค่าการส่งออกรวมทั้งหมดของโลก

ในกลุ่มสินค้าที่ใช้แรงงานและสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีไทยยังคงเสียเปรียบมากโดยตลอด ค่าดัชนีวัดความได้เปรียบมีค่าเท่ากับร้อยละ 86.27 และร้อยละ 99.87 ตามลำดับ และมีแนวโน้มเสียเปรียบมากขึ้น ในสินค้าที่ใช้แรงงานมากขึ้น ได้แก่ สินค้าเฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน (ร้อยละ 33.66 ในปี 2546 ลดจากร้อยละ 60 ในปี 2545) และรองเท้า และชิ้นส่วนของรองเท้า (ร้อยละ 40.60 ในปี 2546 ลดลงจากร้อยละ 80.09 ในปี 2545)

- ในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ประสิทธิภาพการผลิตรวมขยายตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.16 เมื่อเปรียบเทียบกับการหดตัวร้อยละ 1.77 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และการขยายตัวร้อยละ 2.3 ในช่วงปี 2542 – 2544 ทั้งนี้ เป็นผลจากการที่รัฐบาลส่งเสริมนวัตกรรมใหม่ใน การผลิตและเทคโนโลยี และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น การส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ของรัฐบาลในการส่งเสริมประสิทธิภาพผู้ประกอบการใหม่ทั้งระดับกลางและเล็ก (SME) และโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งหมู่บ้าน

ตารางที่ 3 อัตราการขยายตัวของ GDP ปัจจัยการผลิตและ TFP ปี 2540-2546

รายการ	ปี	2540 - 2544	2540 - 2541	2542 - 2544	2545 - 2546
อัตราการขยายตัวของ GDP (%)	-0.11	-5.94	3.78	6.05	
สัดส่วนการขยายตัวจากปัจจัยการผลิต					
- แรงงาน (Labor)	0.26	-0.48	0.75	0.92	
- ทุน (Capital)	1.39	2.42	0.71	0.96	
- ประสิทธิภาพการผลิตรวม (TFP)	-1.77	-7.88	2.31	4.16	

4. เศรษฐกิจไทยมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจมากขึ้น และดุลการคลังเกินดุลในปี 2546 ซึ่งเป็นครั้งแรกหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจหนึ่งต่อไปนี้ต่างประเทศลดลง

- การก่อหนี้ต่อไปนี้ต่างประเทศอยู่ในเกณฑ์มั่นคงมากและมีเสถียรภาพดีขึ้นอย่างต่อเนื่องนับแต่ปี 2544 จากการที่สัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อ GDP ลดลงจากร้อยละ 58.4 ในปี 2544

เหลือร้อยละ 46.9 ในปี 2545 และร้อยละ 36 ในปี 2546 อีกทั้งความสามารถในการชำระหนี้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยภาระการชำระหนี้คืนหนี้ต่างประเทศต่อรายได้การส่งออกสินค้าและบริการลดลงจากร้อยละ 20.8 ในปี 2544 เหลือเพียงร้อยละ 15.8 ในปี 2546 สัดส่วนเงินสำรองทางการต่อหนี้ระยะสั้นเพิ่มขึ้นจาก 2.46 เท่าในปี 2545 เป็น 3.88 เท่าในปี 2546 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของธนาคารแห่งประเทศไทยที่กำหนดไว้ว่าควรมีค่ามากกว่า 1.5 เท่า

- ดุลการคลังเกินดุลเป็นปีแรกในช่วงเวลา 5 ปีที่ผ่านมา และหนี้สาธารณะต่อ GDP ลดลงอย่างต่อเนื่องจนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าที่กำหนดในการอบรมยั่งยืนทางการคลัง โดยปีงบประมาณ 2546 ถือเป็นปีแรกในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2541-2545) ที่รัฐบาลเกินดุลการคลังร้อยละ 0.6 ของ GDP เมื่อเทียบกับการขาดดุลร้อยละ -2.2 ของ GDP ในปี 2545 เนื่องจากเศรษฐกิจเติบโตดีและมีการปรับปูจุประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีได้เพิ่มขึ้น รายจ่ายของรัฐบาลลดลงจากการเบิกจ่ายต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ ขณะเดียวกัน ณ สิ้นปีงบประมาณ 2546 รัฐบาลมีหนี้สาธารณะคิดเป็นร้อยละ 49.7 ของ GDP ซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่ากรอบความยั่งยืนทางการคลังที่กำหนดสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ไว้สูงสุดไม่เกินร้อยละ 60

5. การลงทุนเพื่อการวิจัยของประเทศอยู่ในระดับต่ำ การพัฒนาภาคอุตสาหกรรม การนำเข้าวัสดุดิบและทุนจากต่างประเทศ มีแนวโน้มสูงขึ้น

- การลงทุนเพื่อการวิจัยของประเทศซึ่งส่วนใหญ่เป็นการลงทุนของภาครัฐและมีจำนวนน้อยมากอยู่แล้วแต่มีแนวโน้มลดลง สัดส่วนงบวิจัยและพัฒนาต่อ GDP ลดลงจากร้อยละ 0.18 ในปี 2545 เหลือร้อยละ 0.15 ในปี 2546 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 0.4 นอกจากนี้ สัดส่วนงบวิจัยและพัฒนาต่องบประมาณรายจ่ายทั้งหมดลดลงจากร้อยละ 0.97 ในปี 2544 เหลือร้อยละ 0.83 ในปี 2546 อีกทั้งการพัฒนานวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ มีจำกัด ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ไทยยังต่ำกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยระบบการใช้อินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่เจริญแล้ว ทำให้ประชาชุมชนขาดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญในการสร้าง Knowledge Base

ให้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 0.4 นอกจากนี้ สัดส่วนงบวิจัยและพัฒนาต่องบประมาณรายจ่ายทั้งหมดลดลงจากร้อยละ 0.97 ในปี 2544 เหลือร้อยละ 0.83 ในปี 2546 อีกทั้งการพัฒนานวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ มีจำกัด ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ไทยยังต่ำกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยระบบการใช้อินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่เจริญแล้ว ทำให้ประชาชุมชนขาดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญในการสร้าง Knowledge Base

ตารางที่ 4 งบประมาณรายจ่ายและ GDP ของภาคธุรกิจ

รายการ	ปี	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546
งานโครงการ (ราย)		164	161	160	154	150	129	111	50
งานวิจัยและพัฒนา (ล้านบาท)		7,176	8,856	8,414	6,879	7,954	8,818	9,722	8,257
สัดส่วนงบวิจัย : งบประมาณรายจ่าย (%)		0.85	0.90	0.86	0.83	0.92	0.97	0.95	0.83
สัดส่วนงบวิจัยและพัฒนา : GDP (%)		0.15	0.19	0.18	0.15	0.17	0.17	0.18	0.15

● **เศรษฐกิจไทยมีการพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบ สินค้าทุน และเทคโนโลยีโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น** จากการที่ภาวะเศรษฐกิจในประเทศไทยมีการปรับตัวดีขึ้นและการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงขยายตัวสูงทำให้สัดส่วนปัจมันการนำเข้าสินค้าทุนและวัตถุดิบต่อ GDP เพิ่มขึ้น จากร้อยละ 28.59 ในปี 2539 เป็นร้อยละ 38 ในปี 2546 ประกอบกับการส่งเสริมและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ไม่เพียงพอ ทำให้ประเทศไทยต้องซื้อเทคโนโลยีโดยตรงจากต่างประเทศคิดเป็นรายจ่ายต่อ GDP มากขึ้นจากร้อยละ 0.39 ในปี 2539 เป็นร้อยละ 0.88 ในปี 2546 ปัจจัยดังกล่าวได้ชี้ให้เห็นว่าขีดความสามารถของประเทศไทยในการพึ่งตนเองด้านปัจจัยการผลิตไม่ได้ดีขึ้น

6. การกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรมยังคงเป็นข้อจำกัดและเงื่อนไขที่ต้องปรับปรุงเพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ

● **ช่องว่างการกระจายรายได้ในช่วงปีแรกของแผนพัฒนาฯฉบับที่ 9 ยังไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิมในช่วงสิ้นแผนฯ 8 โดยส่วนแบ่งรายได้ระหว่างกลุ่มผู้มีรายได้สูงสุด 20% แรก และกลุ่มผู้มีรายได้น้อยที่สุด 20% ในปี 2545 มีความแตกต่างกันประมาณ 13.4 เท่า ขณะที่ดัชนีสัมประสิทธิ์การกระจายรายได้มีค่าเท่ากับ 51 เพิ่ม**

ขึ้นจากในปี 2544 เล็กน้อย ซึ่งไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงมากนักในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมาแม้จะช่วยทำให้คนไทยมีรายได้มากขึ้นและลดปัญหาความยากจนลงได้มากแต่ผลประโยชน์จากการพัฒนาเหล่านั้นยังกระจายไม่ทั่วถึงทั้งสังคม

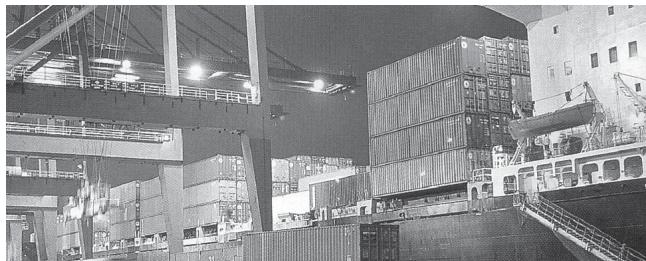
● **การพัฒนาเศรษฐกิจยังคงกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ที่มีความเจริญสูง การกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคยังมีไม่มาก เมื่อพิจารณาการกระจายการผลิตในมิติของพื้นที่ที่เป็นระดับภาค พนับว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ผ่านมาเกิดจากการกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการผลิตที่กระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพมหานครและภาคกลางเป็นหลัก แม้จะมีแนวโน้มการกระจายการผลิตในช่วงปลายแผนพัฒนาฯฉบับที่ 8 และปีแรกของแผนพัฒนาฯฉบับที่ 9 โดยฐานการผลิตกระจายออกจากรุงเทพมหานครเข้าสู่ภาคกลางเพิ่มมากขึ้น แต่ภาพรวมการผลิตของภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่เด่นชัด**

บทสรุป

ในช่วงครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับ 9 เศรษฐกิจไทยมีความเข้มแข็งมากขึ้น สถานภาพความเข้มแข็งได้เปลี่ยนระดับจากที่ต้องปรับปรุงในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 มาเป็นระดับดี เนื่องจากมีการขยายตัวในอัตราสูง และเป็นการเติบโตที่มีเสถียรภาพดี มีภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้นจากการเกินดุลการคลังของภาครัฐ ชี้ความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกดีขึ้น จากขีดความสามารถในการแข่งขัน และส่วนแบ่งการตลาดต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น แต่สถานภาพของการกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรมจะเป็นข้อจำกัดของการเสริมสร้างและรักษาความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

การพัฒนาประเทศ : เป้าหมายกับความเป็นจริง¹

ผล การพัฒนาประเทศไทยในระยะครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 พบทว่าประเทศไทยประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมากคือเศรษฐกิจมีการขยายตัวไปพร้อมๆ กับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ จำนวนคนยานยานลดลงกว่าเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ คนไทยส่วนใหญ่ได้รับหลักประกันสุขภาพด้านหน้า อย่างไรก็ตามการพัฒนาด้านภาพคนให้คิดเป็นทำเป็น และการพัฒนาความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย รวมทั้งสถานการณ์การท่องเที่ยวที่ขาดแคลนน้ำท่วมในหลายภาค

เป้าหมายการพัฒนาประเทศ

ประเทศไทยมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทาง แนวทางการพัฒนาประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 เป็นต้นมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันนับเป็นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 แล้ว ซึ่งการใช้แผนพัฒนาฯ ในแต่ละฉบับดังกล่าว จะมีการกำหนดเป้าหมาย

การพัฒนาประเทศทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อเป็นเครื่องบ่งชี้วัดผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยแต่ละช่วงระยะเวลาของแผนฯ สำหรับแผนพัฒนาฯ ฉบับปัจจุบันได้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญไว้ 4 ประการด้วยกันคือ

1. เป้าหมายดุลยภาพทางเศรษฐกิจ มุ่งสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจมหภาคให้เศรษฐกิจส่วนรวมขยายตัวอย่างมีคุณภาพ และมีเสถียรภาพ โดยมีตัวบ่งชี้ที่สำคัญได้แก่ การทำให้เศรษฐกิจขยายตัวโดยเฉลี่ยร้อยละ 4 – 5 ต่อปี เพิ่มการจ้างงานใหม่ในประเทศไทยไม่ต่ำกว่า 230,000 คน มีอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 3 ต่อปี สามารถรักษาการเกินดุลบัญชีเดินสะพัดให้คงอยู่เฉลี่ยร้อยละ 1 – 2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทย (GDP) และบริหารหนี้สาธารณะของประเทศไทยให้อยู่ในระดับประมาณร้อยละ 60 – 62 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ รวมทั้งดูแลภาระหนี้ในงบประมาณให้อยู่ในระดับเฉลี่ยร้อยละ 16 - 18 ของงบประมาณทั้งหมด

¹ เรียบเรียงจากเอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2547 ของ ศศช. เรื่อง “รายงานการติดตามประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย : ครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9” มิถุนายน 2547.

นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มสมดุลระหว่างภาคการผลิตให้สามารถแข่งขันได้โดยมีตัวบ่งชี้ผลการเพิ่มขึ้นของความสามารถในการแข่งขันของประเทศคือ การส่งออกขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 6 ต่อปี ผลิตภัณฑ์มวลรวมในภาคการเกษตรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 0.5 ต่อปี ภาคอุตสาหกรรมและแรงงาน เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2.5 และ 3 ต่อปี ตามลำดับ รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศและคนไทยท่องเที่ยวภายในประเทศ เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 7 – 8 และ 3 ต่อปีตามลำดับ

2. เป้าหมายการยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อให้ประเทศไทยมีโครงสร้างประชากรที่สมดุล และขนาดครอบครัวที่เหมาะสม โดยการรักษาแนวโน้มภาวะเจริญพันธุ์ของประชากรให้อยู่ในระดับทดสอบอย่างต่อเนื่อง คนไทยมีสุขภาพดี มีคุณภาพ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีคุณธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไปมีการศึกษาโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 9 ปี และยกระดับการศึกษาแรงงานไทยให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ในปี 2549 ขยายการประกันสุขภาพให้ครอบคลุมประชาชนอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม มีระบบการคุ้มครองทางสังคมที่สร้างหลักประกันแก่คนไทยทุกช่วงวัย ตลอดจนเพิ่มความเข้มแข็งให้ชุมชนและประชาสังคม และใช้กระบวนการจัดการชุมชนเข้มแข็งขึ้น

เคลื่อนไหวเกิดการมีส่วนร่วมพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ รวมทั้งปรับระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและประชาชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

3. เป้าหมายการลดความยากจน มุ่งลดสัดส่วนคนยากจนของประเทศให้อยู่ในระดับไม่เกินร้อยละ 12 ของประชากรในปี 2549

4. เป้าหมายการบริหารจัดการที่ดิน สร้างระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ มีขนาดและโครงสร้างที่เหมาะสม ท้องถิ่นมีขีดความสามารถจัดเก็บรายได้สูงขึ้น และมีระบบสนับสนุนการกระจายอำนาจให้เป็นไปได้ มีระบบตรวจสอบด้วยการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็ง เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง

เศรษฐกิจไทยขยายตัวสูงกว่าเป้าหมาย

ผลการพัฒนาประเทศในช่วงครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 พบว่า เศรษฐกิจไทยขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 5.4 ในปี 2545 เป็นร้อยละ 6.7 ในปี 2546 สูงกว่าเป้าหมายของแผนที่กำหนดให้ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 4 – 5 ต่อปี ซึ่งเกิดจากแรงขับเคลื่อนของอุปสงค์ภายในประเทศทั้งการคุปโภคบริโภค การลงทุนภาคเอกชน และการขยายตัวของการส่งออก เป็นสำคัญ

ตารางที่ 1 เป้าหมายและเครื่องชี้เศรษฐกิจหมวดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9

	แผนฯ 9			
	2544	2545	2546	เป้าหมาย
GDP (ณ ราคาประจำปี : พันล้านบาท)	5,133.8	5,451.9	5,931.6	
อัตราการขยายตัวของ GDP (ณ ราคากองที่, %)	2.1	5.4	6.7	4.0–5.0
ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านдолลาร์ สรอ.)	6.2	7.0	8.0	
ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP (%)	5.4	5.5	5.6	1.0–2.0
เงินเฟ้อ (%)	1.6	0.7	1.8	3.0
ดุลเงินสดรัฐบาล (พันล้านบาท)		- 131.9	- 59.1	
ดุลเงินสดรัฐบาลต่อ GDP (%)		- 2.6	- 1.1	- 1.0–1.5
หนี้สาธารณะ (พันล้านบาท)	2,900.3	2,930.8	2,902.4	
หนี้สาธารณะต่อ GDP (%)	56.5	53.8	48.9	60.0–62.0
ภาระหนี้ในงบประมาณต่องบประมาณ (%)	10.9	11.1	12.5	16.0–18.0
การจ้างงาน				
จำนวนผู้มีงานทำ (ล้านคน)	32.173	32.997	33.815	
การเปลี่ยนแปลงของผู้มีงานทำ (ล้านคน) ต่อปี	0.880	0.824	0.817	0.230
อัตราการว่างงาน	3.23	2.27	2.01	

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เลสีธิรภาพทางเศรษฐกิจมีความมั่นคงเพิ่มขึ้น

เมื่อพิจารณาด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่ผ่านมา ปรากฏว่า มีความมั่นคงและอยู่ภายใต้เป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 กล่าวคือ ประเทศไทยสามารถควบคุมวินัยการคลัง และมีความยั่งยืนด้านการคลังเพิ่มมากขึ้น โดยมีดุลบัญชีเดินสะพัดที่เกินดุลประมาณร้อยละ 5.5 ของ GDP และเงินฟื้นฟูอยู่ในระดับต่ำเพียงร้อยละ 0.7 และ 1.8 ในครึ่งแรกของแผนฯ 9 รวมทั้งการขาดดุลการคลังที่ลดลง เนื่องจากรัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้เพิ่มขึ้นกว่าเป้าหมายมาก ทำให้สามารถลดภาระก่อหนี้ใหม่ของภาครัฐลง และมีการลดใช้หนี้สินเดิมได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้หนี้สาธารณะคงค้างลดลงจากร้อยละ 56.5 ของ GDP ในปี 2544 เหลือร้อยละ 48.9 ของ GDP ณ สิ้นปี 2546 และภาระหนี้ในงบประมาณเท่ากับร้อยละ 12 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายของแผนฯ 9 รวมทั้งภาระหนี้ต่างประเทศยังสั่นคลง และเงินสำรองเงินตราต่างประเทศของทางการเพิ่มขึ้น ตามลำดับ ทางด้านภาวะการจ้างงานปรากฏว่า สามารถสร้างงานเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 8 แสนคนต่อปี อัตราการว่างงานลดลงจากร้อยละ 3.2 ในปี 2544 เหลือร้อยละ 2.0 ของกำลังแรงงานรวมในปี 2546 และการจ้างงานต่ำกว่าระดับลดลงมากด้วยเห็นกัน

ขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยโดยรวมปรับตัวดีขึ้นอย่างชัดเจน

ผลการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระยะครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ปรากฏว่า “ความสามารถในการแข่งขันของไทยโดยรวมปรับตัวดีขึ้นอย่างชัดเจน แต่ยังมีปัจจัยถ่วงทางด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต้องเร่งแก้ไข” กล่าวคือ สถาบันนานาชาติเพื่อพัฒนาการจัดการ (International Institute For Management, IMD) ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยดีขึ้นจากอันดับที่ 14 ในปี 2544 เป็นอันดับที่ 10 ของประเทศที่มีประชากรมากกว่า 20 ล้านคนในปี 2546 ขณะเดียวกัน World Economic Forum (WEF) ได้ปรับอันดับของประเทศไทยสูงขึ้นจากอันดับที่ 33 (จาก 75 ประเทศ) ในปี 2544 เป็นอันดับที่ 32 (จาก 102 ประเทศ) ในปี 2546

ทั้งนี้ สถาบัน IMD ชี้ว่าปัจจัยการแข่งขันของประเทศไทยโดยเฉพาะปัจจัยการแข่งขันด้านประสิทธิภาพของรัฐบาล

สมรรถนะเศรษฐกิจโดยรวม และประสิทธิภาพของภาคธุรกิจปรับตัวดีขึ้น แต่ปัจจัยทางด้านโครงสร้างพื้นฐานถือเป็นจุดอ่อนโดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ ด้านการศึกษา และด้านเทคโนโลยี ทำให้อันดับความสามารถในการแข่งขันโดยรวมอยู่ในอันดับต่ำ ซึ่งความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของสถาบัน WEF ที่ชี้ว่าจุดแข็งของประเทศไทยอยู่ที่สภาพเศรษฐกิจมหภาค และจุดอ่อนอยู่ที่โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและสถาบันรัฐ

ภาคการผลิต การค้า และบริการ ขยายตัวสูงกว่าเป้าหมาย สร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจไทย

สำหรับความสามารถด้านการค้าของไทยจากมูลค่าการส่งออกสินค้าพบว่า ประเทศไทยสามารถส่งออกได้สูงกว่าเป้าหมายของแผนฯ 9 (ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 6.0 ต่อปี) โดยการส่งออกขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.2 และร้อยละ 8.8 ในปี 2545 และ 2546 ตามลำดับ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เป็นผลมาจากการที่ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น รวมทั้งเกิดจากความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนในการเปิดตลาดส่งออกใหม่ๆ โดยเฉพาะตลาดภูมิภาคเอเชียตะวันออก และภูมิภาคตะวันออกกลางเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายนอกที่เอื้ออำนวยต่อการส่งออกที่สำคัญคือ การขยายตัวของเศรษฐกิจโลก การขยายตัวของการค้าภายในภูมิภาคเอเชีย ราคาส่งออกสินค้าเกษตรที่ปรับตัวสูงขึ้นในตลาดโลก

ในด้านความสามารถการขยายตัวทางด้านการผลิตพบว่า ทั้งภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม มีการขยายตัวเกินกว่าเป้าหมายด้วยกันทั้งสิ้น โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของภาคเกษตรขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.0 และ 2.8 ในปี 2545 และ 2546 ตามลำดับ สูงกว่าเป้าหมายเฉลี่ยร้อยละ 2.0 ต่อปีของแผนฯ 9 ซึ่งเป็นผลจากการขยายตัวของการบริโภคภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งราคาสินค้าเกษตรทุนหลักอาทิ ยางพารา เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงเรื่องประสิทธิภาพการผลิตของการเกษตรปรากฏว่ายังคงอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมาย แต่ก็ยังคงดำเนินการผลิตส่วนใหญ่ยังเป็นเกษตรเชิงเดียว รวมทั้งยังคงมีการใช้สารเคมีอยู่มาก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความสามารถในการ

แข่งขันของไทยในที่สุด ส่วนการผลิตภาคอุตสาหกรรมมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.8 ในปี 2545 เป็นร้อยละ 10.3 ในปี 2546 สูงกว่าเป้าหมายเฉลี่ยร้อยละ 4.5 ต่อปีของแผนฯ 9 ซึ่งส่งผลให้สัดส่วนภาคอุตสาหกรรมต่อ GDP เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 36.6 ในปี 2545 เป็นร้อยละ 37.9 ในปี 2546

ทางด้านความสามารถของภาคบริการโดยเฉพาะการท่องเที่ยวปรากฏว่า รายได้ลดต่ำกว่าเป้าหมายมาก เนื่องจากผลกระทบจากปัจจัยภายนอกที่สำคัญคือการเกิดโรคระบาดของ SARS และสภาวะอิริยาบถในช่วงต้นปี 2546 ซึ่งทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวต่างประเทศลดลงเฉลี่ยร้อยละ 10.47 ในปี 2546 ในขณะที่ปี 2545 มีการขยายตัวร้อยละ 8.17 อย่างไรก็ตามในด้านการขยายตัวของนักท่องเที่ยวภายในประเทศไทย ได้มีการขยายตัวสูงกว่าเป้าที่กำหนดไว้เฉลี่ยร้อยละ 3.0 ต่อปี คือขยายตัวร้อยละ 5.45 และ 5.31 ในช่วง 2 ปีแรกของแผนฯ 9 ทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวภายในประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5.19 และ 28.28 ในช่วงระยะเดียวทันตามลำดับ

สำหรับการพัฒนาความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทำให้ยังคงมีปัญหาการขาดแคลนห้องด้านปริมาณและคุณภาพอีกมากเนื่องจากได้รับงบประมาณสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาต่ำกว่าเป้าหมายของแผนฯ มาก (ร้อยละ 0.4 ของ GDP) โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนเพียงร้อยละ 0.18 ของ GDP ในปี 2545 และร้อยละ 0.15 ของ GDP ในปี 2546 เท่านั้น นอกจากนี้การดำเนินการวิจัยและพัฒนายังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ขาดการจัดลำดับความสำคัญ และภาคเอกชนยังไม่ค่อยให้ความสำคัญทำให้การวิจัยต่อยอด เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไม่เพิ่มขึ้นเท่าที่ควร ซึ่งส่งผลให้ขาดความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทยในระดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งอื่นๆ

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : แนวโน้มยังต่ำกว่าเป้าหมาย

เมื่อพิจารณาการอนุรักษ์การพื้นที่ที่สำคัญต่อการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย สร้างโอกาสให้กับคนจนอย่างกว้างขวางและทั่วถึง ผลงานให้ปัญหาความยากจนโดยรวมของประเทศลดลงอย่างรวดเร็ว โดยสัดส่วนความยากจน

1.05 ล้านไร่ ในปี 2539 เป็น 1.52 ล้านไร่ ในปี 2543 แต่การฟื้นฟูคุณภาพเหล่านี้ โดยเฉพาะแหล่งน้ำบริเวณเจ้าพระยาตอนล่าง ท่าจีนตอนบน และลำตะคองตอนล่างยังมีคุณภาพน้ำต่ำกว่าเป้าหมาย

สำหรับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่สำคัญคือ การลดการใช้ถังพังท้ายของดิน ที่ทำได้เพียงประมาณร้อยละ 42-43 ของเป้าหมายเฉลี่ยต่อปี (1 ล้านไร่ต่อปี) และที่น้ำดินได้ร้อยละ 47-48 ของเป้าหมายแผนฯ (2 ล้านไร่ต่อปี)

ลดความยากจน : ประสบความสำเร็จมาก

การแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ นับเป็นเรื่องหนึ่งที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 และรัฐบาลได้ให้ความสำคัญสูง โดยรัฐบาลได้ให้มีการจัดทำเป็น “ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจน” ที่เป็น “วาระแห่งชาติ” และมีการดำเนินนโยบายเร่งด่วนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจภาคญี่ปุ่น อาทิ การจัดตั้งกองทุนหมุนบ้านและชุมชนเมือง โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โครงการพัฒนาชุมชนให้กับเกษตรกรรายย่อย และโครงการธนาคารประชาชน รวมทั้งมีการเร่งรัดการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ตลอดจนได้มีการผลักดันการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลต่อการสร้างโอกาสและการสร้างงานแก่คนยากจนมากยิ่งขึ้น

ผลการดำเนินงานต่างๆ ข้างต้นนับว่ามีส่วนสำคัญต่อการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย สร้างโอกาสให้กับคนจนอย่างกว้างขวางและทั่วถึง ผลงานให้ปัญหาความยากจนโดยรวมของประเทศลดลงอย่างรวดเร็ว โดยสัดส่วนความยากจน

“
ผลการพัฒนาทักษะพื้นฐาน
ยังสามารถเพิ่มศักยภาพ
ในการประกอบอาชีพของคนจน
และการเข้าถึงบริการของรัฐ
ได้มากขึ้น
”

ได้ลดลงจากร้อยละ 13.0 ของประชากรทั้งสิ้นหรือจำนวน 8.2 ล้านคน ในปี 2544 เหลือร้อยละ 9.8 หรือจำนวน 6.2 ล้านคน ในปี 2545 ซึ่งลดต่ำกว่าที่แผนฯ 9 ได้กำหนดไว้ให้เหลือร้อยละ 12 ภายในปี 2549 เป็นอย่างมาก ทั้งนี้คุณภาพนี้ยังคงอยู่นั้น ส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นร้อยละ 60.7 ของคุณภาพทั้งสิ้น รองลงมาคือภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางตามลำดับ

ทางด้านการกระจายรายได้หรือลดความเหลื่อมล้ำของรายได้ต่อผู้คนมา พนบว่ามีการปรับตัวที่ดีขึ้นทั้งในระดับประเทศและระดับภาคตัวอย่างเช่นกัน กล่าวคือช่องว่างของรายได้ระหว่างกลุ่มคนรายสูง (20% สาดท้าย) กับกลุ่มคนยากจนสุด (20% แรก) ลดลงจาก 14.8 เท่าในปี 2543 เหลือ 13.5 เท่าในปี 2545 หรือลดลงร้อยละ 8.8 ส่วนการกระจายรายได้ในระดับภาคก็มีแนวโน้มที่ดีขึ้น โดยภาคกลางมีการกระจายรายได้ต่ำกว่าทุกภาคและหากพิจารณาความเหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างภาคเกษตรกรกับภาคอุตสาหกรรมลดลงทุกภูมิภาค เช่นเดียวกัน

นอกจากรายได้ของคนยากจนที่เพิ่มมากขึ้นจนทำให้ระดับความยากจน และความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มคนรายสูง กับกลุ่มคนยากจนสุดลดลงตั้งแต่ต้นแล้ว ผลการพัฒนาที่ผ่านมา ยังสามารถเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพของคนจน และการเข้าถึงบริการของรัฐได้มากขึ้นด้วยเช่นกัน กล่าวคือ

(1) คนจำนวน 5.4 ล้านคนหรือร้อยละ 86.6 ของคนยากจนทั้งหมด สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขตามโครงการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

(2) เด็กยากจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับทุนการศึกษาจำนวนกว่า 90,000 คน

(3) นักเรียน / นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับทุนการศึกษาจากกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาเพิ่มใหม่จำนวน 18,940 คน

(4) คนพิการและผู้ด้อยโอกาสได้รับบริการทางการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนกว่า 1.87 ล้านคน

(5) คนยากจนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบประมาณ 11 ล้านราย

(6) เกษตรกรและคนยากจนได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินกว่า 4 ล้านไร่

คุณภาพคนและคุณภาพชีวิตของคนไทยดีขึ้น

การพัฒนาคุณภาพคน คุณภาพชีวิตในช่วง 2 ปีแรกของแผนฯ 9 พบว่า คนไทยทั้งเพศชายและเพศหญิงมีอายุขัยเฉลี่ยสูงขึ้น โดยเพศชายมีอายุขัยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 67.1 ปีในปี 2545 เป็น 67.6 ปีในปี 2546 ส่วนเพศหญิงเพิ่มขึ้นจาก 74.9 ปีเป็น 75.1 ปีในช่วงระยะเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ผลการดำเนินนโยบายสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ทำให้ประชาชนได้รับบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้ารวม 46.45 ล้านคน และเมื่อรวมกับหลักประกันในระบบประกันสังคมและสวัสดิการช้าราชการ อีกด้วย ทำให้คนไทยสามารถเข้าถึงหลักประกันสุขภาพในทุกชุมชนได้ถึงร้อยละ 96 ของประชากรทั้งสิ้นในปี 2546 อย่างไรก็ตามการลดอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคและสาเหตุที่ป้องกันได้ยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร โดยเฉพาะโรคหัวใจ โรคเครียด อุบัติเหตุจากการจราจรทางบก รวมทั้งประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความตระหนัก และขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพที่ถูกต้อง และยังมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการทำลายสุขภาพที่สูง

ทางด้านการจัดการศึกษาแก่คนไทยปรากฏว่า สามารถกระจายโอกาสทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น แต่ระดับการศึกษาการเรียนรู้ที่ดีคือเป็น ทำเป็น ยังเพิ่มขึ้นค่อนข้างช้ากว่าเป้าหมายมาก กล่าวคือ อัตราส่วนนักเรียนต่อประชากรในกลุ่มอายุ 3 – 21 ปีในระบบโรงเรียนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 65.31 หรือ 17.5 ล้านคน ในปี 2545 เป็นร้อยละ 74.9 หรือ 19.45 ล้านคน ในปี 2546

แต่เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาจากจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยในกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไปพบว่า เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยจาก 7.6 ปีในปี 2545 เป็น 7.8 ปีในปี 2546 ขณะเดียวกัน

ปัญหาหลักของการศึกษาดังคณ์มีอยู่อย่างต่อเนื่องได้แก่ ปัญหาคุณภาพการศึกษา และกระบวนการเรียนการสอน ยังไม่สามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด และวิเคราะห์ รวมทั้งยังไม่เกิดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้การเร่งยกระดับการศึกษาแรงงานให้สูงขึ้นยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยกำลังแรงงานที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 35.6 ในปี 2545 เป็น 38.4 ในปี 2546 ซึ่งยังห่างจากเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 50 ในปี 2549 ค่อนข้างมาก

ในด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของรัฐที่ผ่านมา พบว่า รัฐบาลได้มีการปราบปรามยาเสพติดและดำเนินการทางกฎหมายอย่างจริงจัง ควบคู่ไปกับการเร่งนำบัตรักษา พื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ทำให้ปัญหาดียาเสพติดต่ำประชากรลดลงอย่างต่อเนื่องจาก 4.6 คนต่อปี 2544 เหลือเพียง 2.1 คนต่อปีลดลงร้อยละ 54.3 อย่างไรก็ตามคนไทยยังเชิญปัญหาความไม่ปลอดภัยจากคดีอาชญากรรมที่เพิ่มสูงขึ้นจากสัดส่วนคดีอาชญากรรมต่อประชากรพันคน 1.6 คนต่อปี 2544 เป็น 2.0 คนต่อปี 2546

ระบบราชการไทยมีการปรับระบบและกลไกการทำงานให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ รวมทั้งตอบสนองความต้องการของประชาชนมากขึ้น

ผลการปฏิรูประบบราชการตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยระบบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2545 และ พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 “ได้ก่อให้เกิดการปรับระบบและโครงสร้างหน่วยราชการ การปรับเปลี่ยนวิธีการและวัฒนธรรมการทำงานให้มีลักษณะเชิงรุก มีการวางแผนและดำเนินการทำงานที่ชัดเจน สามารถวัดผลสำเร็จได้ มีการวางแผนและดำเนินการแบบบูรณาการและเครือข่ายมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้ระบบและกลไกการทำงานของภาครัฐมีประสิทธิภาพ ความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อผลงานและประชาชน รวมทั้งมีระบบตรวจสอบและการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น สำหรับผลการดำเนินงานข้างต้นที่สำคัญมีดังนี้

(1) มีการวางแผนและจัดโครงสร้างกระทรวง กรม ใหม่ ให้ชัดเจนและมีบูรณาการที่ชัดเจน

(2) มีการปรับระบบและกลไกการทำงานที่มุ่งเน้นผลงาน ความ

รับผิดชอบระหว่างการบริหารระดับต่าง ๆ มีแนวปฏิบัติงานและการวัดประสิทธิผลที่ชัดเจน ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำงบประมาณที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และระบบงบประมาณมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(3) มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่ส่งผลให้การปฏิบัติงานของทุกส่วนราชการต้องคำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชน ผลสัมฤทธิ์ของงาน ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า การลดขั้นตอน/เวลาปฏิบัติงาน รวมทั้งการกำหนดมาตรการกำกับ คุ้มครอง ควบคุมและประเมินผลสัมฤทธิ์ของงาน โดยให้วิธีการจัดทำความตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร

(4) มีการปรับลดขนาดกำลังคนภาครัฐอย่างต่อเนื่อง โดยครม. ได้มีมติเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2546 เห็นชอบให้มีการลดอัตรากำลังลง โดยไม่ให้เพิ่มอัตราใหม่และยุบเลิกอัตราที่มีการเกณฑ์อย่างราชกิจจานุเบกษาในแต่ละปี และเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2546 เห็นชอบให้ใช้มาตราการพัฒนาและบริหารกำลังคนเพื่อรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งให้มีการลดอัตรากำลังคนร้อยละ 10 ของข้าราชการทั้งหมด

ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชน วินัยข้าราชการ และความโปร่งใส ยังมีแนวโน้มไม่ดีขึ้น

แม้ว่ารัฐบาลจะมุ่งเน้นปรับปรุงระบบและกลไกของภาครัฐให้มีขนาดและโครงสร้างที่เหมาะสม มีการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อผลงานและประชาชนมากขึ้นดังกล่าวข้างต้น แต่ในช่วง 2 ปี แรกของแผนฯ 9 พบว่า ประชาชนได้มีการอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ให้มีการตรวจสอบการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐต่อองค์กรอิสระที่สำคัญคือ ศาลปกครอง ผู้ตรวจราชการแผ่นดินรัฐสภา

และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพิ่มมากขึ้น คือ จากจำนวนเรื่องร้องเรียนต่อองค์กรอิสระทั้ง 3 องค์กรข้างต้นในปี 2544 มีจำนวน 3,944 เรื่อง เป็น 4,312 เรื่อง และ 4,979 เรื่อง ในปี 2545 และ 2546 ตามลำดับ อันสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนเป็นไปในทิศทางที่ไม่ราบรื่นมากนัก ทางด้านการผิดวินัยของข้าราชการ ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 188 คนต่อข้าราชการ 1 แสนคนในปี 2544 เป็น 251 คนในปี 2546

นอกจากนี้สถานการณ์การทุจริตประพฤติมิชอบก็ยังเป็นประเด็นที่น่าห่วง โดยหน่วยงาน Transparency International "ได้เปรียบเทียบการรับรู้เรื่องคอร์รัปชันของประเทศไทยในเอเชียรวม 8 ประเทศ (สิงคโปร์ ญี่ปุ่น มาเลเซีย เกาหลีใต้ ไทย เวียดนาม พลิบปินส์ และอินโดนีเซีย) พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับ 5 จาก 8 ประเทศมาโดยตลอด ซึ่งสะท้อนถึงความไม่เชื่อมั่นของชาวต่างประเทศในเรื่องความโปร่งใสในการบริหารจัดการภาครัฐว่ายังคงมีอยู่ค่อนข้างมาก

อย่างไรก็ตามในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการตัดสินใจ การพัฒนาท้องถิ่น และร่วมทำกิจกรรมสาธารณะพบว่า ผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยผ่านการใช้สิทธิเลือกตั้งระดับต่างๆ มากขึ้น และการมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรเพื่อพัฒนาท้องถิ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยสมาชิกในครัวเรือนอยู่คนไม่มีส่วนร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มที่มีภาระด้วยภาระบ้าน ตำบล เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 87.8 ในปี 2544 เป็น 88.3 ในปี 2545

ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาระยะต่อไป

การพัฒนาในระยะครึ่งแรกของปี ฉบับที่ 9 ที่ผ่านมาแม้จะประสบผลสำเร็จในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ลดปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยให้ดีขึ้นในระดับหนึ่ง แต่ยังคงมีปัญหาพื้นฐานสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขอย่างต่อเนื่องในระยะครึ่งหลังของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ดังนี้

(1) การสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจมหภาค

และความสามารถในการแข่งขันของไทยอย่างยั่งยืน โดยเน้นการสร้างความเข้มแข็งให้กับตลาดเงินและตลาดทุน การสร้างความเข้มแข็งให้กับฐานการคลังและใช้เครื่องมือทางการคลังเพื่อประโยชน์ต่อการแข่งขัน การกระจายรายได้ และรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ

(2) การเสริมสร้างโอกาสและการกระจายความมั่นคงและผลตอบแทนการผลิต รวมทั้งการเข้าถึงบริการของรัฐอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยสนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากที่ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง แก้ไขปัญหาความยากจนที่มีเป้าหมายชัดเจนทั้งกลุ่มคนยากจนและพื้นที่เป้าหมาย รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการช่วยเหลือคนยากจนให้ได้รับสิทธิและเข้าถึงบริการของรัฐอย่างเท่าเทียม

(3) การพัฒนาและใช้ประโยชน์ทุนทางสังคมที่มีอยู่ หลากหลายให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและฐานทรัพยากรที่มีอยู่ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนหมุนเวียนทั้งด้านคุณภาพและการยกระดับคุณภาพชีวิต พร้อมไปกับการพัฒนาทุนทางสถาบันและการพัฒนาทุนทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรม

(4) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยการเร่งอนุรักษ์และคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ การฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และลดปริมาณการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการก่อมลพิษ รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(5) การเสริมสร้างการบริหารจัดการที่ดีในสังคม โดยพัฒนาระบบราชการไทยให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีในกิจการบ้าน เมืองอันได้แก่ การปกครองที่โปร่งใส คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานที่สามารถตอบสนองความต้องการและประโยชน์สุขของประชาชน

◆◆◆◆◆

ຄ່າກລ່າວເປີດການປະຊຸມ ແລະປາຫຼກກາພິເສດ

ຂອງ ບຸພະຍັດ ນາຍກຣະຈຳນິບຕັຮີ ພ.ຕ.ກ. ກັກເມີນ ປິບວັດທະ

ກາຮບຮັຫາຮຈັດກາຮນໂຍບາຍເຄຮມຫຼັກຈອງຮ້າຫຼັບ ກັບຄວາມອູ່ຕີມສຸຂບອງປະເທັນ

“

ດ້າຕັນໄມ້ນັ້ນເປັນພິເສດ ພລໄມ້ກົດຕ້ອງເປັນພິເສດ
ເປີຍບໍເກີຍບັນດາການເນື່ອງ
ຫາກວິທີກາຮທີ່ໄດ້ມາຊື່ນັກກາຮເນື່ອງ
ໄປໜີ່ຄ່ອຍດີ ແນວໂນນັ້ນຈະໄດ້ນັກກາຮເນື່ອງ
ກີໄປໜີ່ຄ່ອຍດີເບັນກັນ

”

ທ່ານຮ້ອມນິບຕັຮີ ທ່ານປະທານແລະ
ທ່ານຄະນະກຽມກາຮພັນນາກາຮເສຮ່ອງກິຈແລະ
ສັງຄົມແຮ່ງໝາດີ ທ່ານເລຂາທິກາຮາ ແລະທ່ານຜູ້ມີ
ເກີຍຕີທີ່ເຂົ້າຮ່ວມສັມມາຫຼຸກທ່ານ

ວັນນີ້ແມ່ນຮູ້ສຶກຍົນດີແລະເປັນເກີຍຕີ ທີ່ໄດ້ມາ
ເປັນປະທານເປີດການປະຊຸມປະຈຳປີ ເຮືອງ
“ເສຮ່ອງກິຈນອກຮະບບການບໍລິຫານຈັດກາຮທີ່ດີ
ຂອງກາຄຮ້ອງ” ທີ່ຈັດຂຶ້ນໂດຍ ສປ.ຊ. ຜົນຈາໄດ້ວ່າ ປີ່
ແລ້ວກີໄປໜີ່ສຶກຍົນດີ ສປ.ຊ. ໄດ້ຈັດຂຶ້ນທຸກປີ ປື້ນກີ່ມີຫວ້າຂ້ອງ
ເຮືອງເສຮ່ອງກິຈນອກຮະບບ ຜົນຈາພຍາຍາມທັບທວນ
ເຮືອງທີ່ພົມເຄຍຸດໃນໜລາຍໂຄກາສ ເພື່ອຈະໃຫ້ທ່ານ
ເຂົ້າໃຈວ່າ ສິ່ງທີ່ພົມເຄຍຸດແຕລະຄວັງ ແຕລະເຮືອງ ເປັນກາຮ
ຕ່ອງຈີ້ຂອງກາຮແກ້ປົ້ນຫາຂອງໝາດີ ແຕ່ບາງຄວັງດໍາໄມ່
ຈັບມາດ້ອກັນ ທ່ານອາຈະໄມ້ຫຼັງວ່າ ຕາລົງຮູບພັນຄືຂອງໄລ
ຜົນຂອງເຮືອນຍ່ອງນີ້ວ່າ ທ່ານຈາໄດ້ແນວວ່າ ວັນ
ທີ່ພົມເຄຍຸດເຖິງເຮືອງເສຮ່ອງກິຈນອກຮະບບ ຕອນເຮືອງ
ເລຂທ້າຍ 3 ຕັ້ງ 2 ຕັ້ງ 2 ພົມເຄຍຸດເກີຍວັນຄືນເຮືອງກາຮເນື່ອງ
ກາຮເນື່ອງນີ້ຄືກາຮໄດ້ມາຊື່ຜູ້ບໍລິຫານປະເທັນ ທັ້ງໃນ
ຮະດັບທ້ອງດິນແລະຮະດັບປະເທັນ ແຕ່ຄ້າກາຮເນື່ອງນັ້ນ
ມີວິທີກາຮທີ່ໄດ້ມາໄມ້ຄ່ອຍຈະຫອບແລ້ວ ບຸຄຸດທີ່ເຂົ້າມາ
ທຳມານກີ່ໄມ້ຄ່ອຍຈະຫອບ ເປົ້ນເຫັນກັບຫລັກຂອງ

ກວ່ານມາຍ ທີ່ວ່າ Fruit of the Poisonous Tree Doctrine ຊື່ເປັນທຖາງວິທີບໍ່ອກຈ່າ
ຜົດໄມ້ຂຶ້ນດັ່ງນີ້ທີ່ເປັນພິເສດ ນໍາຍາຄວາມວ່າ ດ້າຕັນໄມ້ນັ້ນເປັນພິເສດ ຜົດໄມ້ກົດຕ້ອງ
ເປັນພິເສດ ເປົ້ນເຫັນກັບກາຮເນື່ອງ ຫາກວິທີກາຮທີ່ໄດ້ມາຊື່ນັກກາຮເນື່ອງໄມ້ຄ່ອຍດີ
ແນວໃນໜະໄດ້ນັກກາຮເນື່ອງກີ່ໄມ້ຄ່ອຍດີເຊັ່ນກັນ ແລ້ວເວາເຄົນທີ່ໄມ້ຄ່ອຍດີມາ
ບວງປະເທັນ ຈະດີໄດ້ຍ່າງໄວ ອັນນັ້ນຄືປົ້ນຫາທີ່ຜົນໄມ້ຢາກເຫັນ ແລະຈະຕ້ອງ
ໄປແກ້ ໂດຍເວົາຕ້ອງເຮີມກຳລັ້າທີ່ຈະແກ້

ບໍລິຫານຈັດກາຮເນື່ອງໃຫ້ຫຼັກຕ້ອງນັ້ນກຳນົດກຳນົດ ບໍລິຫານຈັດກາຮປະເທັນທີ່ດີ

ດໍາສົມມຸດື່ວ່າຕ້ອງມີຜູ້ມີອື່ນທີ່ມີ
ໂດຍເພາະອ່າງຍິ່ງຜູ້ທີ່ຍື່ງໃຫ້ໄປໃນເສຮ່ອງກິຈ
ນອກຮະບບ ເປັນຄົນຈັດກາຮ ຈັດສົງຄົນສົມມັກຮັບເລືອກຕັ້ງ ເປັນລູກ້ອນຂອງຜູ້ມີ
ອື່ນທີ່ມີ ແລະໃນທີ່ສຸດລູກ້ອນຂອງຜູ້ມີອື່ນທີ່ມີ ເຂົ້າມາມີຄໍາຈາກກາຮເນື່ອງ
ແລ້ວກີໄປກົດດັນຂໍ້າຮ້າກາຮ ແລະໃຫ້ຂໍ້າຮ້າກາຮຕ້ອງ Blow to demand ຄື່ອວ່າໄປ
ຕາມຜູ້ມີອື່ນທີ່ມີ ເປັນປະເທັນ ເລັ້ມໃຫ້ສຸດທ່ານກີ່ໄດ້ຄົນໄມ້ໄດ້ເຮືອງໄມ້ໄດ້
ຮາມາບໍລິຫານປະເທັນ

ກາຮບໍລິຫານປະເທັນນີ້ເປັນເຮືອງຍາກ ແຕ່ຄ້າເວາຈະທຳມາຂໍ້າຮ້າກາຮ
ປະຈຳເສັນຂຶ້ນມາ ຍັງໄກກເຫັນຕື່ປີ ແລ້ວກີ່ຄອຍສັ່ງຂໍ້າຮ້າກາຮປະຈຳວ່າ ຜົນຈະ

ข้ามคนนั้น ผู้จะข้ามคนนี้ ผู้จะเอาเงินเท่านั้น ผู้จะเอาโครงการนี้ อย่างนั้นง่าย แต่ถ้าเราคิดจะบริหารจัดการกันด้วยการบริหารองค์กรที่ชัดช้อน แล้ว ก็ต้องใช้การบริหารที่ถูกต้อง ต้องอาศัยการบริหารที่รู้จริง และความกล้า เรายังเชื่อใจว่า โครงสร้างของระบบราชการเป็นโครงสร้างที่ถูกข้อจำกัดและเปลี่ยนยาก ในช่วงที่เราเรียกว่า Paradigm Shift หรือกระบวนทัศน์ในวิธีคิดนั้น มันเปลี่ยนไป ถ้าเราไม่กล้าเปลี่ยน เท่ากับว่า เราจะหมุนส่วนทางกับโลก ผลสุดท้าย ผลลัพธ์ที่ได้คือความยากจนที่มีอยู่แล้ว จะถูกซ้ำเติม และการแก้ปัญหาของชาติก็จะลำบาก

เพราะฉะนั้นเรื่องของการจัดการกับผู้มีอิทธิพลหรือว่าผู้ที่อยู่กับการค้าขายนอกกฎหมาย เพื่อให้นำมาชี้ของการเมืองที่ถูกต้อง การเมืองที่ไม่มีกระบวนการนายหน้า เป็นสิ่งที่จะต้องทำให้เกิดขึ้นให้ได้ ชี้ ณ วันนี้ กระบวนการนายหน้าเริ่มหายไป ท่านจะเห็นการเลือกตั้งครั้งนี้จะเปลี่ยนไปมาก สื่อมวลชนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อที่วีดิโอเพียงรายการ เพราะสื่อที่วนนั้น จะเป็นสื่อที่สะท้อนภาพตรงและนีเสียงตรง ทำให้สื่อที่เป็นสื่อที่ประชาชนบริโภคมากที่สุด ผู้ทำโพลล์ล่าสุด ปรากฏว่า สื่อที่วีดิโอติดตามข่าว ถึงร้อยละ 83 ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ร้อยละ 8 และผ่านสื่อวิทยุร้อยละ 7 ในกรุงเทพฯ รับรู้ข่าวสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์จะมีอัตราสูงกว่าสื่อต่างจังหวัด เมื่อระบบของสื่อสารมวลชนเป็นแบบนี้ ประชาชนจะรับรู้เรื่องราวที่แท้จริงและมากขึ้นๆ ตอบใบอนุญาต

การเมืองก็จะเปลี่ยนไป ระบบนายหน้าทางการเมืองก็จะลดลง แล้ว การเมืองก็จะกำราไปสูในสิ่งที่ดีขึ้นเรื่อยๆ แต่อย่าห่วงว่าทุกอย่างจะเปลี่ยนไป ในชั้นขั้นคืน ทุกอย่างแย่ลงนาน ต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงทั้งนั้น

ใช้หลักเมตตาธรรมกับจริยธรรมสร้างความอยู่ดีมีสุข

หากเราใช้หลัก 2 เรื่อง คือ เมตตาธรรมกับจริยธรรม ซึ่งจริงๆ แล้วก็เป็นหลักของศาสนาพุทธ ถ้าคำว่า เมตตาธรรมและจริยธรรมมีมาก สิ่งที่เราจะพูดกันในวันนี้ก็น้อยลง หลักเรื่องที่รู้สูบานพยาามจะทำในการแก้ปัญหาความยากจน หรือให้ช่วยเหลือคนจน หรือให้สิทธิคนจน เป็นเรื่องที่ถูกวิพากษาว่ามีผลมาก เพราะต้องเปลี่ยนวิธีคิด เมื่อเปลี่ยนวิธีคิด ทั้งๆ ที่เจตนาดี ปราบဏดี แต่ก็ขันตอนลำบากมาก ไม่ง่าย เพราะฉะนั้นคนที่คิดจะแก้ปัญหาจากจริงๆ ต้องใช้หลักเมตตาธรรมสูง และต้องใช้ความกล้า ความอดทนสูง

การบริหารเศรษฐกิจก็เช่นกัน ใช้หลักคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่เรานอกว่าอยู่ดีมีสุขก็คือหลักมัชณิมาปฏิปทา คือความพอดีนั่นเอง ผู้เพิ่งพบกับนายกรัฐมนตรีหรือเจ้าเป้า ท่านเล่าให้ฟังถึงเรื่องการบริหารความพอดีของเศรษฐกิจจีน ท่านบอกว่าไม่ได้หมายความว่าเศรษฐกิจจีนจะลดการเจริญเติบโต แต่คืนให้คนที่พุ่งขึ้นสูงเกินไป ร้อนเกินไป ก็จะลดลงมา ขันไหนที่ยังอ่อนอยู่จะดันขึ้นไป เป็นเดิร์จโดยเฉลี่ยแล้ว ก็คงต้องล้มเดียงที่เดิม เพียงแต่ว่าปรับสมดุลใหม่ แต่คำว่าอยู่ดีมีสุขนั้น มีความหมายมากกว่าเศรษฐกิจ ซึ่งรวมไปถึงเรื่องของปัญหาสังคม และก็เรื่องสิ่งแวดล้อม ไปพร้อมๆ กัน ถ้าท่านสังเกตดูจะเห็นว่า หลังจากที่รู้สูบานนี้บริหารเศรษฐกิจได้มาถึงระดับหนึ่ง มองเห็นว่าเศรษฐกิจไปได้แล้วนี้ ก็กลับมาเน้นเรื่องสังคม และเรื่องของสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

“ยากจน-ยาเสพติด-คอร์รัปชัน”... 3 สาเหตุที่รู้สูบานต้องประกาศขัยขณะ

ที่ผมประกาศสังคม 3 สาเหตุนั้น ทรงทราบแล้วก็คือ เรื่องของความยากจน นั่นคือปัญหาเศรษฐกิจทั้งหมด บางคนคิดว่าปัญหาความยากจนไม่ใช่เรื่องเศรษฐกิจ ปัญหาความยากจนนั้นคือตัวสำคัญของเรื่องเศรษฐกิจทั้งหมด เพราะเรื่องที่ 1 เราจำလังให้ Basic need หรือปัจจัยสี่ กับประชาชนทุกคนที่อยู่ในผืนแผ่นดินไทย นั่นก็คือเรื่องของอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ยารักษาโรคก็คือ 30 บทรักษาทุกโรค ความจริงแล้วก็อาจลักษณะที่อยู่ในผืนแผ่นดินไทย นั่นก็คือเรื่องของอาหาร เครื่องนุ่งห่มที่จะจ่ายโดยตรง มาเป็น Premium และก็ประกันสุขภาพให้กับประชาชนทั้งระบบนั่นเอง

ส่วนที่อยู่อาศัย ขณะนี้ก็เริ่มไปแล้ว มีโครงการบ้านเอื้ออาทรและยูนิต

โครงการบ้านมั่นคงอีก 10 โครงการ เพาะปลูกต้นไม้ที่ชุมชน ให้คนอยู่น้อยๆ ก็มีที่ซุกหัวนอน เพื่อให้เขามีศักดิ์ศรี แห่งอนครับบ้าน 2 แสนกับบ้าน 200 ล้าน ระหว่างนอนไม่วันรุ่งอรุณที่ไหน เพราะผู้ใดไปนอนมาแล้ว นอนวัด นอนอะไรต่ออะไรไว้ ตอนหลับไม่วันรุ่งอรุณอนอยู่ที่ไหน จ่ายค่าโรงรามคืนละ 2 แสน กับไปนอนกับหลวงตา มีค่าเท่ากัน แต่ตอนจะหลับและตอนตื่นที่จะรู้ต่างกัน เพราะฉะนั้นในวันนี้ต้องหาที่อยู่อาศัยให้ประชาชน ผู้มีสิ่งตั้งเป้าไว้ว่าจะต้องพยายามสร้างที่อยู่อาศัยให้กับคนจนประมาณ 1 ล้านยูนิต แต่ไม่ได้มายความว่าจะจากเขามาเพียงแต่ว่า Subsidize มาก เพื่อให้เขามาการผ่อนได้ อยู่ได้ เขาจะได้ภูมิใจ คนที่มีบ้านอยู่กับคนที่ไม่มีบ้านอยู่ คนจะเรื่องกันเลย ความอบอุ่นในครอบครัว สิ่งเหล่านี้สำคัญกว่าอย่างอื่นหมด

พลังใจนี้สำคัญที่สุด ผู้คนจะเล่าให้ฟังว่า มีอยู่คนหนึ่งคิดจะฆ่าตัวตาย แต่เขานี้ก็ถึงพระเจ้าขึ้นมา แล้วเขาก็บอกกับทุกคนว่า สิ่งที่พระเจ้าจะให้ครั้งสุดท้ายได้ก็คือ hope หรือความหวัง ถ้ามนุษย์ไม่มีความหวัง มนุษย์ไม่มีทางขึ้นเคลื่อนได้แล้วเขาก็เลิกฆ่าตัวตาย ตั้งแต่วันนั้นมา เขายังมีแรงขับเคลื่อนจากคนที่คิดจะฆ่าตัวตาย เพราะไม่มีจะกิน กลายเป็นเศรษฐีได้ เรื่องที่อยู่อาศัยเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนพลังใจของคน

เรื่องเครื่องนุ่งห่ม ปัญหาไม่มี กับอาหาร เป็นเรื่องของเศรษฐกิจโดยตรง บ้านเราว่าเป็นคนขยายหนี้น้ำเพียร และมีที่ดินทำกินซึ่งกำลังจะให้ การให้ที่ดินทำกินนั้นคือให้ห้องอาหารให้ห้องครัวก็ตาม ว่า ที่ดินทึ่งไว้กราบว่างเปล่า เกิดประโยชน์อะไร ห้องที่ไว้ส่วนหนึ่ง แต่ขณะเดียวกันคนที่ไม่มีจะกิน อีกส่วนหนึ่ง ต้องเรียนพืชคนต ลับกับลงเป็นบางต้องเอกคนไม่ว่าจะทำนาทำกินอะไรกับที่ดินที่กราบว่างเปล่ามาเจอกัน ก็จะทำให้เกิดการทำนาหากินได้ นั่นคือสิ่งที่เราทำง่ายๆ แต่เรื่องของการแก้ปัญหาความยากจน และตามมาด้วยเรื่องน้ำ

เรื่องต่อไปก็คือ เรื่องของการประการ สงครามกับยาเสพติด ได้ทำไปแล้ว หลังจาก

ชัยชนะแล้ว ก็มีผู้ที่มีอยู่ไม่พำนยาเท่าไรน้ำ ก็ขึ้นมาพูดกันต่างๆ นานา คนที่ลูกไม่ติดยาไม่วันรุ่งอรุณที่ลูกติดยาเดินมากอดผอม ร้องไห้บอกว่าได้ลูกคืนแล้ว เขายังมีความสุขมาก ดีใจมาก เขายังได้ลูกกลับคืนมาแล้ว นี่คือหัวอกของคนที่ลูกติดยา ติดเป็นล้านคน ท่านไม่เวทนาคนเหล่านักลับไปเวทนาคนด้วย ผู้ก็ไม่ว่าหัวใจทำด้วยอะไร อย่างเทห์อย่างเดียว เพราะฉะนั้นยาเสพติดจะต้องเต็มขาดต่อไป แต่แน่นอน ทั้งหมดอยู่ภายใต้กฎหมาย ผู้ไม่มีทางปักป้องคนที่ทำผิดกฎหมายเด็ดขาด ไม่ว่าคนคนนั้นจะเป็นใคร ถ้าไม่เข่นนั้น ผู้เป็นผู้นำประเทศไม่ได้ ถ้าผู้มีคิดจะทำหน้าที่แล้วให้คนครัวชาได้ ผู้ต้องเป็นคนที่รักษาความเป็นธรรม ถ้าไม่อย่างนั้นไม่มีใครที่จะครัวชาผู้ ผู้ก็ทำงานไม่ได้ เพราะฉะนั้นเรื่องของยาเสพติด วันนี้มันยังมีต่อ แต่เราจะสักดักกันให้ได้ ทราบได้ที่ประเทศเพื่อนบ้านยังยากจนอยู่อย่างนี้ ยาเสพติดไม่มีทางหมด เพียงแต่ว่าเราต้องควบคุมให้ได้ แล้วก็ให้ไปที่อื่น อย่ามาที่ประเทศไทย

ปัญหาอีกขั้นที่ผู้จะพูดคือ ประการสงครามกับคอร์รัปชัน เรื่องนี้เรื่องใหญ่กว่า ผู้มีบังคับบัญชาเรื่องความยากจนแก่ได้ไม่ยาก สรวนเรื่องคอร์รัปชัน ถึงแม้แก่ได้ไม่ยาก แต่ก็ยากกว่าความยากจน เพราะเวลาโน้นเริ่มเข้าไปในสายเลือดของคนหลายคน วันนี้มันซึมลึกเพราะอย่างไร เพราะประเทศไทย บ้างทีก็ล้าๆ กลัวๆ คนทุกคนเกิดมาเป็นมนุษย์ จนหรือรายก็กินข้าว ถึงเวลาทีก็ต้องกิน ลูกร้องก็ต้องหาให้ลูกกิน ที่ซุกหัวนอนที่ต้องมี เพราะฉะนั้น Basic need ของมนุษย์โดยเฉพาะข้าราชการชั้นผู้น้อย ถ้าเราไม่มีคิดเติมให้ข้าราชการชั้นผู้น้อยให้เข้าพอกิน เรายังต้องปล่อยให้เข้าไปหากิน เพราะความจำเป็นในชีวิตมันมี เมื่อมีความจำเป็น จะมีคนที่จิยธรรมมั่นแรง ฝังลึกในคอมโภกิน และยอมเห็นลูกร้องให้หาย หรือไม่มีที่เรียน

เพราะฉะนั้นเราต้องเข้าใจตรงนี้ว่า ธรรมชาติต้องยืนบนความจริง ผู้ถูกด้วยอะไรจะแพ้ก็แพ้ ความจริง ถ้าเราไม่กล้าแพ้ ความจริงเราไม่มีทาง เพราะฉะนั้นต้องกล้าแพ้ ขอกลั่นข้าราชการชั้นผู้น้อยนี้ คำนวนให้ดีว่า เท่าไหร่

“

ถ้าเมื่อไหร่เราประกาศสังคมกับความยากจนแล้วได้ผลคือหน้าขึ้น ดีขึ้น แล้วเรามาจัดระเบียบใหม่ จัดโครงสร้างใหม่ จัดระบบใหม่ พนธ์อ่วง การแก้ปัญหาความยากจนและการแก้ปัญหารือว่า กำลังดำเนินการอย่างไรก็จะต้องดำเนินการแก้ปัญหาเรื่องของเศรษฐกิจในระบบ

”

ถึงพอกิน ถ้าพอกินแล้วยังทำตัวไม่ดีแล้วก็ฟัน ในเมื่อข้าราชการต้องไปหากิน ต้องตกเป็นเบี้ยล่างของนักการค้าทั้งหลาย ไม่ก็หมดป่า หมายก็เต็มเมือง บ่อนก็เต็มเมือง ยาเสพติดเต็มเมือง เพราะอะไร และผู้บังคับบัญชาขึ้นผู้ใหญ่ มีการซื้อขายตำแหน่งในอดีตบางแห่งบางหน่วย ก็ลงไปหากินกับลูกน้อง ในที่สุดลูกน้องที่แยกย้ายแล้ว ก็เลยเป็นเครื่องมือ และพวกรนั้นมันฝังลึก พอตอนหลังมาที่การแต่งตั้งโยกย้ายไม่มีการซื้อขายตำแหน่งแล้ว แต่โน้นสักเดินไม่เลิก สิ่งเหล่านี้ยังอยู่ แล้วการเมืองต้องซื้อเสียง ในอดีตต้องจ้างหัวคะแนน และการเมืองเราเงินที่ไหนมา จะมีคนกี่คนที่เราเงินที่ได้จากการทำงานหากิน แล้วออกมากำหนดการทำงานการเมือง นี่คือความจริง ถ้าเราไม่พูดความจริง เราก็ไม่มีทางแก้ปัญหาได้ เราสามารถกันอยู่ เอกความจริงครึ่งหนึ่งอยู่ได้ ความจริงอีกครึ่งหนึ่งอยู่บันได ไม่มีทางแก้ปัญหาได้ พูดตรงๆ ไปเลย ว่า เราจะแก้ปัญหาการเมืองด้วยใหม่ เราจะแก้ปัญหารือว่าข้าราชการขึ้นผู้น้อยเงินไม่พอใช้บ้างใหม่ ถ้าตรงนั้นเป็นไปได้ ก็จะปรับโครงสร้างอย่างจริงจัง

เพราะฉะนั้นการเมืองต้องไม่ซื้อเสียง ประชาชนต้องไม่เอาเงินนักการเมือง ถ้าประชาชนบอกว่า จะเลือกได้ต้องเอาเงินนักการเมือง แน่นอนครับ นักการเมืองเราเงินที่ไหน จะตั้งป.ป.ช. อีกหมื่นป.ป.ช. ก็เขามีอยู่ ถ้าสมมุติว่าผู้แทนหาเสียงด้วย

นโยบาย จะทำอะไรให้ประชาชนพอใจ ศรัทธา และเลือกโดยไม่ใช้เงิน ตรงนั้นที่จะเป็นอีกหลักหนึ่งที่สำคัญของการแก้ปัญหาการครัวรัฐปั้น

เรื่องนี้ทุกฝ่ายจะต้องช่วยกัน ประชาชนก็ต้องช่วย ประชาชนอย่างพั้นจากความยากจนทางวาร เริ่มต้นหนึ่งต้องไปใช้สิทธิอย่างเต็มที่ สองครัวเรือนมาให้ นอกจากไม่เลือกแล้วต้องต่อต้านด้วย ตรงนี้ถึงจะทำให้การเมืองสะอาดได้มีการเมืองสะอาดและข้าราชการขึ้นผู้น้อยได้รับการดูแล ข้าราชการขึ้นผู้ใหญ่ไม่มีการจ่ายเงินจากการแต่งตั้งโดยย้าย อันนี้ไปได้ระดับหนึ่งแต่ยังไม่พอ เพราะว่าวันนี้เราต้องยอมรับว่างบประมาณจำกัดอย่างวันนี้เราจดงบประมาณสมดุลที่ 1.2 ล้านล้านบาท ตามว่า พอกี่หมื่นไม่พอ เมื่อวานนี้ผมนั่งคิดวิธีการหาเงิน เพื่อที่จะสร้างความเจริญให้เร็วขึ้น ความเจริญยิ่งข้า ความยากจนยิ่งแก้ยาก ถ้าปลูกความเจริญไปเร็ว เก็บภาษีได้มาก ก็ເກົາພາຍີ້ນໄປແກ້ປັນຫາຄວາມຍາກຸນໄປພວ່ມາ ກັນ

แนวทางการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในระบบต้องอาศัยการมีส่วนร่วม

ที่นี่กลับมาหาเรื่องเศรษฐกิจในระบบ ถ้าเมื่อไหร่เราประกาศสังคมกับความยากจนแล้วได้ผลคือหน้าขึ้น ดีขึ้น แล้วเรามาจัดระเบียบใหม่ จัดโครงสร้างใหม่ จัดระบบใหม่ แผนเชื่อว่า การแก้ปัญหาความยากจนและการแก้ปัญหารือว่าของเศรษฐกิจในระบบไปพร้อมๆ กันนั้น ทำได้มี่ยากนัก

แผนเคยคิดว่า เศรษฐกิจในระบบมี 2 ส่วน ส่วนหนึ่งมันอยู่ในระบบเพรากฎหมายที่เรียกวันว่า Mala Proibita คือเราไปห้ามมันว่าสิ่งเหล่านี้ผิดกฎหมาย เพราะกฎหมายนั้นเป็นข้อห้ามที่บัญญัติขึ้นมา แต่ถ้ามันเป็นความชรั่วัยในตัวมันใหม่ เหมือนฝ่าคนตายใหม่ ไม่เหมือน แต่สังคมไม่ยอมรับ บรรทัดฐานของสังคมไม่ยอมรับ จวิตรรวมไม่รับ เมื่อไม่รับ ก็ถือว่าสิ่งนี้คือสิ่งที่ห้าม หรือว่าจะเป็นอันตรายกับคนอื่นเราก็ห้าม อย่างเรื่องการพนันเราห้าม โสเกนเราห้าม แต่การห้ามเหล่านั้น กว้างหมายก็เบา แต่ในขณะเดียวกันเรื่องของสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลก็ยิ่งมากขึ้น การจับกุมก็ลำบาก เมื่อจับกุมได้แล้วก็ลงโทษน้อย เจ้าหน้าที่ก็ทำได้ลำบาก เมื่อทำลำบากหนักๆ เข้า ค่าใช้จ่ายสูง งบประมาณให้ทำงานก็น้อย ก็กลับไปว่าเป็นพากันดีกว่า เข้าเกียร์ว่าง ได้เงินเข้า แล้วไม่ถูกฟ้อง

นี่คือสิ่งที่เราต้องยอมรับความจริงว่าจะพยายาม แผนพร้อมทั้งนั้น ก็อย่างจะให้ท่านทั้งหลายที่อยู่ที่นี่จะพยายาม คิดร่วมกัน รู้สึกว่าพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงทุกอย่างที่เป็นประโยชน์สูงสุดกับประชาชน รับรองว่าไม่ใช่เพื่อตัวเองแต่ เพราะฉะนั้นอันนี้ก็ฝากริดด้าน Mala Proibita ทั้งหลาย

ส่วนอีกเรื่องหนึ่งก็คือ มันอยู่ในระบบเพรากไม่ต้องการจะเสียภาษี หรือระบบภาษียังเข้าไปไม่ถึง อาทิ การขายของทั่วไป หรือการรับจำนำท้องถังแล้วเล็กๆ ลูกจ้างก็ไม่ได้รับการคุ้มครอง เพราะไม่ได้เข้าสู่ระบบ

ตรงนี้ผมเคยเสนอแต่ยังไม่มีใครรับ คือเรื่อง Negative Tax โดยเชิญทุกคนเข้ามาสู่ระบบภาษี แต่จะให้เครดิตภาษีไว้ เพราะคุณรายได้ยังไม่ถึง สมมุติว่าคุณรายได้ยังไม่ถึง เป็นคุณมายืนแบบเสียภาษี ผ่านให้เครดิตคุณไว้ 100 บาท 200 บาท 1,000 บาท แล้วแต่เมื่อไหร่คุณลิงเวลาที่จะต้องเสียภาษีแล้ว เครดิตภาษีที่คุณได้รับหักให้ เท่ากับการซื้อเชิญเข้ามาเป็น Negative Tax ไม่ได้คุกเจาเงินสดๆ ไปจ่าย เพียงแต่ว่าให้เครดิตทางภาษีทิ้งไว้ เพื่อให้คุณเข้าสู่ระบบฐานภาษีมากๆ เพื่อเราจะได้คุ้มครองดูแลเข้า กับลูกจ้างได้ เป็นการจัดระบบเบี่ยงช่วยเข้าได้ และให้เข้ามีระบบบัญชีที่ถูกต้อง

สังคมผู้ประกอบการไทยต่อจากระบบบัญชี 2 บัญชี ระบบการทำ 2 บัญชีนั้นเพื่อหนีภาษี หรือเพื่อเสียภาษีน้อย แต่ในที่สุดระบบ 2 บัญชีนั้น หลอกหลวงตัวเอง ทำให้ตัวเองไม่สามารถที่จะมีประสิทธิภาพได้ เพราะตัวเลขที่ทำได้จากการทำบัญชีนั้น เป็นตัวเลขที่ทำให้ตัวเองมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพรำมีข้อมูลที่ถูกต้อง ปรากฏว่า ระบบ 2 บัญชี ไม่เป็นผลดีทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งภาครัฐ และภาคเจ้าของกิจการ แต่ถ้าจะให้ผู้ประกอบการทำระบบบัญชีเดียว ก็ต้องให้เขามีความกล้าหาญ เพราะฉะนั้นจะต้องมีระบบ Campaign หรือให้ Incentive ยังไงก็แล้วแต่ อันนี้เป็นสิ่งที่ผมคิดว่าจะต้อง handle การค้านอกระบบให้ได้

การค้านอกระบบนั้น เป็นช่องทางแห่งการทุจริตคอร์รัปชันอย่างมาก ตัวอย่างของการค้าขยะแคนเนนได้ชัด ไม่มีภาษี ไม่มีบัญชี เรายังคิดว่า ค้าขยะต่ำกว่า 5 แสนบาท ไม่ต้องมีการขอซื้อจินตราชจากแบงก์ชาติ มีอยู่ต่ำกว่านั้น เครื่องดื่มชูกำลังสองออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านส่งแต่กระดาษ nokjarkrubacl จะไม่ได้ภาษีแล้ว ยังขอคืน VAT ด้วยเท่ากับโดนอีก เป็นการร่วมมือกันในพื้นที่ เพราะฉะนั้นตรงนี้ 100 hole ต่างๆ ยังมีอยู่

ผมว่า ประเทศไทยทุกเรื่อง เป็นประเทศที่รู้ปัญหาดีที่สุด แต่ว่าวิธีการแก้ปัญหาไม่ค่อยรู้ และไม่ค่อยกล้าแก้ นั่นคือจุดอ่อน จุดแข็งนั้นคือรู้จริง ๆ

ตามเรื่องอะไรรู้หมด ปัญหาทุกเรื่องรู้หมด แต่ว่าจะแก้อย่างไรไม่ค่อยรู้ และไม่ค่อยอยากรู้แก้ วันนี้ลองให้ฟังว่า นายอำเภอ拿着สัมมนา ตามทุกเรื่อง ในพื้นที่ ท่านรู้หมด แต่ท่านรู้บันโภบายว่าจะเอาอย่างไร แต่วันนี้ฟังว่าฯ มาอยู่ที่นี่หลายคน บอกว่าโน่นโภบายของผมคือ โน่นโภบายเมตตาธรรม จริยธรรม และตรงไปตรงมาตามกฎหมาย หลักเคนันเอง คือคนที่สมควรที่จะได้รับเมตตาธรรม ก็ให้เมตตาธรรมเข้าให้เต็มที่ คนที่ไม่สมควรจะให้เมตตาธรรม ก็ไม่จำเป็น

อีก 6 ปี เศรษฐกิจไทยน่าเป็นห่วง ต้องเร่งพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของประเทศไทย

หันกลับมาพูดถึงเรื่องเศรษฐกิจของประเทศไทย ผมมั่นใจว่า จากนี้ไป 5-6 ปี เศรษฐกิจไม่มีปัญหา แต่หลังจากนี้มันยังห่างถ้าเราพัฒนาข้าราชการ ไม่ทัน ผู้นำให้คุณธรรมรุ่มนตรีฟังว่า ผู้นำเพิ่งกลับจากบริษัท ไปพบกับผู้นำหลายประเทศที่เข้ามาร่วมประชุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประธานอาธิบดีอุรุกวัย ซึ่งคุ้นเคยกันเพราะเจอกันมาหลายงาน ท่านรู้ไหมว่า อุรุกวัยประเทศเล็กๆ อยู่ติดกับบริษัททางใต้ อุรุกวัยผลิตข้าวได้ปีละล้านตัน และเป็นข้าวเมล็ดยาวที่เรียกว่า Long Grain แล้วบริโภคengway ในประเทศประมาณกว่าร้อยละ 20 สงขายให้กับบริษัทประมาณ 6-7 แสนกิโลตันต่อปี ซึ่งบริษัทก็ซื้อแพงหน่อยเพื่อต้องการซื้อยเหลือประเทศเพื่อนบ้านที่ยังยากจนอยู่ และที่อุรุกวัยมีการเลี้ยงแกะเนื้อนกนิวซีแลนด์ มีแกะเยอะกว่าคัน

ที่บริษัทผลไม่ที่นำเข้าในโรงรวมในห้องนอนผมมีมังคุดด้วย ลูกใหญ่กว่ามังคุดไทยแต่รสไม่หวานเท่ามังคุดไทย สิ่งนี้บอกอะไรอย่างหนึ่งคือ ที่เราบอกว่าเราแน่ เราไม่ได้แน่คุณเดียว มีคนอื่นแน่ด้วย เพราะฉะนั้น เราต้องพัฒนา เราต้องปรับปรุงตัวเอง เราต้องผลักดันต่อไปอีก ซึ่งปล่อยไว้อย่างนี้ไม่พอแน่นอน เราต้องพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของเรา ทั้งด้านการบริหารการจัดการ การตลาด เทคโนโลยี และที่สำคัญคือ เรื่องของวัฒนธรรมในการดำรงอยู่ในโลกใหม่ ซึ่งเราจะต้องปรับตัวพอ

สมควรที่เดียวเพื่อที่จะแข่งขันได้

เราอยู่แข่งฯ อย่างที่หลายคนไม่เข้าใจ นึกว่าอยู่อย่างนี้ดีแล้ว เมื่อกับคนที่เป็นมะเร็งโดยไม่รู้ตัว พอก็จะจับไปผ่าตัดบวกกว่าอยู่อย่างนี้ดีไม่เป็นไปหรอก เพราะเอ็กซเรย์พังตั้งแต่ต้น พอดี stage 2 ไม่เป็นไหร่อกอย่าไปทำเลย อย่างนี้ดีแล้วไม่ได้หรอก ก็คือมัน dying ต้องพัฒนา ต้องปรับอีกมาก ต้องมองให้รอบด้าน หลายท่านอาจจะไปมองที่ลักษณะแล้วก็อกมาวิจารณ์ อย่าลืมว่า การบริหารประเทคโนโลยีต้องมองทุกมิติ ต้อง Balance ต้องพยายามบางอย่างบางกลุ่มอาจจะได้ประโยชน์บางกลุ่มอาจจะเสียประโยชน์ แต่ต้องบรรเทาความเสียประโยชน์ของบางกลุ่ม แต่ทั้งหมดแล้ว ขอให้คนส่วนใหญ่ได้ประโยชน์ ไม่ใช่นั้น มันไม่มีทางที่จะทำเรื่องได้เรื่องหนึ่ง สมมุติว่า ก้าวไปหนึ่งก้าว ก้าวแรกคงได้ประโยชน์ทั้ง 100 % ไม่มีทาง ถ้าก้าวแรกไปแล้ว คนได้ประโยชน์ 50 % และอีกก้าวหนึ่งจะตามมาอีก 30 % อีกก้าวหนึ่งจะตามมาอีก 20 % ต้องคิดอย่างนั้น และจะต้องก้าวอีกต่อไป

การจ่ายสำนักงานและสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเร่งพัฒนาประเทศ

สิ่งที่เป็นปัญหาอันหนึ่งของเรานั้นคือ เราเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาที่งบประมาณไม่ค่อยพอ อย่างวันนี้นักประชาริบดียก็จะคิดว่างบกระจายอำนาจ 35 % นั้น เป็นสิ่งที่ต้องทำโดยเร็ว ผิดต้องตามก่อนว่า งบประมาณทั้งหมด 70 % เนี่ยงบประจำปี 35 % แล้ว ถ้ามี แล้วจะเอาที่ไหน เป็นเงินเดือน เป็นค่าใช้จ่ายของข้าราชการ และค่าใช้จ่ายประจำ นั้นคือปัญหา

วันนี้แม้กระตั้งบลงทุนของภาครัฐซึ่งมองประเทศไทยในภาพรวมทั้งหมด ยังมีแค่ 25 % วันนี้บห้องถินมี 23 % สูงแล้วว่า ถ้าเราบประมาณออกรัฐบาลกลางกับรัฐบาลท้องถิน มีงบที่จะนำไปใช้จ่ายในการบริหารใกล้เคียงกัน แล้วจะจะต้องสร้างโครงสร้างพื้นฐานทั่วประเทศ ถ้ามีสร้างถนน

ซอยกับสร้างถนนยกระดับอันไหนแพงกว่ากัน งบท้องถินคือสร้างถนนซอยสร้างถนนเล็ก งบระดับชาติคือสร้างถนนยกระดับ สร้างทางรถไฟ ต้องใช้เงินมาก อันนี้ไม่ได้แยกเงินกัน เพียงแต่ว่าอย่างให้เงินมากๆ แต่ปัญหาคือว่า ภาษีที่ได้มาและก็จดงบสมดุลมาได้เพียงเท่านี้ สมมุติถ้าตัดไป โอนกระจายอำนาจไป อย่างเช่น สมมุติตัดโรงเรียนไป ยกโรงเรียนให้ห้องถิน โรงเรียนไหนมหาวิทยาลัยไหนอยู่ห้องถินไหน ห้องถินนั้นเป็นคนรับไป เอาห้องค่าเงินเดือนห้องค่าอาจารย์ กับค่าการศึกษาทั้งหมดเอาไป อย่างนี้ถึง 35 % เอาโรงเรียนมาแบ่งไปด้วย หมอก็ไปขึ้นกับห้องถิน แต่ถามว่าไปไหม เพราะทุกคนก็ห่วง Career Path ห่วงเส้นทางดำเนินชีวิตของตัวเอง นี้คือปัญหา นี้คือความจริงถ้าเราจะแก้ปัญหานี้ไม่เข้าใจความจริง ไม่มีทางแก้ได้

เรื่องที่เป็นห่วงก็คือ เรื่องการแก้ปัญหาความยากจนซึ่งกำลังทำอยู่ทุกวันนี้ เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน เป็นเรื่องที่ดูเหมือนยาก ก็ยากมาก ดูเหมือนไม่ยาก ก็ไม่น่าจะยากเกินไป แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น กลไกของกระทรวงมหาดไทยเป็นกลไกที่เข้มแข็ง แต่ว่ากลไกเหล่านี้จะต้องมีมาตรฐาน และจริยธรรมสูงถึงจะแก้ได้และไม่ยาก

ที่นี่มาดูเรื่องของเงินที่มันไม่พอ เมื่อวานนี้ผมได้ให้การบ้านคนไปทำเรื่องเงินหลายคน เพื่อจะหาทางที่จะเอาเงินมาลงทุน มันเหมือนบ้าน ท่านทั้งหลายส่วนใหญ่ในที่นี่ผ่อนบ้านอยู่ ถ้ามีการทำจะรอเก็บเงินให้ครบแล้วค่อยซื้อบ้านเงินสด หรือว่าจะผ่อนเอา ผ่อนวันนี้ท่านก็ได้อยู่วันนี้ แต่ถ้าจะเก็บเงินเอาพอดีเวลาตอนนั้นราคاب้านก็อาจจะวิ่งหนีไปแล้วก็ยังไม่มีบ้านอยู่ คณเมืองบ้านอยู่กับคนที่ไม่มีบ้านอยู่ ความรู้สึกมันผิดกัน

ประเทคโนโลยีนั้น กามว่า รถไฟฟ้า กดี ระบบนำ้ กดี กามว่า เจ้าจะค่อยๆ ทำไป หรือควรจะทำทีเดียว นี้คือปัญหาที่จะต้องถก ก้าจะทำทีเดียว ก็ต้องหาเงินมาลงทุนที่เดียว แต่ลงทุนอย่างไรไม่ให้เป็นหนี้สาธารณะ เพื่อไม่

ให้ความเชื่อมั่นต่อประเทศไทยเป้าหมายไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของเศรษฐกิจ เศรษฐกิจทั้งหลาย อันนี้ก็เป็นวิธีที่จะต้องคิด

ธุรกิจต้องลงทุนขยายเศรษฐกิจ-พื้นที่ทางการตลาดโดยไม่ก่อหนี้สาธารณะ

ที่นี่ท่านทั้งหลาย เราอยู่ในเศรษฐกิจทุนนิยม ถ้าเราไม่อยู่ในเศรษฐกิจทุนนิยม เราถูกเจ็บแต่เศรษฐกิจทุนนิยมนั้นบังคับให้เราต้องแข่งขันกัน ที่เส้นวิ่งเดียว กัน จุดสตาร์ทเดียวกัน แต่กำลังร่างกายแข็งแรงไม่เท่ากัน เพราะฉะนั้นเราต้องหาทางอุ้มคนฐานล่าง ประคองจนให้เข้าแข็งแรง แล้วค่อยให้ออกกวิ่งเต็มที่ แต่ไม่ใช่ Spoil เพราะฉะนั้นจุดพอดีอยู่ที่ว่าอย่า Spoil ตอนนี้ผมเชื่อว่า ผู้มีวิธีการที่จะหาเงินมาลงทุนล่างหน้าโดยไม่เป็นหนี้สาธารณะได้หลายส่วน เพื่อจะผลักดันถ้าไม่เช่นนั้นอีกหน่อยตนนกງรุงเทพฯ สร้างเท่าไหร่ก็เป็นที่จอดรถเกษตรกรทำกินเท่าไหร่ ก็ทำกินไม่ได้ เพราะไม่มีน้ำเพาะปลูกต้องทำพร้อมกัน ซึ่งแวดล้อมปล่อยไว้ก็คงอย่างนี้ เพราะฉะนั้นก็ต้องกลับลงทุนเพื่อจะ

เอาสิ่งแวดล้อมคืนมาให้ได้

การลงทุนอย่างนี้ต้องคิดว่า ทำอย่างไรถึงจะหางเงินได้โดยที่ไม่เป็นหนี้สาธารณะ ขณะนี้กำลังคิดโดยใช้เครื่องมือทางการเงินในระบบทุนนิยมที่เราต้องตามให้ทัน คนอื่นเขามาใช้จากเรา คนอื่นเขามีความมั่งคั่งของเราง่าย สร้างความมั่งคั่งของเขาก็แล้วความมั่งคั่งของเราลดลง วันนี้เราต้องเอาบ้าง จะได้ทันกัน อันนี้เป็นเรื่องที่จะต้องลงทุน มีการขยายเศรษฐกิจมาก

ตามว่า วันนี้ฐานะการเงินการคลังเข้มแข็งไหม เข้มแข็งมาก หนี้สาธารณะลด Reserve ขึ้น หนี้ระยะสั้นลด สัดส่วน Reserve ต่อหนี้ระยะสั้นดีขึ้นมาก วันนี้จริงๆ แล้ว ประเทศไทยเราเป็นประเทศผู้ให้กู้ ไม่ใช่เป็นประเทศผู้กู้ ถ้าเป็นเงินตราต่างประเทศ เราเอาเงิน Reserve บวกกับเงินฝากธนาคารในต่างประเทศ และนำมาหักลบกับหนี้ที่เราถูกต่างประเทศแล้ว เราเป็นบวก แล้วบประมาณก้าวเข้าสู่ภาวะสมดุล ความจริงแล้วสมดุลตั้งแต่ปี '47 แล้ว เพราะถ้าดูจากประมาณการการเก็บภาษีในปี '47 สมดุลแล้วเร็วกว่าเป้าหมายไป 4-5 ปี

การส่งออกในวันนี้ก็มีแนวโน้มดีขึ้น แต่ต่างประเทศก็ต้องเน้นมีอนาคต แต่ว่าทำอย่างไร การขึ้นนี้จะ sustain ได้ และการที่เราจะต้องลงทุนในระยะนี้ ต้องนำของเข้ามา ทำอย่างไรถึงจะให้ไม่ขาดดุลบัญชีเดินสะพัด เพราะการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด การขาดดุลทำระเงินทั้งหลายนี้ ก็จะทำให้ Reserve ลด ซึ่งอันนี้เป็นสิ่งที่จะต้อง Balance ตลอดเวลา ซึ่งผู้พยายามค่อยดูอยู่

รัฐบาลจะดันนโยบาย Social Democracy เพื่อแก้ปัญหาของประชาชนอย่างแท้จริง

สิ่งที่ต้องห่วงอีกเรื่องหนึ่งคือปัญหาสังคม ผสมเข้าว่าถ้าประเทศพัฒนาไปถึงจุดหนึ่ง แล้วรักษา Balance ของปัญหางานได้ เศรษฐกิจก่อผลกระทบ ก็จะเบالง ประเทศที่อยู่ในระหว่างกำลังพัฒนา หรือ ประเทศที่พัฒนาล้ำหลัง จะมีปัญหาระดับของเศรษฐกิจก่อผลกระทบมาก มีมาเพียบมาก หลายประเทศในนี้ขึ้นไปยังแก้เรื่องนาฬิกา แต่ ของเราวันนี้ดีขึ้นมาก บรรดาสามาเพียบ นักลงทั้งหลาย รู้สึกว่าสบายนี้ขึ้นมาก วันนี้ครอบคลุมไปบวกกว่า จะต้องดีขึ้นมากคืนไม่มีทาง แต่ว่าวันนี้ทำมาขนาดนี้ ยอมรับมันดีขึ้นมาก ผมไม่ได้เข้าข้างตัวเอง ผมว่า ประชาชนรู้สึก

สิ่งที่ผมจะทำอีกเรื่องหนึ่ง เพราะกำลังจะ เป็นนโยบายของรัฐบาล ที่จะใช้เลือกตั้ง เป็นนโยบายที่ดีมาก เป็นนโยบายที่ยิ่งกว่าบันก ประชาธิปไตยทั้งหลายจะเข้าใจได้ เขาเรียกว่า Social Democracy เป็นประชาธิปไตยทางสังคม ที่ผมคิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อบริษัทอย่างมาก ประชาชนจะมีความสุขมากในนโยบายนี้ แล้วก็ เป็นสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ คือผู้คนจะได้อะไรกับ ประชาชนนี้ ผมต้องการสร้างให้เกิดกระบวนการ การเรียนรู้ในหมู่ประชาชน ให้เข้าเริ่มพัฒนาตัวเอง ค่อยๆ เพิ่มสร้างภูมิปัญญา ภูมิคุ้มกันของเขาร่องขึ้นมา เรื่อยๆ แล้วอีกหน่อยเขาก็จะเก่ง นโยบายนี้จะเป็น ประโยชน์มากๆ และเป็นนโยบายที่จะมีผลต่อการ แก้ปัญหาของประชาชนอย่างแท้จริง

วันนี้ ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณท่านทั้งหลาย ที่ได้เดินทางมาเพื่อจะมาฟัง ออกความคิดเห็นทั้งหลายให้เป็นประโยชน์ แต่สิ่งที่ผมอยากรู้ ขอเดือนท่านก่อนจะคิดอะไร แน่นอน ทุกคนมี Background มาจากตรงไหน อาจจะรู้เรื่องตรงนั้นได้ แต่พยายามเปิดใจกว้างเพื่อรับเรื่องทางด้าน

มิติอื่น นำมาร่วมกับมิติของเรา แล้วเราจะเข้าใจอะไรดีขึ้น ลิ่งที่เราคิด ว่าเป็นปัญหา บางที่มันไม่ได้เป็นปัญหา บางครั้งมันก็เป็นปัญหาที่ตัวเราเอง คือถ้าเราเรื่องประเทศเจ้า เราไม่เป็นแก่เต็มน้ำ อะไรมาก็จะดีขึ้นเสมอ หลาย คนที่ไปในไม่ได้ใกล้เพราะว่าเป็นแก้วเต็มน้ำ ถ้าแก้วไม่เต็มน้ำ ขบวนการ ที่เรียกว่า Outside in ตีกับ Inside out เยอะ แต่แน่นอน ต้องใช่วร่วมกัน ทั้ง Outside in และ Inside out Outside in ก็คือรับความคิดเห็นจากภายนอก รับ ข้อมูลจากภายนอก ประกอบกับสิ่งที่เราคิดอยู่ภายใน เอกมาพร้อมผลงานกัน แล้วออกมาร่วมกันเป็นความคิด ออกมานะเป็นแนวทาง ก็จะทำให้เราเข้าใจปัญหาได้ ดีขึ้น แล้วก็ได้มีแนวทางเพื่อแก้ปัญหาที่ดีขึ้น

วันนี้ก็ต้องขอบคุณทุกๆ ท่านอีกครั้งหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศศ. ซึ่ง เป็นหัวเรี่ยวยั่งในภาระงานด้วย ขอให้การสัมมนาครั้งนี้เป็นไปด้วย ความเรียบง่าย และเป็นประโยชน์ต่อบริษัทฯ ในการรวมอย่างเต็มที่ รัฐบาลพร้อมที่จะทำทุกอย่าง สิ่งที่รัฐบาลทำไปแล้วบอกว่าไม่ได้ ก็พร้อมที่จะเปลี่ยน ขอให้รู้ว่าสิ่งที่จะเปลี่ยนนั้นตีกับเดิม เราต้อง Change for the Better ได้ทุกเวลา We are ready to change but change must be change for the better ตราบใดที่มีการเปลี่ยน แล้วดีขึ้น ต้องเปลี่ยนตลอดเวลา อย่า ไปปั้นเกี้ยงเปลี่ยน อย่าไปกล่าวคนก่าร่าเปลี่ยน ถ้าการเปลี่ยนนั้นจะทำให้ดีขึ้น เพราะฉะนั้นผมพร้อมจะเปลี่ยน ถ้าเปลี่ยนวันนี้ พรุ่งนี้แล้วดีกว่าเมื่อวานนี้ แล้ว รัฐบาลผมไม่ห่วงเรื่องหน้า ขอให้สิ่งนี้เป็นประโยชน์ต่อบริษัทฯ มิติเดียว ที่ เข้าใจผู้คนนั้นพิเศษ ต้องอ่านให้รู้ว่า ผู้คนมีมายืนตรงนี้ มาทำตรงนี้ ก็ ต้องการทำให้ประชาชน ให้บริษัทฯ และพร้อมที่จะเปลี่ยนทุกอย่าง ถ้า การเปลี่ยนนั้น จะทำให้สังคมดีขึ้น ประเทศดีขึ้น ก็ขอขอบคุณในความตั้งใจ ดีของท่านทุกท่านอีกครั้ง

สวัสดีครับ

◆◆◆◆◆

คำกล่าวรายงาน

นายจักรนันท์ พาสุกวนิช

เลขาริการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เรื่อง เศรษฐกิจนอกระบบ กับการบริหารจัดการที่ดี ของภาครัฐ

กราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

ในนามของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน กระผมขอกราบขอบพระคุณ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมประจำปี 2547 ของสำนักงานฯ เรื่อง “เศรษฐกิจนอกระบบกับการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ” ในวันนี้

การประชุม ในวันนี้ นับเป็นปีที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มาทำหน้าที่ 2 ส่วน คือ รายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ต่อสาธารณะชนอย่างโปร่งใส พร้อมทั้งระดมและรับฟังความคิดเห็นในเรื่องยุทธศาสตร์เศรษฐกิจนอกระบบ

การรายงานผลการพัฒนาประเทศไทยในปีนี้ สำนักงานฯ ได้ให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผลการพัฒนาในช่วงครึ่งแรกของปี ฉบับที่ 9 เพื่อรายงานสาธารณะชน

ให้ได้รับทราบถึงผลสำเร็จของการพัฒนาประเทศไทยเป้าหมายของแผนฯ 9

- ♦ ผลที่เกิดขึ้นตามเป้าหมายหลักของ แผนฯ 9 และผลการดำเนินงานตามวาระแห่งชาติ ในช่วง 2 ปีแรก พบว่า ประสบความสำเร็จสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้โดย

- ภาพรวมทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ได้ขยายตัวอย่างมีคุณภาพ ด้วยอัตราrowth 5.4 ในปี 2545 และร้อยละ 6.7 ในปี 2546 ซึ่งก่อให้เกิดความต้องการแรงงานเพิ่มขึ้นในแผนฯ 9 เฉลี่ยร้อยละ 4-5 ต่อปี

- อัตราเงินเฟ้อ อยู่ระหว่างร้อยละ 0.7-1.8 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้เฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 3 ต่อปี
  - สามารถรักษาการเกินดุลบัญชีเดินสะพัด ให้อยู่ในระดับร้อยละ 5.5-5.6 ต่อ GDP ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้เฉลี่ยร้อยละ 1-2 ของ GDP
  - การส่งออก ที่ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 12.2 ในปี 2545 และร้อยละ 8.8 ในปี 2546 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 4.5 ต่อปี ทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในภาพรวมปรับตัวสูงขึ้น
  - และเศรษฐกิจที่ขยายตัวสูง ทำให้ผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นประมาณ 8 แสนคนต่อปี สามารถแก้ไขปัญหาความยากจน ได้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน โดยในปี 2545 สัดส่วนคนจนได้ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 9.8 ของประชากรทั้งหมด คิดเป็นจำนวนคนจน 6.2 ล้านคน นับเป็นความสำเร็จที่ใช้เวลาครึ่ก่อนเวลาที่ได้กำหนดไว้ในแผนฯ ซึ่งจะลดคนยากจนเหลือร้อยละ 12 เมื่อสิ้นปี 2549 โดยคนยากจนถึงเกือบร้อยละ 90 ของคนจนที่มีอยู่ทั้งหมดสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุข มีโอกาสได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตมากขึ้น
- ◆ ผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาในช่วงครึ่งแรกฯ สามารถวัดได้จากดัชนี 3 ชุดที่สำคัญๆ ได้พัฒนาขึ้นมา โดยดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ได้สะท้อนถึงความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในระดับภาพรวมของประเทศดีขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับ ดัชนีความอยู่ดีมีสุขของคนไทย ซึ่งใช้ในการประเมินผลกระทบของการพัฒนาที่มีต่อคน แสดงให้เห็นว่า ในช่วง 2 ปีแรกของแผนฯ 9 คนไทยอยู่ดีมีสุขกว่าที่ผ่านมา
- แต่เมื่อพิจารณาจากดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นดัชนีชุดแรกของประเทศไทย และเป็นดัชนีชุดล่าสุดที่สำคัญๆ พยายามพัฒนาขึ้นมาเพื่อสนับสนุนความต้องการของประชาชนและทิ่ปะชุมเมืองที่แห่งที่ต้องการเห็นระดับการพัฒนาของประเทศไทยว่ามีความยั่งยืนเพียงใด โดยมองถึงความสมดุลภายในได้แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 มิติคือ มิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม
- ผลการประเมินด้วยดัชนีชุดนี้ ปรากฏว่า การพัฒนาประเทศไทยในช่วง 2 ปีแรกของแผนฯ 9 ยังไม่มีความสมดุล เนื่องจากประสบความสำเร็จเฉพาะการพัฒนาในมิติเศรษฐกิจมากที่สุด โดยเศรษฐกิจไทยเจริญเติบโตขึ้นอย่างแข็งแกร่งและมีเสถียรภาพ ดังเหตุผลที่ผมได้เรียนไปแล้วในตอนต้น ขณะที่มิติสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม ยังไม่สามารถพัฒนาได้รวดเร็วเหมือนเช่นมิติเศรษฐกิจ เนื่องจากมีปัญหาสำคัญที่ต้องใช้ระยะเวลานานในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพของคน และการแก้ไขภัยคุกคามภาพสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ในระยะต่อไปจำเป็นจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องเหล่านี้ให้มากขึ้น

“

ผลการประเมิน โครงการพัฒนาภาคในระยะครึ่งแผนฯ 9 พบว่า ผลการพัฒนาที่ผ่านมา แม้จะพลิกฟื้นเศรษฐกิจของส่วนภูมิภาคได้ในระดับหนึ่งแต่ยังคงเกิดความเหลื่อมล้ำขึ้นของฐานะทางเศรษฐกิจ ลั่นคณทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างภูมิภาค โดยเฉพาะความแตกต่างของรายได้ การกระจายบริการชั้นพื้นฐานด้านการศึกษาและสาธารณสุข

พบว่า มีส่วนช่วยลดต้นการขยายตัวของ GDP ในปี 2544-2546
รวมกันสิบห้อล: 0.86

”

◆ การติดตามผลการพัฒนาภาคในระยะครึ่งแผนฯ 9 พบว่า ผลการพัฒนาที่ผ่านมา แม้จะพลิกฟื้นเศรษฐกิจของส่วนภูมิภาคได้ในระดับหนึ่งแต่ยังคงเกิดความเหลื่อมล้ำขึ้นของฐานะทางเศรษฐกิจ ลั่นคณทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างภูมิภาค โดยเฉพาะความแตกต่างของรายได้ การกระจายบริการชั้นพื้นฐานด้านการศึกษาและสาธารณสุข

การวิเคราะห์จัดทำฐานศึกษาสตรีการพัฒนาภาค ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคลุ่มน้ำจังหวัด และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนับว่าเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของแผนฯ 9 แต่ยุทธศาสตร์ในระดับพื้นที่ต่างกันล่าวยังให้ความสำคัญกับพิษทางการพัฒนาด้านกายภาพคนและสังคมน้อยกว่าด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจะเป็นเงื่อนไขต่อความสำเร็จของการพัฒนาขี้ดความสามารถในการแข่งขันของแต่ละภูมิภาคอย่างยั่งยืนในระยะต่อไป

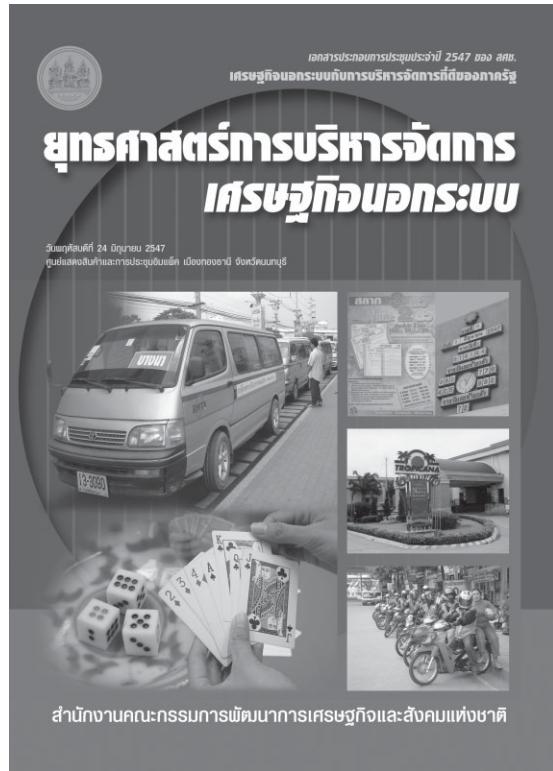
◆ การประเมินผลงานนโยบายโครงการเศรษฐกิจจากหน้าของรัฐบาล สำนักงานฯ ได้ดำเนินการต่อเนื่องจากปีที่แล้ว และในปีนี้ได้ประเมินผลเพิ่มอีก 1 โครงการคือ โครงการบ้านเอื้ออาทร ซึ่งสามารถบรรเทาปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยได้ในระดับหนึ่งแต่การมีต้นทุนโครงการที่สูงขึ้น จึงอาจจะดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 3 ปี ตามการเร่งรัดจากรัฐบาล

ส่วนผลการประเมิน โครงการพัฒนาที่ได้แก่เกษตรกรรมย่อย โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และโครงการธนาคารประชาชน พบว่า มีส่วนช่วยลดต้นการขยายตัวของ GDP ในปี 2544-2546 รวมทั้งสิบห้อล: 0.86 คิดเป็นมูลค่า 45,506 ล้านบาท ทั้งยังช่วยสร้างรายได้เพิ่มขึ้นห้อล: 9.8 ถือเป็นการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจประมาณห้อล: 44

เรื่องของโครงการ 30 บทรักษาทุกโจร แม้จะทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงหลักประกันสุขภาพเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่ยังจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเรื่องคุณภาพการให้บริการและเพิ่มงบประมาณการบริหารจัดการมากขึ้น

สำหรับสาระของภาระงานผลการพัฒนาประเทศตามหัวข้อตามที่ได้กล่าวมา มีรายละเอียดปรากฏอยู่ในเอกสารประกอบการประชุมทั้งหมดแล้ว

มาถึงเรื่องของเศรษฐกิจในระบบ ซึ่งเป็นหัวข้อการประชุมในวันนี้ เป็นเรื่องที่สำนักงานฯ พยายามสร้างความต่อเนื่องจากการประชุมเมื่อปีที่แล้ว เกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเชื่อว่า ถ้าเราตั้งใจจะพัฒนาประเทศให้มุ่งไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนอย่างจริงจัง พร้อมๆ กับการทำให้คนไทยทุกคนอยู่ดีมีสุขด้วยนั้น จะต้องมีการบริหารจัดการเศรษฐกิจโดยรวมได้อย่างมีประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันยังจำเป็นต้องเริ่มต้นมาดูแลจัดการเศรษฐกิจอย่างดีที่สุด ที่เรียกว่า “เศรษฐกิจในระบบ” อย่างจริงจังด้วย เพื่อเศรษฐกิจและการระบบมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศได้ไม่น้อยกว่าเศรษฐกิจในระบบ โดยเศรษฐกิจในระบบ

ที่สามารถประมวลโดยทางอ้อมไว้แล้วใน GDP ซึ่งมีอยู่วาระอยละ 36 ของ GDP นั้น มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศด้วย

เศรษฐกิจนокระบุจากาเบ่งอกาได้เป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งเป็นแหล่งสร้างงาน สร้างรายได้ แก่ประชาชนกลุ่มใหญ่ของประเทศ ซึ่งมีจำนวนมากถึง 23 ล้านคน ในช่วงที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อปี 2540 เราชงจำได้ว่า มีคนเป็นจำนวนมากที่ทำงานอยู่ในเศรษฐกิจในระบบต้องออกจากงาน ขณะที่เศรษฐกิจนокระบุส่วนนี้ กลับกลายเป็นแหล่งที่สามารถรองรับปัญหาการว่างงานจากวิกฤต และบรรเทาผลกระทบได้เป็นอันมาก ส่วนเศรษฐกิจนокระบุอีกส่วนหนึ่งกลับพบว่า ได้บันทอนเศรษฐกิจโดยรวม และสร้างปัญหาให้แก่สังคมโดยเฉพาะเศรษฐกิจนокระบุที่ผิดกฎหมาย

การขาดการบริหารจัดการเศรษฐกิจนокระบุที่เหมาะสมในปัจจุบัน ได้ทำให้มีแรงงานเป็นจำนวนมากขาดหักประกันทางสังคม ผู้ประกอบอาชีพสูจิวิตไม่ได้รับความเป็นธรรม เกิดปัญหาคอร์รัปชันในวงราชการ เกิดกลุ่มผู้มีอิทธิพล ปัญหาอาชญากรรม ทำให้ลดระยะเวลาของการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา เกิดการสั่งสมปัญหา กลายเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่ยากต่อการแก้ไข ถ้าหากภาครัฐไม่เริ่มต้นให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเศรษฐกิจนокระบุอย่างจริงจังในวันนี้ ก็อาจจะสายเกินไป ถึงเวลาแล้วที่เราต้องกล้าเข้าไปมองในสิ่งที่ เป็นจริง

ศศช. ในฐานะที่มีหน้าที่วางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงพยายาม สร้างหาแนวคิดและทิศทางการบริหารจัดการเศรษฐกิจนокระบุอย่างจริงจัง โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม เริ่มจากการระดมความคิดจากผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่ชัดเจน ก่อนที่จะนำไปประด� ความคิดจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสำนักงานฯ จนได้ “ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเศรษฐกิจนокระบุ” ขึ้นมา ดังรายละเอียดตามที่ปรากฏอยู่ในเอกสารที่ผู้มีเกียรติทุกท่านได้รับไปแล้ว

เพื่อให้ยุทธศาสตร์ดังกล่าว มีความแหลมคมและเหมาะสมกับบริบทไทยมากยิ่งขึ้น ศศช. จำเป็นต้อง อาศัยเวลาที่แห่งนี้ เปิดให้สาธารณะได้เข้ามาร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ร่วมแสดงความคิดเห็นอีกครั้ง เพื่อ

สำนักงานฯ จะได้นำเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดนโยบายการบริหารจัดการสาขาวัสดุ ที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกภาคส่วนในสังคมไทยต่อไป

กิจกรรมในภาคเช้า จะขอกำบังเรียนเชิญ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี แสดงปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “การบริหารจัดการนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลกับความอยู่ดีมีสุขของประชาชน” จากนั้นจะนำเสนอและอภิปราย เรื่อง “ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเศรษฐกิจокรับบน”

ส่วนในภาคบ่าย จะเป็นการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ตามยุทธศาสตร์เศรษฐกิจในระบบ โดยสำนักงานฯ อย่างให้ท่านผู้เกียรติในที่นี้ ซึ่งมีอยู่ประมาณ 1,500 คน ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจในระบบ 4 ปีการตัวยกัน คือ

- การสร้างความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคม
- การสร้างความเป็นธรรมและกระจายโอกาสในสังคม
- การส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจในระบบให้เป็นฐานสนับสนุนเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพและการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวม
- การดำเนินการปราบปราม ป้องกันเศรษฐกิจในระบบที่เป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศไทย

ในนามของสำนักงานฯ กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การประชุมครั้งนี้ จะสามารถได้ข้อสรุปที่ชัดเจนในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการเศรษฐกิจในระบบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงนโยบายของรัฐบาล และเป็นแนวทางที่จะพัฒนาประเทศไทยให้มีสุขภาวะยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทยในอนาคต

และคร่าวข้อขอบคุณกองทัพบก กรมประชาสัมพันธ์ ที่ได้กรุณานับสนุนให้มีการถ่ายทอดสดทางสถานีวิทยุในเครือข่ายกองทัพบกทั่วประเทศ และทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย รวมทั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ที่ได้กรุณานับที่ก Тепภากรณ์ประชุมครั้งนี้ เพื่อนำไปเผยแพร่ในโอกาสต่อไป

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว กระผมขอกราบเรียนเชิญ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้กรุณากล่าวเปิดการประชุมประจำปี 2547 ของ สช. พร้อมทั้งแสดงปาฐกถาพิเศษ เพื่อเป็นแนวทางในการประชุมครั้งนี้ต่อไป

ขอกราบเรียนเชิญครับ

♦♦♦♦♦